

Anne Sankari

**"ILOISTEN OPISKELIJOIDEN
KESKUS"**

SAMKin suuri opiskelijakysely

2010

TIIVISTELMÄ

Vuoden 2010 suuri opiskelijakysely selvittää Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) ammattikorkeakoulututkinto- ja ylempien ammattikorkeakoulututkinto-opiskelijoiden näkemyksiä opiskeluun liittyvistä asioista. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten oppimisympäristö tukee motivoitumista ja sitoutumista opiskeluun, millaisia ovat opiskelijoiden näkemykset opetuksesta ja oppimisestaan, millaiseksi opiskelijat kokevat oman hyvinvointinsa ja kuinka sitoutuneita opiskelijat ovat opiskeluun ja SAMK:iin. Tutkimus on jatkoa SAMK:n aiemmille suurille opiskelijakyselyille, joista edellinen on vuodelta 2008. Tutkimus pohjautuu tehokkaan koulun teoriaan.

Tutkimusaineisto kerättiin verkkokyselyllä tammi–helmikuussa 2010. Kohdejoukon muodostivat SAMK:n tutkinto-opiskelijat. Kysely esitettiin koko kohderyhmälle. Kysely sisälsi sekä väittämiä että avoimia kysymyksiä. Kyselyyn vastasi 1422 opiskelijaa, 28 prosenttia läsnä olevista tutkinto-opiskelijoista.

Aineisto kuvataan yksiulotteisina frekvenssi- ja prosenttijakaumina, ristiintaulukointeina ja aritmeettisina keskiarvoina. Eri taustamuuttujaryhmien välisten erojen merkitsevyyttä kuvataan käytetystä asteikosta riippuen joko χ^2 -testillä tai varianssianalyysillä. Avoimiin kysymyksiin saadut vastaukset on käyty läpi lyhyesti teemoitellen.

Enemmistö SAMK:n perustutkinto-opiskelijoista oli melko tyytyväisiä opintoihinsa ja opintojen sujumiseen. Kaikkein toimivimpana painottuivat perustutkinto-opiskelijoiden selvän enemmistön mielestä seuraavat: opiskelijatovereista koostuva ryhmä oli tukena opiskelussa ja muutenkin opiskelijatoverit auttoivat ja tukivat tarvittaessa, opettajat kohtelivat heitä aikuisina ihmisinä, ja he saivat ottaa vastuuta omasta opiskelustaan. (SAMK:n ka > 3,8; asteikko 1–5) Enemmistö opiskelijoista voi pääsääntöisesti hyvin.

Perustutkinto-opiskelijoiden vastauksissa selvimmän parannusta kaipaavat asiat olivat edelleen opettajilta saatavan palautteen määrä ja opettajien kanssa käytyihin keskusteluihin varattu aika. Opiskeluun liittyvien asioiden viestintää pidettiin myös riittämättömänä. (ka < 3)

Ylempi AMK -tutkinnon opiskelijoiden enemmistö oli tyytyväisiä lähes kaikkeen. Huonoimmat arvosanat (ka 3,5) saivat palautteen saaminen määräajassa sekä työelämäyhteistyön riittävyys. Selvästi parannusta kaipaavia tai kehittämistä vaativia asioita ei ylempi AMK -opiskelijoiden vastauksissa tullut esiin tänäkään vuonna.

Tutkimuksessa tarkasteltiin myös hitaasti ja nopeasti opinnoissa edenneiden opiskelijoiden näkemysten eroja vuonna 2007 opintonsa aloittaneiden perustutkinto-opiskelijoiden ryhmässä. Kuten aiemminkin, eroa oli hitaasti edenneiden selviytymiskokemuksissa. (p= .000). Eroa oli myös SAMK:n mieltämisessä hyväksi opiskelupaikaksi ja oman opiskelun tavoitteiden ja päämäärien selvytyksessä (p= .007/.005).

ABSTRACT

The 2010 Student Survey focuses on what the students pursuing studies leading to a Bachelor's or Master's degree at SAMK think of matters related to their studies. The survey aimed to find out how the learning environment supports motivation and commitment to studying, what the students think of teaching and learning, how the students rate their well-being and how committed they are to studying and to SAMK. This is a follow-up to SAMK's earlier student surveys, of which the preceding one was conducted in 2008. The survey is based on the school effectiveness theory.

The survey data was compiled by an on-line survey in January and February 2010. The target group comprised the students pursuing studies leading to a Bachelor's or Master's degree at SAMK. The survey was sent to the entire target group. The survey consisted of statements and open questions. Replies were given by 1,422 students, i.e. 28% of all degree students enrolled for attendance.

The survey data is described by means of unidimensional frequency and percentage breakdowns and cross-tabulations. Arithmetic averages are also used. Depending on the scale deployed, the significance of differences between various groups of background variables is described by means of a χ^2 test or an analysis of variance. Replies to the open questions were examined by grouping them loosely into topics.

Most of the students in the Bachelor-level degree programmes were fairly satisfied with their studies and progress of studies. A clear majority of the students in the Bachelor-level degree programmes regarded the following aspects as the most functional: there is a group of fellow students who help in the studies and also otherwise give assistance and support when necessary, the teachers treat them as grown-up persons and the students are allowed to assume responsibility for their studies. (SAMK's mean value > 3.8; scale of 1 to 5). As a rule, most students rated their well-being as good.

Like before, the students in the Bachelor-level degree programmes indicated matters that clearly need to be improved, such as the amount of feedback from the teachers and the time allowed for discussions with the teachers. Communication on matters related to studies was also considered insufficient. (mean < 3)

Majority of the students in the Master-level programmes were satisfied with almost everything. The worst grades (mean 3.5) were given to getting feedback by the set deadline and cooperation with working life. Also this year, their replies indicated no matters that clearly need to be improved or are in need of development.

The survey also took into account the differences in views between the students whose studies had progressed slowly/quickly in the group of the students in the Bachelor-level degree programmes commencing their studies in 2007. Like before, there were differences between the coping experiences of those whose studies had progressed slowly. ($p = .000$). Differences were also noticed in views concerning the notion that SAMK is a good place to study and the clarity of the aims and objectives of personal studies ($p = .007/.005$).

SISÄLLYS

ESIPUHE.....	7
1 JOHDANTO	8
2 TUTKIMUSASETELMA.....	11
2.1 Tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	11
2.2 Kohdejoukko.....	12
2.3 Toteutus	13
2.4 Käytetyt menetelmät	14
2.5 Luotettavuuden arviointi.....	15
3 YHTEINEN TEHTÄVÄ.....	18
3.1 Jaetut arvot ja uskomukset	18
3.2 Selvät päämäärät ja tavoitteet.....	22
3.3 Valtuuttava johtajuus.....	25
4 TULOKSELLISTA TOIMINTAA TUKEVA YMPÄRISTÖ	32
4.1 Motivaatio	32
4.2 Turvallisuus.....	35
4.3 Valtuuttavat työskentelyolosuhteet.....	38
4.4 Palaute	40
5 PERUSTEHTÄVÄÄN PANOSTAMINEN	45
5.1 Ajankäyttö.....	45
5.2 Osaamisen tunnistaminen ja arvostaminen.....	51
5.3 Yhteisöllinen työskentelytapa.....	56
5.4 Opiskelijan toimintaan kohdistuvat odotukset ja suhde opiskelijoihin.....	59
5.5 Suhde työ- ja yritys-elämään.....	63
5.6 Hitaasti ja nopeasti opiskelussa edenneet	68
5.7 Vuonna 2007 aloittaneiden opiskelijoiden seuranta.....	72
6 HYVINVOINTI	74
7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ.....	81
7.1 Tarkastelua tehokkaan koulun teorian mukaan	81
7.2 Mitä hyvää, mitä kehitettävää keskiarvojen valossa	82
8 POHDINTA JA JATKO	85
LÄHTEET	90

LIITTEET

Liite 1 Tehokkaan koulun teoria -viitekehys

Liite 2 Kyselylomake suomeksi

Liite 3 Kyselylomake englanniksi

Liite 4 Taustamuuttajat

Liite 5 Käytetyt lyhenteet ja aineistositaattimerkinnät

Liite 6 Kyselyn mainosjuliste

Liite 7 Keskiarvoyhteenveto koulutusmuodoittain

Liite 8 Keskiarvoyhteenveto nuoret toimialoittain

Liite 9 Keskiarvoyhteenveto kaikki AMK-tutkinto-opiskelijat toimipisteittäin

Liite 10 Hyvinvointikokemus, nuorten koulutuksessa opiskelevat toimipisteittäin

Liite 11 Opiskelijoiden ilmaisema tyytyväisyys (%) vuosina 2008 ja 2010

ESIPUHE

Raportti on osittain erilainen kuin aiemmat suuren opiskelijakyselyn raportit. Nyt tarkastellaan erikseen nuorten koulutuksessa ja aikuissovelluksessa ja ylempi AMK - koulutuksessa opiskelevia. Tässä raportissa ei juuri käsitellä toimipistekohtaisia eroja (ks. liitteet), vaan tarkemmat toimipiste- ja koulutusohjelmakohtaiset raportit on toimitettu SAMKin johtoryhmälle sekä toimialojen johtotiimeille. Lisäksi johtotiimit saavat käyttöönsä oman toimialansa opiskelijoiden antamat avoimet vastaukset. Ne ovat suoraa korjaavaa tai kannustavaa palautetta. Vastaukset toimitetaan toimialajohtajille sellaisessa muodossa, että opiskelijat eivät ole niistä tunnistettavissa.

Kysely ei ole itsetarkoitus, vaan sen pitäisi myös herättää ja vaikuttaa. Tietysti se voi myös tynnyttää, jos kaikki on hyvin. Olen tehnyt analyysin sekä oman versioni johtopäätöksistä ja pohdinnasta. Jokainen lukija tekee omansa. Opiskelijat ovat kuitenkin palautetta antaneet. He puolestaan haluaisivat kuulla siitä palautetta. Erään opiskelijan sanoin: *"Olisi kiva saada edes jotain pientä vastausta tästä palautteesta."* (N1028)

Raportin alaotsikko jakaa varmasti mielipiteitä. Sekin on suora lainaus, erään toisen opiskelijan kommentti. Aiheesta lisää pohdinnassa.

Kiitokset erityisesti opiskelijoille, jotka vastasivat ja antoivat palautetta. Kiitokset myös kaikille opettajille ja muulle henkilökunnalle, jotka saattoivat kyselyn opiskelijoiden tietoisuuteen ja painottivat vastaamisen merkitystä sekä esimiehelleni tehokkaan koulun teoriasta ja kommentteista. Lainaukset teoriaan on vastoin kaikkia hyviä tieteellisiä käytäntöjä tehty ns. toisen käden lähteeseen. Tässä tapauksessa olen kuitenkin pitänyt toisen käden lähdeä luotettavana.

1 JOHDANTO

Satakunnan ammattikorkeakoulun suuri opiskelijakysely tehdään joka toinen vuosi. Kyselyllä halutaan selvittää SAMKin tutkinto-opiskelijoiden näkemyksiä opiskeluun liittyvistä ja vaikuttavista asioista.

Tutkimus rakentuu tehokkaan koulun tutkimusperinteelle (School Effectiveness Research SER). Tutkimusperinteessä on tunnistettu tiettyjä piirteitä, jotka ovat tyypillisiä tehokkaasti toimiville koulutusorganisaatioille eli sellaisille koulutusorganisaatioille, jotka onnistuvat saavuttamaan hyvin asettamansa tavoitteet. Näitä piirteitä ovat muun muassa positiivinen organisaatioilmasto, henkilöstön ja opiskelijoiden hyvät osallistumismahdollisuudet, ammatillisen yhteisön vahvuus sekä organisaation päämäärien ja tavoitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Samaa taustateoriaa on käytetty myös SAMKin henkilöstötutkimuksissa (Jaatinen 2007; 2010).

Tutkimus rakentuu Stollin ja Finkin (1996, Jaatinen 2007) rakentaman tehokkaan koulun teorian kolmelle pääkomponentille:

1. yhteinen tehtävä
2. tuloksellista toimintaa tukeva toimintaympäristö
3. panostaminen perustehtävään. (Liite 1.)

Näiden teemojen lisäksi opiskelijoiden hyvinvointi on otettu mukaan neljänneksi erillisteemaksi, koska haluttiin varmistaa, että hyvinvointiin vaikuttavat tekijät pääsevät esiin. Tosiasiassa hyvinvointiin vaikuttavat asiat liittyvät monelta osin edellä mainittuihin teemoihin.

1. **Yhteinen tehtävä** -teemassa tarkastellaan opiskelijan sitoutumista yhteiseen päämäärään. Teema muodostuu jaetuista arvoista ja uskomuksista, selvistä päämääristä ja tavoitteista sekä valtuuttavasta johtajuudesta.

2. **Tuloksellista toimintaa tukeva ympäristö** -teemassa tarkastelun kohteena on oppimisympäristöön ja motivaatioon liittyvät asiat. Teema sisältää motivaation, turvallisuuden, valtuuttavat työskentelyolosuhteet ja palautteen.

3. **Painopisteenä perustehtävä** -teemassa tarkastellaan opiskelijoiden käsitystä opetuksesta ja oppimisesta. Teema sisältää ajankäytön; osaamisen ja vahvuuksien korostamisen, käytön ja vahvistamisen; työskentelytavat; opiskelijan toimintaan kohdistuvat odotukset; henkilöstön ja opiskelijoihin välisen suhteen sekä suhteen työ- ja yritys-elämään.

4. **Opiskelijoiden hyvinvointia** tarkastellaan hyvinvointikokemukseen liittyvän väittämän sekä hyvinvointia parantavia ja heikentäviä tekijöitä tiedustelevien avointen kysymysten avulla.

Taustalla vaikuttavat myös SAMKissa aiemmin tehdyt tutkimukset/selvitykset: opintojen etenemiseen liittyvä Kolme näkökulmaa, kolme todellisuutta -tutkimus (Jaatinen & Lähde 2005), aiemmat suuret opiskelijakyselyt, joista viimeisin (Juuso & Sankari 2008) on tehty samaa kyselylomaketta käyttäen kuin tämäkin kysely, sekä SAMKin henkilöstötutkimukset (Jaatinen 2004, 2007, 2010).

Vuoden 2008 kyselyssä (Juuso & Sankari 2008) perustutkinto-opiskelijoiden enemmistöllä parhaiten toimivina asioina korostuivat opiskelijatovereiden apu ja tuki, opettajien suhtautuminen opiskelijoihin aikuisina ihmisinä ja vastuun saaminen omista opinnoista. Selvimmin parannusta kaipaavina asioina nousivat esiin opettajilta saatavan palautteen ja opettajien kanssa käytyihin keskusteluihin käytetty aika sekä opiskeluun liittyvien asioiden viestintä. Enemmistö ylempää AMK-tutkintoa opiskelevista koki, että asioiden toimivat pääsääntöisesti hyvin. Mihin suuntaan kahdessa vuodessa on menty?

Opetusalan Ammattijärjestön nykyinen puheenjohtaja Olli Luukkainen totesi kevään 2010 ammattikorkeakoulupäivillä oppilaitoksen toimintakulttuurin olevan se, mikä päällimmäisenä käytävillä leijuu – se, mitä opiskelijat vahvimmin imevät. Miten henkilökunta toimii sekä opiskelijoiden kanssa että keskenään on vahva viesti opiskelijoille: mitä asioita pidetään tärkeinä ja tavoiteltavina, ja miten se näkyy paitsi puheessa myös toiminnassa. Tunne liittymisestä ja kuulumisesta johonkin, pätevydestä ja autonomiasta ovat tärkeitä. Näitä kokevat ohjaajat ”tuottavat” samaa

opiskelijoille. (Kunnari 2010.) Myös SAMKin uusin henkilöstöselvitys (Jaatinen 2010) antaa taustanäkökulmaa opiskelijakyselyn tulosten tarkastelulle.

2 TUTKIMUSASETELMA

2.1 Tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tarkoituksena on selvittää opiskelijoiden sitoutumista opiskeluun ja opiskeluun juuri SAMKissa sekä millaisia kokemuksia ja käsityksiä opiskelijoilla on oppimisympäristöstä, opetuksesta ja oppimisesta ja millaiseksi he kokevat oman hyvinvointinsa.

Tutkimustulosten on tarkoitus auttaa opetuksen, ohjauksen ja palvelujen kehittämisessä ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemisessa.

Opiskelijoiden kokemuksia tarkastellaan koko SAMKin tasolla. Vastauksia tarkastellaan ensimmäistä kertaa erikseen nuorten ja aikuiskoulutuksessa (sekä AMK- että ylempi AMK) opiskelevien näkökulmasta. Samoin ensimmäistä kertaa seurataan yhden vuoden vuosikurssin näkemysten mahdollista muutosta: vuonna 2007 aloittaneita vuosina 2008 ja 2010. Vielä yhtenä tarkastelukulmana ovat opinnoissaan hitaasti ja nopeasti edenneet. Toimialoittain ja toimipisteittäin tarkastelu on tässä raportissa aiempaa pienemmässä roolissa. Toimialajohtajat ja muu SAMKin johtoryhmä ovat saaneet tilastoaineiston niistä käyttöönsä.

Tutkimuskysymykset olivat

1. Kuinka sitoutuneita opiskelijat ovat opiskeluun ja SAMKiin?
2. Miten oppimisympäristö tukee opiskelijan motivaatiota ja sitoutumista opiskeluun?
3. Millaisia ovat opiskelijoiden käsitykset opetuksesta ja oppimisesta?
4. Millaiseksi opiskelijat kokevat oman hyvinvointinsa?

Tehokkaan koulun teorian mukaiset teemat ja niihin liittyen kyselylomakkeen väittämät on muokannut Päivi Jaatinen (teoriarunko ja sen operationalisointi väitteiksi liitteessä 1). Kyselylomakkeet (liitteet 2 ja 3) on käyty läpi SAMKin opetuksen arviointi- ja kehittämisneuvostossa ennen vuoden 2008 kyselyä ja testattu pilottiopiskelijoiden toimesta. Ne olivat neuvostossa tarkistuskierröksellä ennen vuoden 2010 kyselyä.

2.2 Kohdejoukko

Tutkimuksen perusjoukon muodostivat kaikki SAMKin läsnäolevat tutkinto-opiskelijat. Kysely esitettiin koko kohderyhmälle.

SAMKissa oli 5031 läsnäolevaa tutkinto-opiskelijaa tammikuun lopussa 2010. Kyselyyn saatiin tutkinto-opiskelijoilta 1422 (=N) vastausta¹, mikä on runsas 28 prosenttia läsnäolevista tutkinto-opiskelijoista. Sekä vastausmäärä että prosenttiosuus nousivat kahden vuoden takaisesta (N=1265, 25 %). Vastausprosentti on kokonaistutkimukseksi kohtuullinen. Absoluuttista vastaajamäärää voi pitää suurena.

Vastaajista 83 % (1177) opiskeli nuorten AMK-koulutuksessa, 12 % (168) AMK-tutkintoa aikuiskoulutuksessa ja 4 % (59) ylempi AMK-koulutuksessa; 18 AMK-tutkinto-opiskelijaa ei ilmoittanut koulutusmuotoaan. Vastaajia oli opiskelijamäärään nähden suhteellisesti eniten Raumalla ja Huittisissa: sekä liiketoiminnassa (LIRA ja LIHU), tekniikassa (TEKRA) että sosiaali- ja terveysalalla (SOTERA) vastaajamäärä ylitti 30 % opiskelijoista. Vähiten vastaajia oli Kuvataide Kankaanpäässä (KUVKA), jossa vastausprosentti hipoi 20 %:a. YAMK-opiskelijoista vastasi jokaisella toimialalla noin neljännes opiskelijoista.

Aikuisopiskelijoita oli/vastasi kymmenessä koulutusohjelmassa. Ne olivat liiketoiminnan ja kulttuurin toimialalla liiketalous, matkailu ja kuvataide, sosiaali- ja terveysalalla hoitotyö, kuntoutuksen ohjaus ja suunnittelu, sosiaaliala ja vanhustyö sekä tekniikan ja merenkulun toimialalla automaatiotekniikka, kone- ja tuotantotekniikka ja merenkulku. Näistä vanhustyön sekä kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun koulutusohjelmat toteutetaan SAMKissa vain aikuiskoulutuksena.

Vastaajat on kuvattu taustamuuttujittain tarkemmin liitteessä 4. Tutkimuksessa käytetyt SAMKin toimipisteiden ja toimialojen lyhenteet sekä muut lyhenteet sekä aineistositateissa käytetyt merkinnät ovat liitteessä 5.

---

¹ Vastauksia oli kaikkiaan 1436. Tästä joukosta on analyysiä varten poistettu vaihto-opiskelijoiden, erikoistumisopinintojen opiskelijoiden ja avoimen AMKin opiskelijoiden vastaukset (14 kpl).

2.3 Toteutus

Tutkimus toteutettiin internetissä kyselytutkimuksena, joka suunnattiin AMK- ja ylempi AMK -tutkinto-opiskelijoille. Kyselystä oli sekä suomen- että englanninkielinen lomake (liitteissä 2 ja 3).

Sähköinen kyselylomake oli internetissä yhteensä kolme viikkoa, 18.1.–7.2.2010. Alkuperäistä vastausaikaa jatkettiin viikolla, jotta vastauksia saatiin lisää. Vastausaikaa oli viikko vähemmän kuin edellisessä kyselyssä vuonna 2008.

Kyselylomake (liite 2 ja 3) muodostui taustakysymyksistä, väittämistä ja vapaasta vastaustilasta. Väittämien vastausvaihtoehtoasteikko oli 5-portainen: 1 = täysin eri mieltä, 2 = eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä.

Kysymykset olivat samat kuin edellisessä suuressa opiskelijakyselyssä. Muutama opiskelija testasi lomakkeen teknisen toimivuuden vielä ennen kyselyä. Englanninkieliseen käännökseen tehtiin muutama kielellinen muutos opiskelijapalautteen perusteella. Nyt myös ylempi AMK -opiskelijoiden kysely oli samanlainen kuin perustutkinto-opiskelijoilla.

Kyselyä markkinoitiin toimialoille muun muassa intranetin sekä koulutusjohtajien ja viestinnän kautta kulkeneiden sähköpostien avulla; opiskelijoille kyselyä markkinoivat lähinnä opettajat, opiskelijakunta viikkotiedotteessaan ja viestintä. Kaikkiin toimipisteisiin lähetettiin A3-kokoinen juliste (liite 6). SAMKin internet-sivuilla oli kyselystä banneri ja uutinen. Viestiä kyselystä toistettiin edelliskertaa enemmän ja vastaajien kesken arvottiin miniläppäri.

Kyselyyn saatujen vastausten määrää ja vastausprosentin kehittymistä seurattiin raportin kirjoittajan blogissa viikonloppuja lukuun ottamatta päivittäin. Toimiala- ja koulutusjohtajille tiedotettiin muutaman päivän välein vastausprosentin kehittymisestä eri koulutusohjelmissa. Se selvästi lisäsi vastaajien määrää koulutusohjelmassa.

2.4 Käytetyt menetelmät

Tutkimusaineisto kuvataan yksiulotteisina frekvenssi- ja prosenttijakaumina ja ristiintaulukointeina. Väittämien osalta käytetään myös aritmeettista keskiarvoa. Ryhmien välisten erojen merkitsevyyttä testattiin joko χ^2 -testillä tai varianssianalyysillä. Analyysiin ja raportointiin otettiin sekä tilastollisesti erittäin merkitsevät erot ($p < .001$ eli 0,1 % virhemahdollisuus) että tilastollisesti merkitsevät erot ($.001 \leq p < .01$ eli 1 % virhemahdollisuus). Kun tarkastellaan prosenttiosuuksia siitä, ovatko opiskelijat tyytyväisiä / samaa mieltä väitteen kanssa vai eivät, vastauksia on niputettu: tyytyväisiä / samaa mieltä ovat vastaajat, jotka ovat antaneet arvion 4–5 ja tyytymättömiä vastaajat arvioilla 1–2. Tuloksia verrataan vuoden 2008 suuren opiskelijakyselyn tuloksiin.

Kyselylomakkeessa oli myös runsaasti tilaa avoimille vastauksille, kommenteille ja palautteelle. Opiskelijat käyttivät kommentointimahdollisuutta varsin runsaasti – välillä pitkästikin paneutuen. Pisin yksittäinen vastaus oli yli A4-arkillisen. Näitä vastauksia ei ole analysoitu laadullisesti tieteelliselle systemaattisuus- ja yleisyystasolle, vaan vastaukset on ”vain” luettu, osin tosin useaan kertaan, ja niitä on löyhästi teemoiteltu. Vastauksista on pyritty tunnistamaan mahdollisimman monenlaisia ”laatuja” – erilaisia asioita – eli muutakin kuin niiden yleisyyttä, mutta toisaalta myös sitä, minkä tyyppisiä asioita mainitaan erityisen paljon. On siis pyritty huomioimaan sekä tyypillisyyttä että moninaisuutta. Niiden on tarkoitus näkyä myös raportissa, sekä kirjoittajan tekstissä että aineistositaateissa. Sitaatit toimivat aineistoa kuvaavina esimerkkeinä. (Ks. Eskola & Suoranta 1998, 175–176.) Esimerkit joko todentavat kirjoittajan tekstissä kokoamaa tai tuovat esiin uuden näkökulman. Tavoitteena on, että teksti ja sitaattiteksti yhdessä muodostaisivat aiheesta suhteellisen kattavan ja elävän kuvan.

Raportin pääraamina on ollut välitön hyödynnettävyys. Raportin lisäksi avoimet vastaukset on lähetetty toimialoittain toimialajohtajille sekä kokonaisuudessaan rehtorille. Näin tehtiin, koska vastaukset ovat luonteeltaan selvästi palautetta käytännön toiminnasta. Monet opiskelijat toivovat palautteellaan olevan vaikutusta ja myös kuulevansa siitä, miten kyselyssä saatu palaute on otettu vastaan ja mitä sen perusteella tehdään.

Raportoinnissa on tasapainoiltu sen ongelman kanssa, että tämä raportti on väistämättä yleisellä tasolla ja kuitenkin palaute on annettu usein vain ja ainoastaan

tietyt koulutusohjelman tai toimipisteen näkökulmasta. Tiedyt perusasiat ovat kaikille samoja, siis lähes joka suunnalta tulee samantyyppistä palautetta. Avovastauksissa näkyy myös eroja, vaikka ne kaikki eivät ilmenekään tilastollisina merkitsevyyksinä. Selvää on, että kun raportissa todeltaan, että jotakin pitäisi olla vähemmän/enemmän/jotenkin toisin, se ei koske kaikkea ja kaikkia. Tämän sanovat myös opiskelijat hyvin selvästi.

2.5 Luotettavuuden arviointi

Kyselyt herättävät aina epäilyn vastaajien valikoitumisesta ja muustakin luotettavuudesta. Jos mietit itseäsi, kuinka keskittyneesti kyselyihin vastaat? Kuinka helpoksi koet vaihtoehtojen valinnan tai oikeaan osuneiksi vastausvaihtoehdot; kuinka ymmärrät kysymyksen; ovatko kysymykset yksiselitteisiä; onko sinulla aikaa juuri sillä hetkellä; ja koetko aiheen tärkeäksi? Kaikilla meillä voi olla myös erilainen asteikko: se mikä toiselle on paljon, on toiselle keskimääräistä. Eri päivinä ja eri tilanteissa hyvinkin lyhyen ajan sisällä vastaukset voisivat olla ainakin aavistuksen verran toisenlaisia. Silti hyvä kysely antaa vahvasti suuntaa siitä, mitä ajatellaan. Toisaalta aivan täydellistä pitkää kyselyä ei luultavasti ole tehtykään. Ja kyselyn pituus aina karkottaa joitakin vastaajia.

Kyselyyn vastasi kaikkiaan noin 28 prosenttia (N 1422) SAMKin läsnä oleviksi ilmoittautuneista opiskelijoista – 29 prosenttia nuorten AMK-koulutuksessa opiskelevista (N 1177), 23 prosenttia aikuissovelluksessa opiskelevista (N 168) ja 25 prosenttia ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijoista (N 59). Vastausaktiivisuus oli parempi kuin edellisessä kyselyssä (Juuso & Sankari 2008). Prosentuaalisia tuloksia katsoessa kannattaa pitää mielessä erityisesti ylempi AMK -opiskelijoiden pieni vastaajamäärä: YAMK-tulosten ilmaiseminen %-lukuina ei ole mielekästä muuta kuin vertailtavuuden vuoksi.

Absoluuttinen kyselyyn vastanneiden määrä 1422 on suuri. Vähäinen suhteellinen vastausaktiivisuus heikentää luotettavuutta. Helposti ajatellaan vastaajien valikoituneen jollakin tietyllä tavalla. Kyselyn avoimissa vastauksissa tulee kuitenkin esiin hyvin laaja kirjo näkemyksiä, joten aineisto ei todennäköisesti ole haittaavasti vinoutunut. Aina tietysti on hyvä ottaa huomioon esimerkiksi se, että kaikkein huonoimmin voivat eivät välttämättä vastaa kyselyihin. Kaiken kaikkiaan huolta aineiston valikoitumisesta ei kuitenkaan tule käyttää ongelmien poisselittämiseen.

Opiskelijat olivat testanneet lomakkeen sisällöllisesti aiemmin; nyt englanninkielistä lomaketta muokattiin vielä kielellisesti opiskelijoilta saadun palautteen pohjalta. Kysymysten piti olla kohtuullisen selkeitä ja ymmärrettäviä, mutta täyteen ymmärrettävyyteen tai yksiselitteisyyteen ei kuitenkaan päästy – opiskelijat saattavat kommentissaan todeta, että eivät ymmärrä jotakin väitettä. Eräs opiskelija tuo esiin sen, että hän ei ole vakuuttunut siitä, miten asioita mitataan kyselyssä, esimerkiksi: *”Millä ”mittarilla” arvostaminen tulisi mitata?!”* Ja toteaa lopuksi: *”Laatikka luotettavat ’mittarit’ niille asioille joille haluatte opiskelijoilta vastauksia.”* Y1271

Vastaaminen voi olla vaikeaa myös siksi, että tilanteet vaihtelevat: esimerkiksi palautteen saaminen suoritussäännössä sovitussa ajassa. Tilanne on siis tyypillinen onko puolillaan oleva lasi puoliksi tyhjä vai puoliksi täysi -tilanne. Väitteissä onkin usein täsmennys ”pääsääntöisesti”, mitä opiskelijatkin painottavat. Tuloksista voidaan varmasti päätellä, milloin jotakin tarvitsee tehdä: varmasti SAMKin (ja opiskelijan) kannalta huono tulos kertoo, että toiminnassa on parantamisen varaa.

Lomake luotiin eLomake-ohjelmalla ja se toimi teknisesti. Kyselyyn vastaajien samkilaisuus varmistettiin sillä, että lomakkeelle kirjaututtiin SAMK-tunnuksilla.

Raportoinnin luotettavuuden varmistamiseksi aineistolainauksissa ilmoitetaan SPSS-tietueen numero, jonka avulla vastaus voidaan tarvittaessa yksilöidä. Kirjainmerkinnät tarkoittavat koulutusmuotoa: N nuorten AMK-koulutusta, A AMK-aikuiskoulutusta ja Y ylempi AMK -koulutusta.²

Sitaatit kuvaavat opiskelijoiden käsityksiä ja kokemuksia. Jos sitaateissa tulee esiin opiskelijoiden vääriä käsityksiä, sen voinee ottaa palautteena asian selvemmästä tai useampaan kertaan toistettavasta viestimisestä. Sitaaateista on poistettu mahdolliset opiskelijan tunnistamiseen liittyvät asiat ja tietyntyypiset kirjoitusvirheet. Puhekieli on sitaateihin jätetty. Pääsääntöisesti sitaatteja ei ole lyhennetty. Tehdyt lyhennykset on merkitty (merkinnät liitteessä 5). Kirjoittaja on myös pyrkinyt olemaan tietoinen omista

---

² AMK-tutkintokoulutuksesta puhutaan nuorten ja aikuiskoulutuksena, vaikka kaikki SAMKin opiskelijat ovat täysi-ikäisiä. AMK-tutkinnon aikuiskoulutussovellus on tarkoitettu jo jonkin aiemman soveltuvan tutkinnon suorittaneille. Aikuiskoulutuksen lähijaksot järjestetään yleensä iltaisin tai viikonloppuisin niin, että tutkinto on mahdollista opiskella työn ohessa.

henkilökohtaisista mieltymyksistään yms. ja käsittelemään aineistoa tasapuolisesti ja valitsemaan esimerkiksi sitaatit monipuolisesti.

Yhdenlainen kiteytys kyselystä tämäkin: *"Hyvä kysely, huonot kysymykset."* N21

3 YHTEINEN TEHTÄVÄ

3.1 Jaetut arvot ja uskomukset

"Parantamisen varaakin olisi, mutta niin on monella muullakin oppilaitoksella." N1244

Tehokkaalle organisaatiolle keskeistä on tietoisuus organisaation päämääristä ja yhteisen tehtävän tunnistaminen ja ymmärtäminen. (Leonard & Sackney 2000, Jaatinen 2003 mukaan.) Organisaation menestyminen ja tavoitteiden saavuttaminen on pitkälti kiinni organisaatiokulttuurista.

Jotta organisaation arvot, uskomukset ja päämäärät voi omaksua, niistä täytyy olla tietoinen ja pitää niitä tavoittelemisen arvoisina, yhteisinä ja omina – uskoa organisaatioonsa.

Opiskelijoiden näkemystä SAMKista tarkasteltiin tietoisuuden, legitimiteetin ja omistajuuden kautta: onko SAMK uskottava, onko se talon sisällä ja ulkopuolella hyväksytty ja tunnustettu ja millaiseksi se muuten koetaan toiminnaltaan (Dailey 2000 & Gagliardi 1986, Jaatinen 2003, 21 mukaan). Kokevatko opiskelijat, että he ovat tärkeä osa organisaation onnistumista? Ovatko he ylpeitä omasta opiskelupaikastaan?

Viimeisimmän SAMKista valmistuneille ja heidän työnantajilleen tehdyn seurantatutkimuksen mukaan valmistuneiden käsitys SAMKin maineesta oli hyvä. Myös työnantajien edustajat pitivät SAMKin mainetta hyvänä. SAMKin valitsisi edelleen yli puolet valmistuneista (Jaatinen & Kuurila 2008.)

Läsnä olevien opiskelijoiden uskoa SAMKiin ja SAMKin tarjoamaan koulutukseen tarkasteltiin kahden väitteen avulla:

- Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka.
- Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille (Taulukko 1.)

TAULUKKO 1. Käsitys SAMKista vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560 Ka	SOTE n=349 Ka	TEME n=452 Ka	SAMK n=1361 Ka	p=	SAMK n=59 Ka	p=
Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka.	2010	3,9	3,7	3,8	3,8	.000	4,3	.005
	muutos	+0,1	-0,1	+0,4	+0,1		+0,2	
Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille.	2010	3,6	3,4	3,4	3,5	.000	4,1	
	muutos	+0,1	-0,1	+0,4	+0,1		+0,2	

Vastausten keskiarvolla (ks. keskiarvotaulukko, liite 7) mitaten YAMK-opiskelijat pitivät SAMKia hyvänä opiskelupaikkana useammin kuin nuorten AMK-koulutuksessa opiskelevat. Prosentuaalisesti ilmaisten nuorten koulutuksessa opiskelevista 73 % (N 1177) piti SAMKia hyvänä opiskelupaikkana, aikuissovelluksissa opiskelevista AMK-opiskelijoista 74 % (N 168) ja YAMK-opiskelijoista 86 % (N 59). Molemmissa tutkintoon johtavissa aikuiskoulutuksissa, sekä AMK- että YAMK-tutkintokoulutuksessa, opiskelevat ovat nuoria valmiimpia markkinoimaan SAMKia muillekin. Nuorista vain 53 % olisi valmis markkinoimaan SAMKia muillekin (18 % ei markkinoisi), aikuis-AMK-opiskelijoista markkinoisi 67 % ja YAMK-opiskelijoista 81 %. (p=.000)

Osa nuorten koulutuksessa opiskelevista oli ymmärtänyt markkinoinnin kirjaimellisesti markkinointina, eikä esimerkiksi ohimennen kaverin kanssa jutteluna, ja totesi, ettei osallistuisi markkinointiin, koska ei ole markkinointihenkinen.

Voisin markkinoida, jos oppilaitoksen markkinointi vähääkään minua kiinnostaisi. Kiinnostuksen vähyys ei johdu SAMKin huonoudesta opiskelupaikkana. N470

Osa oli ollutkin SAMKia markkinoimassa, osa "vain" kertonut kavereilleen hyvästä paikasta – ja osa puolestaan koki, ettei missään tapauksessa markkinoisi sellaista, minkä on kokenut pettymykseksi. Lisäksi osa opiskelijoista totesi, ettei tiedä muusta SAMKista kuin omasta kampuksestaan, mutta sitä kyllä voisi markkinoida – tai ei voisi. Osa suosittelisi SAMKia, muttei omaa koulutusohjelmaansa.

Nuorten koulutuksessa opiskelevien kesken on eroja toimialoittain. LIKUn opiskelijoista 78 % (N 461) piti SAMKia hyvänä opiskelupaikkana, SOTEn opiskelijoista 66 % (N 286, eron merkitsevyys LIKUun p=.000); TEMEn opiskelijat (N 430) olivat prosenttiosuudellaan tässä välissä. LIKUlaisista 60 % markkinoisi SAMKia muillekin;

muista alle puolet (LIKUn eron merkitsevyys SOTEen $p=.000$, TEMEn $p=.001$).³
(Liitteessä 8 keskiarvot toimialoittain; liitteessä 9 lisäksi keskiarvot toimipisteittäin.)

Vaikka aikuiskoulutuksessa opiskelevat olivatkin nuoria valmiimpia markkinoimaan SAMKia, se mitä he olivat kirjoittaneet aiheesta avovastauksissaan, oli kokonaisuutena melko kriittistä. Tosin tässä piti paikkansa sama, mikä monessa muussakin kohdin: yksi tykkää, toinen ei. Toisaalta eri koulutusohjelmat ja toimipisteet opettajineen ja toimintakulttuureineen näkyvät vastauksissa. Samoin tietysti oma tausta, aiemmat kokemukset, mieltymykset ja asenne vaikuttavat.

Opiskelijat kommentoivat erityisesti yleistä mielikuvaa SAMKista ja SAMKin viestintää sekä kertoivat oman näkemyksensä:

Yleinen mielikuva ja AMK-identiteetti

SAMKilla on mielestäni positiivinen kuva. Kunhan vielä päästäisiin eroon tästä alemman luokan leimasta. - - - Ylempi amk on konseptina hyvä, mutta paljon tarvitsisi vielä muuttaa, jotta koulutuksesta saataisiin irti täysi hyöty. Ensinnäkin, tradenomi ylempi amk nimike tulisi hukata ja nopeasti. Miksei vain käytetä MBA:ta? Ilmankin on selittelemistä missä on opiskellut ja mitä, saatika sitten, kun kertoo, että on tradenomi ylempi amk. Sillä viimeistään saa jo jauhot kenen tahansa suuhun. Y693

SAMK on todella aliarvostettu, ihmisten silmissä ei verrattavissa muihin korkeakouluihin --> myös oma opiskelumotivaatio kärsii. N1050

Ammattikorkeakoulu on etsinyt identiteettiään yli 10 vuotta mutta vieläkään ei ole oikein löytynyt. A1421

Vaativampaakin voisi olla. Ulkopuolinen arvostus kasvaa vaatimustason nousun mukana. Moni tuttuni pitää kouluamme liian helppona. No se on ainakin selvää, että liian helposti kouluun pääsee. Niin ja se että opetustapa sallii ns. siivellä elämisen jos joku niin haluaa, osa tekee työn ja toinen osa nauttii niistä hedelmistä, kun sitten valmistumisen jälkeen joutuu tosipaikkaan eikä suoriudukaan tehtävistä saa se opetuksen näyttämään vähän kevyeltä, todistuksessa kun kuitenkin oli keskiarvokin kolmosen luokkaa. N406

---

³ Aikuis-AMKin ja YAMKin sisäistä merkitsevyyserojen vertailua toimialoittain ei tehty pienen absoluuttisen vastaajamäärän vuoksi. Samasta syystä nuoria tarkastellaan joissakin muissakin kohdin molempia aikuiskoulutuksia tarkemmin.

Viestintä

Opiskelijat kommentoivat sekä sisäistä että ulkoista viestintää. Satakunnan mainetta pidettiin haasteellisena markkinointia ajatellen. Arveltiin myös, ettei edes Poria – joka kuitenkin on Satakunnan kaupungeista suurin – helposti mielletä opiskelukaupungiksi. Lisäksi SAMK voisi näkyä enemmän ”katukuvassa”. Muutaman mielestä markkinoinnissa annetaan väärä mielikuvia sisällöistä, tasosta, valinnanmahdollisuuksista tai työn ohella suorittamisen helppoudesta.

SAMKin uusi graafinen ilme sai pääsääntöisesti kiitosta niiltä, jotka sen mainitsivat. Tosin joku myös ”tiesi”, että siihen käytetyt rahat tuntuivat opetussäästöinä.

Viestintään liittyen – jos ajatellaan yksittäisten tekojen olevan aina viestintää – opiskelijat toteavat, että pienetkin asiat saisivat olla kunnossa: ”koulussamme on joka päivä vierailijoitakin ja pikku asiat kertovat monesti kokonaisuuksista” (N379). Esimerkiksi kellot voisivat olla samassa ajassa.

Oma käsitys

Lienen alisuoriutuja, ja tähän asti en ole juuri välittänyt arvosanoista, kunhan läpi menee. Ehkä siis AMK todella oli oikea valinta, missään oikeassa korkeakoulussa en pärjäisi. - - - N1253 [vastauksena toiseen kysymykseen, kurs. AS]

SAMK:n maine oli hyvä ja koulu tuntui hyvältä opiskeluvaihtoehdolta lukion jälkeen. Odotukset kuitenkin muuttuivat huomattavasti opiskelun alettua. Mitä kauemmin olen SAMK:ssa opiskellut, sitä enemmän on mielipiteeni vahvistunut siitä, että SAMK toimii vain hienoilla lupauksilla ja suurilla markkinointikuluilla. N138

Sanotaanko, että mulla on kuva samkista vain parantunut tänne tulon jälkeen. Nyt ihan jo kehtaa kertoa täällä opiskelevansa. N328

Ajan tasalla oleva ja kansainvälinen AMK. Y1088

Niistä muutamista, jotka vertasivat SAMKin aiempaan kokemukseensa jostakin muusta ammattikorkeakoulusta, yhtä lukuun ottamatta kaikki pitivät SAMKia ainakin itselleen parempana. Toki on niitäkin, jotka katuivat SAMKiin tuloaan. Jotkut kommentoivat tässäkin kohdin tason vaihtelua ja sitä, että opetuksen laatua voisi sisäisesti seurata nykyistä enemmän. Myös opiskelijapalautteen voisi ottaa paremmin huomioon. Ne, joilla oli myös aiempaa kokemusta SAMKista, totesivat SAMKin kehittyneen edukseen.

Compared with the other Ammattikorkeakoulu in [city] which I was in SAMK is really great! Good study environment, flexible time, more important study becoming something I want to not I have to since I came to SAMK! N1009

Tekniikka ja merenkulku Porin eli TEKPO:n tilat saivat odotetusti paljon palautetta: tilat ovat pimeät, kylmät/huonosti ilmastoidut ja vanhanaikaiset. Tämä lienee tosiasia ilman vertailuakin, mutta vertailukohta löytyy opiskelijoille läheltä: vieressä olevat verrattain uudet Liiketoiminnan ja kulttuurin tilat.

Opiskelijat kaipaavat enemmän yhteistoimintaa eri toimipisteiden välillä, sekä yhdellä kampuksella että kaupunkien välillä, esimerkiksi:

Mielestäni tekniikan ja liiketalouden puolet pitäisi olla enemmän yhteistyössä keskenään... tuntuu nyt olevan kaikkea muuta kuin suuri yhtenäinen korkeakoulu... N126

Mielestäni SAMKin opiskelupaikkakuntien välillä saisi olla enemmän yhteistyötä ja kontakteja. Olisi mukavaa tutustua toisen paikkakunnan opetukseen välillä, tämän voisi toteuttaa esimerkiksi opettajien ja luennoitsijoiden vierailuilla. N1426

SAMKia kritisoidaan myös Pori-keskeisyydestä: toimipisteiden lakkautukset näkyvät vastauksissa, ja muutenkin jotkut arvelevat rahan – muttei ymmärryksen – jäävän Poriin.

Muut tässä kohdin kommentoidut asiat tulevat esiin käytännön toimintaa eriteltäessä.

3.2 Selvät päämäärät ja tavoitteet

”Opiskeluni tavoitteet on selvät, haluan valmistua, saada töitä ja olla alallani rautainen ammattilainen.” N379

Tehokkaan organisaation keskeinen piirre ovat myös selvät laajasti hyväksytyt päämäärät. Hyvin rakennetut päämäärät ovat selkeitä, uskottavia ja realistisia, mutta haastavia. Julkilausuttujen päämäärien tehtävänä on selkiyttää toiminnan suuntaa, tukea päätöksentekoa ja kannustaa henkilöstöä ja opiskelijoita tekemään oikean suuntaisia toimenpiteitä.” (Kotter 1996 & Kamensky 2001, Jaatinen 2003, 42–43 mukaan.)

Opiskelijoiden päämäärä- ja tavoitetietoisuutta selvitettiin väitteillä:

- Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä.

- Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat (Taulukko 2).

TAULUKKO 2. Käsitys tavoitteista vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys (vain tilastollisesti erittäin merkitsevät ja merkitsevät erot)

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560	SOTE n=349	TEME n=452	SAMK n=1361		SAMK n=59	
		Ka	Ka	Ka	Ka	p=	Ka	p=
Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä.	2010	3,7	4,0	3,8	3,8	.007	4,3	
	muutos	+0,1	0	+0,1	+0,1		+0,2	
Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat.	2010	3,8	3,8	3,7	3,8	.001	4,4	
	muutos	+0,2	-0,1	+0,1	+0,1		+0,2	

Yhden korkeakoulututkinnon jo suorittaneet ja sen jälkeen vähintään kolme vuotta työelämässä olleet YAMK-opiskelijat kokivat nuoria vahvemmin olevansa selvillä opiskelunsa tavoitteista ja päämääristä. ($p=.000$) Molemmissa aikuiskoulutuksissa opiskelevat kokivat myös opiskelunsa tavoitteet haastavammiksi kuin nuorten AMK-koulutuksessa opiskelevat keskimäärin. ($p=.000$) Tavoitteet olivat selvillä 69 %:lle nuorista (N 1177) ja 86 %:lle YAMK-opiskelijoista (N 59); aikuis-AMK-opiskelijat (N 168) sijoituivat tähän väliin. Nuorista 61 %, aikuisista 82 % ja YAMK-opiskelijoista 88 % koki tavoitteet haastaviksi. Nuorista 8 % ei pitänyt tavoitteita haastavina.

Myös avoimissa vastauksissa tavoitteiden selvydestä ja haastavuudesta ollaan monta mieltä. Moni opiskelija erotteli kommentissaan SAMKin asettamat tavoitteet ja itse asetetut tavoitteet. Molempien selkeydestä ja haastavuudesta oli kahta toisilleen vastakkaista perusnäkemystä. Moni kuitenkin koki omien tavoitteidensa olevan sekä selvät, haastavat että realistiset. Kaikki eivät silti tunteneet saavansa niihin tukea. Omat tavoitteet liittyivät ennen kaikkea osaamiseen, arvosanoihin tai nopeaan valmistumiseen.

Omat tavoitteeni ovat ehkä jollain tavalla korkeat, mutta silloinhan niiden saavuttaminen palkitsee enemmän. N1307

SAMKin taholta asetetut haasteet miellettiin monissa kommentteissa liian löyhiksi, tai ääneen lausutut tavoitteet koviksi, mutta vaaditut suoritukset vähemmän haasteellisiksi.

Joidenkin kurssien kurssisisällöt olleet "utopistiset" eikä niitä ole koskaan saavutettu kurssin aikana. Silti kurssit aina menneet läpi. N314

Tavoitteiden haastavuus on paljon kiinni, kuinka korkealle itse asettaa haasteet. Hyvin vähälläkin voi suoriutua jos niin haluaa, tämä on tullut vuosien aikana ilmi joidenkin kohdalla. Tavoitteet vaihtelevat myös opintojaksojen välillä joskus turhan paljon. N1006

Toki oli myös paljon kommentteja ”SAMKin” tai joidenkin opettajien haasteellisista tavoitteista. Lisäksi kommentoitiin sitä, että itselle on/ei ole haastavaa, mutta toisilla saattaa olla juuri toisin päin.

Seuraava tapausesimerkki kuvaa moninaisuutta hyvin. Tässä ovat kaikki yhden koulutusohjelman nuorten koulutuksen opiskelijoiden kommentit. Näissä muutamassa vastauksessa tulee esiin lähes täydellisen laaja vastausten kirjo:

- Ehkä vähän liian sekavaa settiä noi kaikki moduulit yms.
- En ihan täysin tiedä mihin töihin minun pitäisi valmistuttuani olla päteväitynyt.
- En ole vielä aivan varma mihin alueeseen haluaisin erikoistua.
- En tiedä olenko oikealla alalla.
- Menestymisen eteen saa tehdä paljon töitä, varsinkin jos on käynyt ammattikoulun, eikä opiskelija ole vielä päässyt AMK:n rytmiin.
- Opetukset tärkeissä aineissa on liian pintaa hipovia.
- Riippuu hieman kursseista, tietyt aineet luonnistuvat helpommin ja toisissa joutuu panostamaan hieman enemmän.
- Suurilta osin opiskelu on ollut haastavaa ja ruokkinut opiskelunälkää.
- Tavoitteeni ovat selvää pääsinlihaa.
- Tavoitteeni eivät ole tällä kyseisellä linjalla, mutta mitä todennäköisimmin Samkissa.
- Tavoitteeni ovat minulle tällä hetkellä kristallin kirkkaat.
- Valmistun kolmessa vuodessa.

Opiskelujen etenemisen ja oppimisen seuranta olisi monen opiskelijan mielestä paikallaan: esimerkiksi ensimmäisen vuoden haastattelu, jossa kysytään tavoitteita ja muuta sen kaltaista voisi olla vuosittain. Samalla voitaisiin katsoa se, miten opiskelu on edennyt ja miten mahdolliset rästit suoritetaan – paapomatta ja aikuismaisesti. Jo nyt tämä toteutuu joidenkin opiskelijoiden opinnoissa.

Koulutusohjelmassa asetetut tavoitteet ovat olleet epäselviä alussa, mutta kirkastuneet myöhemmin opintojen aikana – osan mielestä tämä on selvää. Myös omat tavoitteet ovat kasvaneet tai selkeytyneet. On kuitenkin myös opinnäytetyön tekijöitä, jotka eivät edelleenkään ole varmoja siitä, mitä osaavat tai mitä oikeastaan tavoittelevat tai mitä pitäisi tavoitella. Osa opiskelijoista on myös huolissaan opetuksen ja työelämän mahdollisesta kuilusta ja oman osaamisensa kehittymisestä: ”monesti mietti että mahtakohan musta ammattilaista tulla.” (N30) Enemmän tietoa käytännön työelämästä kaipaa monen koulutusohjelman opiskelija. Lisäksi moni kaipaa kunnon

perusteita ja niihin keskittymistä – tarpeeksi aikaa oppia – jotta on minkä päälle rakentaa muuta osaamista.

I think the aim of my studies is clear but somehow I think the courses should be more difficult and intensive. N45

Päämääräni ovat hyvin selvillä ja tutkintoon edetään tavoitteiden mukaan. Osa kurssien sisällöstä tuntuu näin aluksi valitettavan simppeliltä joka aiheuttaa välillä turhautumista. Tämä vaikuttaa motivaatioon, mutta pääsääntöisesti uutta asiaa tulee paljon mikä on positiivista ja pitää mielenkiintoa yllä. N780

Toisen vuoden opiskelijana voin sanoa, että opinnot ovat tähän mennessä olleet hyvin järjestetty. Joskin alussa voisi olla enemmän oman alan opintoja, jotta kävisi selväksi itse oma ala. N104

On myös niitä, jotka kokevat vahvasti, että ensimmäinen iso askel on otettu ja sen mukainen ensimmäinen tavoite saavutettu.

Minulla oli pitkään tavoitteena hakea [toimipiste]. Minulla meni kauan aikaa ennen kuin uskoin omiin kykyihini ja uskalsin hakea. Joten nyt minulla ei ole vielä seuraavaa tavoitetta selvillä, olen vain tyytyväinen että pääsin kouluun ja katselen tässä pikkuhiljaa... En halua vielä asettaa mitään tarkkaa tavoitetta. N1431

3.3 Valtuuttava johtajuus

”Tiedonkulku ei aina luonaa.” N1215

Työyhteisössä valtuuttava johtajuus vaatii perustakseen selvän näkemyksen yhteisestä tehtävästä ja selkeät visiot ja strategiat, joiden puitteissa toimitaan. Valtuuttava johtajuus tarvitsee sitä tukevat organisaatorakenteet. Se myös edellyttää sitä, että toimijoita valmennetaan ja ohjataan vastuullisuuteen ja annetaan heille vastuuta. (Kotter 1996, Jaatinen 2003, 24 mukaan.)

Opetussuunnitelma on opiskelijalle ehkä lähin ”selkeä visio ja strategia”. Sitä täydennetään käytännön toimintasuunnitelmilla (opintojaksoselosteet). Niissä kerrotaan, mitä opiskelijoilta odotetaan ja mitä heidän on oikeus odottaa. Opiskelijoilla tulisi olla oikeus vaikuttaa opintojaksoselosteessa sovittaviin asioihin.

Tehokkaan koulun teorian mukaisesti valtuuttavaan johtajuuteen liittyvinä tarkastellaan opiskelijoiden kokemuksia vuorovaikutuksesta, avoimuudesta ja luottamuksesta sekä

vastuuseen ja osallistumiseen ohjaamisesta. Aihepiiriin liittyviä asioita tulee esiin myös myöhemmin raportissa – monet asiat liittyvät toisiinsa.

Opiskelijoiden näkemyksiä selvitettiin väitteillä:

- SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista.
- Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa.
- Opettajat luottavat minuun opiskelijana (Taulukko 3).

TAULUKKO 3. Käsitys viestinnästä ja luottamuksesta vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560 Ka	SOTE n=349 Ka	TEME n=452 Ka	SAMK n=1361 Ka	p=	SAMK n=59 Ka	p=
SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista.	2010	2,9	2,8	3,1	3,0	.000	3,8	
	muutos	-0,1	-0,1	+0,5	+0,1		0	
Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa.	2010	2,9	2,8	3,0	2,9		3,7	.002
	muutos	-0,1	-0,1	+0,5	+0,1		+0,3	
Opettajat luottavat minuun opiskelijana.	2010	3,7	3,7	3,5	3,6		4,2	.000
	muutos	+0,1	-0,1	+0,2	0		0	

YAMK-opiskelijat olivat keskiarvolla mitaten kohtuullisen tyytyväisiä opiskeluun liittyvien asioiden viestintään (ka 3,8) ja opettajien kanssa käytyjen keskustelujen riittävyyteen (ka 3,7). Heikin olivat näihin asioihin vähemmän tyytyväisiä kuin moniin muihin asioihin, mutta ero sekä nuorten että aikuisten AMK-koulutuksessa opiskeleviin oli tilastollisesti erittäin merkitsevä (p=.000). Kuitenkin prosentuaalisesti YAMK-opiskelijoista (N 59) vain 24 % piti viestintää riittävänä. Suurin osa ei ottanut vahvasti kantaa suuntaan tai toiseen. Aikuis-AMK-opiskelijoista 37 % (N 168) piti viestintää riittävänä, nuorista 35 % (N 1177). Keskustelut yms. opettajien kanssa koki riittäviksi 61 % YAMK-opiskelijoista, mutta nuorista 33 % ja aikuis-AMKeista vain 29 % (p.= .000).

Nuorilla tyytyväisyys viestintään oli keskiarvolla mitaten edelleen yksi huonoimmin toimiviksi koetuista asioista – palautteen ja opettajien kanssa käytyjen keskustelujen riittävyyden rinnalla (ka vain 2,9). Aikuiskoulutuksessa AMK-tutkintoa opiskelevilla huonoin palaute keskiarvolla mitaten tuli juuri keskustelujen riittävyydessä (ka 2,8).

Nuorten AMK-tutkintokoulutuksessa opiskelevat erosivat myös toimialoittain. Missään ei olla järkevää viestintään, mutta vähiten tyytyväisiä SOTElla (26 % vastaajista tyytyväisiä, N 286). Ero TEMEen (41 %, N 430) oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p=.000$), LIKUun (34 %, N 461) merkitsevä ($p=.001$).

Sekä aikuis-AMKissa että YAMKissa opiskelevat kokivat nuoria vahvemmin, että opettajat luottivat heihin opiskelijoina. Nuorten koulutuksessa opiskelevista 59 % koki, että opettajat luottivat heihin opiskelijoina, aikuissovelluksissa opiskelevista AMK-opiskelijoista 67 % (eron merkitsevyys nuoriin $p=.002$) ja YAMK-opiskelijoista 76 % ($p=.000$).

Joku vastaajista totesi viestinnän olevan vaikea laji, mutta että sitä voisi silti selkeyttää. Avoimia vastauksia lukiessa eri koulutusohjelmista/toimipisteistä syntyy jossain määrin erilainen mielikuva. Jossakin viestintä tuntuu toimivan kohtuullisen hyvin: opiskelijat ovat sitä mieltä, että kun sähköpostiaan seuraa likimain päivittäin, tietää mitä opiskeluun liittyen tapahtuu. Sähköpostiviestintään liittyvä ongelma paikoitellen on, että tärkeät viestit eivät erotu vähemmän tärkeistä.

Toisaalta on paljon sellaista, mitä ei viestitä: opiskelijat ovat kiinnostuneita siitä, mitä ympärillä tapahtuu ja haluaisivat kuulla siitä, vaikkei se suoraan aina liittyisikään omiin opintoihin – esimerkiksi kun SAMKin logo muuttuu tai rakennetaan jokin uusi tila: mikä se on ja saako sitä käyttää? Moni kaipaa enemmän tietoa suuntaavien opintojen valinnasta, ja ylipäänsä asioista, jotka ovat vaihtoehtoisia tai neuvoteltavissa olevia. He eivät sano, että niistä ei puhuttaisi lainkaan, mutta monien mielestä informaatiota on riittämättömästi. Lisäksi opiskelijat haluaisivat kuulla esimerkiksi syitä ja seurauksia: esimerkiksi miksi jotakin jo puuhattua eri järjestetään.

Olisi hyvä, jos muiden alojen alkavista kursseista saisi enemmän ja helpommin tietoa. Olisi helpompi etsiä niitä mielenkiintoisia vapaavalintaisia, joiden avulla erottua massasta. Minusta on ollut hienoa, kun eräs opettaja on kysynyt luokaltamme mielipidettä - - -. Olemme saaneet vaikuttaa, eikä tarvinnut vain jäädä kitisemään, jos moinen olisi toteutettu. N484

Miksi emme ole keskustelleet vapaavalintaisista opinnoista? miksi ei ole olemassa selkeää listaa ammatillisista vapaavalintaisista opinnoista? miksi ei ole selkeää tietoa vapaavalinnaisista kieliopinnoista omassa ja muissa toimipisteissä? N350

- - - kaipaisin lisää tietoa opintojen kulusta, vaikkei minulla ole minkäänlaisia hankaluuksia ole varsinaisesta ollutkaan. Tietous toisi vain tietynlaista päämäärätietoisuutta lisää! N339

Suurta osaa opiskelijoita vaivaa se, että viestintäkanavia on niin monia, ettei tiedä mitä seuraisi tai tuntuu kohtuuttomalta etsiä jotakin tietoa, esimerkiksi tunnin mahdollista peruutusta, monesta eri paikasta. Niin joutuu tekemään, kun eri opettajat (ja muu henkilökunta) viestivät eri kanavilla, jos viestivät. Erityisesti opiskelijoita harmittaa se, että tuntien peruutukset ja siirrot ovat tiedossa myöhään. Tämä harmittaa erityisesti niitä, jotka tulevat opiskelemaan pitkän matkan päästä. Varsinkin aikuisopiskelijoilla matkat voivat toisinaan olla hyvinkin pitkiä. Kaikilla ei ole myöskään ole internet-yhteyttä kotonaan tai kaikki aikuisopiskelijat eivät voi olla työssään jatkuvasti internetin ulottuvilla. Myöhään laitettu sähköpostiviesti tms. ei tavoita.

Tiedotus on aina ollut huonoin osa koulua. Koskaan ei uusista asioista ja muutoksista asioissa ole saanut tietoa helposti ja yksinkertaisesti. Olisi esimerkiksi hyvä, jos kaikki opettajat pakotettaisiin käyttämään esimerkiksi sähköistä ilmoitustaulua joka päivä jos heillä on mitään sanottavaa. Sähköposti on hieman kankea ja usein monet opiskelijat sanovat, etteivät ole saaneet viestejä. Alkuvuosista viestintä on kuitenkin parantunut huomattavasti. Osa opettajista osaa keskustella opiskelijoiden kanssa, kuitenkin opettajien olisi hyvä huomioida myös hiljaisempia opiskelijoita, usein hiljaisemmat jäävät äänekkäiden opiskelijoiden jalkoihin monessa asiassa. N138

Opettajat viestittävät yleensä ottaen hyvin. Sähköpostilla, tai moodlessa, josta tulee sähköposti-ilmoitus, tai ei. Itselläni sähköposti on se kanava jota seuran, ja moodlen parhaimmillaan kymmenille sivuille menen katsomaan mitä siellä on vain jos olen saanut muuta kautta tietää, että sinne on jotain tullut. En tiedä, miten moodle toimii, mutta uskon, että lähes kaikesta saa ilmoituksen osallistujille – toimintoa ei ehkä uskalleta käyttää, koska sähköpostiperinne varoittaa käyttämästä postituslistoja turhaan? Vähemmistö laittaa deadlinet mihinkään ylös, vaan ne mainitaan pahimmillaan suullisesti, ja on opiskelijan omasta tarkkaavaisuudesta ja sosiaalisesta turvaverkosta kiinni, saako ne ylös. Erityisplus siitä, että opintojaksoseloste on nopeasti kerrattu lähes kaikkien jaksojen alussa. N1253

Sanotaanko, että jotkut opettajat hyvinkin. Mutta osasta asioista ollaan ihan pimennossa. Monilla ei välttämättä ole samanlaista motivaatiota kuin minulla ottaa asioista selvää, mutta opettajia ajatellen voisi olla helpompaa että mahdollisista kursseista ilmoitettaisiin edes jotenkin. Olisin kaivannut kakkosvuonna hieman jotain tukea, että mitä kursseja minun kannattaa ottaa. Kun en saanut, luovuin päämäärästäni toistaiseksi, ja pyrin vain valmistumaan. - - - N76

Aikuisopiskelijat toivovat, että viestintään ja keskusteluihin heidän kanssaan kiinnitettäisiin erityistä huomiota, koska heillä ei ole yhtä paljon kontakteja opettajiin tai muihin opiskelijoihin kuin nuorten koulutuksessa opiskelevilla. Myös aikataulujen tulisi olla ajoissa selvillä.

Osa opettajista ei vaivaudu vastaamaan sähköpostiviesteihin ja aikuisopiskelijan on muuten melko mahdotonta saada kontaktia opettajiin. Normaalisissa työelämässä vastataan aina heti viesteihin ja jos asiaa ei pystytä heti hoitamaan, siitäkin ilmoitetaan... A676

Koskahan tässä koulussa alkaa pelaamaan kaikki viestintä sun muut ongelmat. Opettajat antavat arvosanojaan milloin haluaa ja osa minkälaisia haluaa ja sitten kun kysytään perusteluja numeroon niin mitään selitystä ei saa. - - - A577

Haasteena kaikilla aikuisopiskelijoilla on perheen, työn ja opiskelun yhdistäminen. Opiskelijat hyötyisivät kovasti tiedosta, milloin opintojakso mahdollisesti uusitaan, jotta voi hyvillä mielin jättää kiinnostaviakin opintojaksoja myöhempään suoritukseen. A318

Myös asioiden ja vastuun siirtäminen muille herättää kommentteja ainakin joissakin paikoissa ja koulutusohjelmissa, ja lisäksi samasta käytännön asiasta saa eri tahoilta erilaista tietoa.

Tuntuu välillä että kukaan ei tiedä asioista yhtään mitään, sitä sitten pallotellaan edes takaisin opettajalta opettajalle kun ei asiasta tiedetä. Tärkeimmille asioille voisi oman toiminta-protokollan järjestää, saisi asiat ainakin hoidetuksi nopeasti ja vaivattomasti. N120

Osa opettajista ei opiskelijoiden mukaan vastaa sähköpostiviesteihin tai vastaa verkkaisesti. Toiset taas vastaavat nopeasti. Osa opiskelijoista on tyytyväisiä siihen, että he saavat ohjausta ja neuvoja kysyessään, eivätkä kaipaa niitä muuten tarjolle; osa kaipaa. Osa kokee, ettei saa vastauksia edes kysyessään.

Vallitsevasta luottamuksesta ollaan monta mieltä. Jotkut moittivat opettajia siitä, että ennakoasenteiden annetaan vaikuttaa, vaikka toista puhuttaisiin (tai jopa kerrotaan asenteellisuus suoraan).

Kun opettaja ilmoittaa jo kurssin alussa, että kurssin arvosana ei voi olla 5 ja nelonenkin vain poikkeustapauksessa, niin on turha ihmetellä miksi opiskelijat suhtautuvat [opiskeltava alue] opiskeluun passiivisesti, miksi ihmeessä pitäisi vaivautua yrittämään! N135

Esim. Eräs opettaja haukkui koko luokkamme suorastaan pataluhiksi, kun olimme tehneet hänen antamansa tehtävän väärin. Sanoimme, että näin me olimme ymmärtäneet tehtävänannon. Opettajan mukaan hän oli kirjoittanut tehtävänannon täysin selvästi ja tehtävä olisi pitänyt tehdä niin kuin hän oli sen ajatellut. Oli kumma juttu, että 22 ihmistä oli kuitenkin ymmärtänyt tehtävänannon toisin kuin hän oli sen tarkoittanut, vaikka tehtävänannossa ei ollutkaan "mitään vikaa"... N1109

Pääsääntöisesti opiskelijat kokevat opettajien luottavan heihin – välillä joidenkin mielestä jopa "liian hyvin", ts. ettei perään kysellä lainkaan. Yhtäältä ei haluta paapomista, mutta hiukan perään katsomista ja opiskelijoiden vauhdittamista opiskelijan ja tilanteen mukaan voisi olla. Seuraavissa esimerkeissä näkyy tämänkin moninaisuus.

Jotkut opettajat voisivat ottaa huomioon, että tässä koulussa opiskelevat ovat jo aikuisia ja vastaavat itse opiskelustaan! Ei tarvitse paapoa kuin ekaluokkalaisia. N1372

Pitäisi muistaa, että nuorimmat opiskelijat ovat juuri sen 20v ja oma kokemukseni on että takapuolelle pitäisi potkia vaikka aikuinen olo olisikin opiskelijalla. N147

Joskus opettajat luottavat vähän liikaakin. Kurssien aikana deadlinet saattavat olla ehdottomat, mutta kun ollaan siinä vaiheessa, että tehdään opinnäytetyötä, kukaan ei kysele miten asiat edistyvät, missä mallissa työ on, koska se on valmis, koska haluat valmistua jne. N112

Yhdessä sovitun aikataulutuksen ja seurannan toive tuli esiin myös lokakuussa 2009 tehdyssä opinnäytetyökyselyssä (Sankari 2009).

Moni on kokenut, että opintojen alkuvaiheessa heistä ollaan kiinnostuneita, mutta sen jälkeen kiinnostus hiipuu. Henkilökohtaisia keskusteluja halutaan kerran lukuvuodessa tai kerran lukukaudessa. Kaikilla niitä ei nyt ole. Tutoropettajasysteemi sekä toimii, ja tutoropettaja saa kehuja, että ei toimi, koska tapaamisia oman tutoropettajan kanssa ei ole eikä hän osoita opiskelijoiden mielestä kiinnostusta.

Hyvin tapauskohtaista! Koulun ilmoitustaulu on melko hyvä mutta toisinaan esim. lukujärjestyksestä on vaikea ottaa selkoa. Opettajat jakautuvat täysin kahteen leiriin, toiset eivät ole mitenkään kiinnostuneita meidän oppimisestamme eivätkä todellakaan luota ja toiset ovat loistavia ja innostavia ja aidosti opettamisen ilo näkyy. :) N507

Laaja läsnäolopakko joissakin koulutusohjelmissa kirvoittaa kommentteja. Sitä pidetään epäluottamuksen osoituksena. Asioistaan huolehtivien opiskelijoiden koetaan jouduttavan sijaiskärsijöiksi, jos muut eivät hoida asioitaan.

Yhtäkkiä ilmestyneet läsnäolopakot kismittää, ei voi suunnitella omia opiskelujaan yhtä hyvin kuin ennen. Opettajat ovat kuulemma haukkuneet meidän luokkaa laiskaksi, kun emme käy kontaktitunneilla, mutta kuitenkin kukaan ei kysy meidän mielipidettämme asiaan.. Voisi miettiä myös niin päin, miksi opiskelijat eivät nää tarpeellisiksi käydä ko. tunneilla! N920

Läsnäoloon liittyvä kommentti tämäkin, hieman eri näkökulmasta:

Luottamusasia: Jos opiskelijalla on tietokone luennolla, ei heti tarvitse naljailla nettisurfaamisesta, vaan koneella voi myös tehdä muistiinpanoja kätevämmiin kuin perinteisellä kynä-paperi menetelmällä. N295

Kiinnostava on myös tämä kommentti:

Opettajat eivät juurikaan keskustele opiskelijoidensa kanssa. Kyllä he puhuvat, mutta eivät keskustele. - - - N67

4 TULOKSELLISTA TOIMINTAA TUKEVA YMPÄRISTÖ

Tuloksellista toimintaa tukeva toimintaympäristö on sekä henkilöstöä että opiskelijoita motivoiva, arvostava ja turvallinen. Työskentelyolosuhteet ovat valtuuttavat ja mahdollistavat itsenäisen työnteon ja itsensä toteuttamisen – ja tekemisestään saa palautetta.

Tuloksellista toimintaa tukeva ympäristö -teemassa tarkastellaan opiskelijoiden motivoitumista ja sitoutumista opiskeluun, opiskeluyhteisön toimintaa, vastuunottoa ja valinnanmahdollisuuksia opiskelussa sekä palautteen säännöllisyyttä ja riittävyttä.

4.1 Motivaatio

”Itsenäisyys on iso plussa täällä koulussa.” N842

Tehokkaan koulun teorian mukaan motivaatio muodostuu siitä, miten opiskelija kokee selviytyvänsä opiskelusta (kompetenssi), millaiseksi hän kokee omat vaikutusmahdollisuutensa (autonomia) ja osallisuutensa yhteisössä. Motivaation syntymistä voidaan tukea ja vahvistaa tietoisesti. (Dailey 2000 & Ford 1992, Jaatinen 2003, 49 mukaan.) Ihmisen toimintaa ohjaa vahvasti uskomus siitä, miten hän onnistuu tulevassa tehtävässä. Kun hän kokee osaavansa, hän asettaa korkeampia tavoitteita ja työskentelee lujemmin niiden saavuttamiseksi. Kompetenssin kokemiseen tarvitaan mahdollisuus käyttää omia kykyjään ja osaamistaan ja onnistua tehtävissään. Autonomiaan liittyy kokemus vaikutusmahdollisuuksista ja toimintatilasta. Motivaatioon vaikuttaa myös yhteisöön kuuluminen: ihminen toimii kokiessaan, että hänen ryhmänsä – esimerkiksi perhe tai opiskeluyhteisö – arvostaa häntä (Jaatinen 2003, 49–53.)

Opiskelijoiden motivaatioon vaikuttavia näkemyksiä selvitettiin väitteillä:

- Selviän mielestäni opiskelusta hyvin.
- Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni.
- Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskeluani (Taulukko 4).

TAULUKKO 4. Kokemus selviytymisestä ja vaikutusmahdollisuuksista vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU	SOTE	TEME	SAMK	p=	SAMK	
		n=560 Ka	n=349 Ka	n=452 Ka	n=1361 Ka		n=59 Ka	p=
Selviän mielestäni opiskelusta hyvin.	2010	3,8	3,9	3,8	3,8		4,1	
	muutos	0	0	+0,3	0		-0,1	
Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni.	2010	3,7	3,4	3,6	3,6	.000	4,1	.001
	muutos	+0,0	-0,1	+0,2	0		+0,3	
Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskeluani.	2010	3,9	4,0	3,8	3,9	.000	3,8	.000
	muutos	+0,2	0	+0,3	+0,1		0	

Suurin osa opiskelijoista koki selviävänsä opiskelusta hyvin. Eri koulutusmuotojen välillä ei tässä suhteessa ollut tilastollisesti merkitsevää eroa. Perustutkinto-opiskelijoista yli 70 % (N 1177 + 168) koki selviävänsä opiskelusta hyvin; ylempää AMK-tutkintoa opiskelevista yli 80 % (N 59). Enemmistö opiskelijoista koki voivansa vaikuttaa opintoihinsa riittävästi, ylempään AMK:n opiskelijat muita enemmän (YAMK 75 %, ka 4,1; muut 60 %, ka 3,6; p=.000). Enemmistö opiskelijoista – noin 70 % – koki myös, että heillä on opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tuki heitä. Eroa koulutusmuodoittain ei tässäkään suhteessa ollut.

Avovastausten perusteella osa opiskelijoista oli hyvin selvästi sitä mieltä, että kiinnostus ja motivaatio ovat itsestä kiinni ja että oma-aloitteinen on oltava. Moni myös toteaa, että osa opiskelijoista – joko hän itse tai osa muista – tarvitsisi enemmän ohjausta. Niissä koulutusohjelmissä, joissa valinnanmahdollisuuksia on, toivotaan myös ”selkeää kehystä mihin lähteä rakentamaan opintojaan” (N213).

Heti alussa tuli parista kokeesta hylätty, ja se oli loistava herätys opiskelemaan. Sen jälkeen on sujunut hyvin! N723

Selviäminen tulee itsestään, kun tekee töitä. Nyt tuntuu kuitenkin siltä, että valinnaisia kursseja on hyvin vähän. Tuntuu, että suoritan koko ajan vain pakollisia pois alta ja hups, pian olenkin valmistunut jo. - - - Nyt [järjestelmässä] on ryhmäkohtainen lukujärjestys, mutta minusta jokainen voisi itse kasata sen ja sitten kirjautumalla sinne näkisi lukujärjestyksensä. N810

Opiskeluista selviäminen on itselläni kokonaan kiinni opettajien ja aikataulujen joustavuudesta. Suurten projektien osuessa kontolle + suuritöiset yksilötehtävät, työssä käyminen yms. ovat vaikeita asioita ja vievät itseltäni äärimmäisen kauan aikaa. Tällöin pakostakin aikataulut venyy ja palautukset tulevat myöhässä. Tällainen elämänrytmi myös stressaa huomattavasti, jolloin tulee sellaisia päiviä eteen, ettei vain pysty nousemaan ylös sängystä lähteäkseen kouluun koska tuntuu siltä, että kaikki vain

kaatuu niskaan. Opiskeluihini pystyn itse vaikuttamaan tietenkkin valitsemalla itse kursseja joita haluan käydä, pakolliset kurssit ovat oikeastaan opettajien valmiiksi määräämiä. Luokallani on hyvä yhteishenki suurimmaksi osaksi. Suuret yhteistyöt ja projektit ovat nostattaneet tunteita ja riitoja pintaan, mutta itse olen sopeutuvainen ja tulen kaikkien kanssa hyvin toimeen. N962

Oma selviytymiseni on suurimmaksi osaksi itsestäni kiinni. Vaikutusmahdollisuudet ovat joskus hieman ongelmalliset, koska tuntuu siltä että ympärillä valitetaan paljon, mutta ei löydetä oikeita ratkaisua ongelmiin. Jos kuitenkin itselleni tulee mieleen parannusehdotuksia, niin tiedän mihin ottaa yhteyttä. N343

Selviytymisen tukemiseen annetaan myös vinkkejä:

Alussa oli vaikeaa tajuta miten pitäisi opiskella, nykyään töitä joutuu tekeen urakalla, jotta voisi edes valmistua. Opiskelun opettamista pitäisi olla enemmän → ammattihenkilön puheille ne, jotka ottavat yhdenkin hylsyn! (nämä kurssit eivät ole niin vaikeita). N1214

Stressi. Kasaantuneet työt. [heikentävät hyvinvointia] Neuvo tuleville opiskelijoille: Älkää jättäkö mitään taaksenne!! N1214

Valinnanvaihtoehdot vaihtelevat koulutusohjelmittain, mikä näkyy jo opetussuunnitelmissa. Käytännön mahdollisuudet ovat toisinaan vielä pienemmät: esimerkiksi kaikkia vaihtoehtoisia moduuleja ei järjestetäkään. Lisäksi lisäopintojaksojen sovittaminen omaan lukujärjestykseen on työlästä – kuten joku ilmaisee: ”puolimahdotonta”. Euroopan ulkopuolelta tuleville opiskelijoille oma haasteensa on ajattelumaailma ja toimintakulttuuri: ”*learn to think in European way*” (N392) ja joillekin opiskelijoille esimerkiksi englannin kieli: ”*The most challenging part of my studies is how to improve my language capacity rapidly.*” (N227)

Saatu ja koettu ryhmän tuki vaihteli. Osalla on hyvä ”luokka-” tai ryhmähenki. Tähän voivat selvästi kuulua ja vaikuttaa myös opettajat ja muu henkilökunta. Osalla on tukena muutama opiskelutoveri; osa sanoo selvästi, että toivoisi ryhmän ottavan hänetkin huomioon. Joillakin tuki tulee erityisesti perheeltä tai ystäviltä. Osa kokee, ettei SAMK tue lainkaan. Opiskelijat myös kaipasivat tukea eri tavoin ja eri asioihin: osalle opiskelu on hyvin haasteellista, osalle se tuntuu liian löysältä. Opiskelijat voivat mainita myös siitä, että opiskelemaan pääsee joissakin koulutusohjelmissa liian helposti.

Selviän omasta mielestäni ihan hyvin opiskelusta, varsinkin kun kurssi tai aihe on mieleinen ja luulisin pystyväni vaikuttamaan opiskeluuni riittävästi. Opiskelijatoverit ovat olleet parhainta mitä SAMKiin tullessani on osunut kohdalle, sillä olemme samassa pisteessä ja osaamme auttaa toisiamme, silloin kun sitä tarvitsemme. N41

Opiskelussa ei ole koskaan ollut oikeastaan mitään ongelmia. Opintojaksot on päästy ensimmäisellä kerralla kaikki läpi ja mitään eri ole jäänyt rästiin. Opiskeluun ei voi vaikuttaa mitenkään. Opettajat voivat vaihtaa kurssin sisällön halunsa mukaan lähes miksi tahansa. Osa opettajista korvaa opetuksen esitelmällä, joka esitetään luokan edessä ja tunteja ei muuten pidetä... Osa opettajista opettaa koko opintojakson eri asiaa mitä opintosuunnitelmassa lukee. Asiaan ei voida vaikuttaa vaikka asiasta valitetaan koulutusohjelmajohtajalle. Opettaja voi sanoa helposti... opintosuunnitelmassa on ollut useita vuosia virhe ja siksi siellä on virheellistä tietoa. Opiskelijat eivät suurelta osin tue toisiaan, koska osa käy koulussa vain harvakseltaan. N138

Pystyn vaikuttamaan siihen, MITEN opiskelen. Koulutusohjelman sisällä en kuitenkaan pysty vaikuttamaan mielestäni tarpeeksi siihen, MITÄ opiskelen. N334

On todella mukavaa, kun joillakin kursseilla saamme valita, haluammeko suorittaa kurssin esim. tenttimällä vai tekemällä pieniä tehtäviä viikoittain. N484

Muista käytännön asioista ruokatunti saa tyrmäystuomion yhtä lukuun ottamatta kaikilta sitä kommentoineilta – erityisesti kantaa ottavat Tekniikka ja merenkulku Porin opiskelijat. Myös tiloja ja toimintaympäristöä kommentoitiin, niistä hiukan lisää hyvinvointiin vaikuttavissa tekijöissä luvussa 6.

4.2 Turvallisuus

”Taas monenmoista kulkijaa löytyy...” N911

Turvallisuus opiskeluyhteisössä muodostuu fyysisen turvallisuuden lisäksi selvistä pelisäännöistä ja arkirutiineista, yhteisön jäsenten keskinäisestä luottamuksesta ja kunnioituksesta sekä yhteishengestä. Työyhteisössä turvallisuuden tunteeseen vaikuttaa myös työsuhteen pysyvyys. Opiskelijoille tämä voi tarkoittaa esimerkiksi opettajien työsuhteiden pysyvyyttä ja sitä kautta heihin hyvässä ja pahassa vaikuttavia asioita – ja toisaalta turvallisuus voi olla luottamusta omaan valmistumiseen ja työnsaantiin.

Turvallisen (työ)yhteisön ilmapiiri on sellainen, että sen jäsenet uskaltavat ilmaista työhönsä/opiskeluunsa liittyviä odotuksiaan ja käsityksiään. Turvallisuuteen kuuluu myös sopimuksista kiinni pitäminen.

Opiskelijoiden näkemyksiä opiskeluyhteisön toiminnasta selvitettiin väitteillä

- Opiskeluyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset säännöt.
- Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.

- Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus (Taulukko 5).

TAULUKKO 5. Opiskeluyhteisön toiminta vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560 Ka	SOTE n=349 Ka	TEME n=452 Ka	SAMK n=1361 Ka	p=	SAMK n=59 Ka	p=
Opiskeluyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset pelisäännöt.	2010	3,5	3,2	3,3	3,4	.001	3,9	
	muutos	+0,2	-0,1	+0,3	+0,1		+0,2	
Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	2010	3,8	3,7	3,7	3,7		4,2	.003
	muutos	+0,1	+0,0	+0,2	+0,1		0	
Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	2010	3,6	3,4	3,5	3,5	.002	4,2	.002
	muutos	+0,3	0	+0,4	+0,2		+0,3	

YAMK-opiskelijat kokivat opiskeluyhteisönsä pelisäännöt selviksi muita vahvemmin ($p=.000$), samoin opiskelijoiden välisen luottamuksen ja kunnioituksen. Alle puolet kaikista perustutkinto-opiskelijoista piti pelisääntöjä selvinä ja johdonmukaisina; YAMKeista 70 %. Monen mielestä sekä kunnioitus että pelisäännöt ovat kunnossa – ainakin pääsääntöisesti. Heikoimmaksi opiskelijoiden keskinäisen luottamuksen ja kunnioituksen kokivat nuorten koulutuksessa opiskelevat (eron merkitsevyys YAMKiin $p=.000$; aikuis-AMKiin $p=.004$). Opiskelijoiden keskinäistä luottamusta koki nuorista 64 %, aikuis-AMKeista 74 % ja YAMKeista 80 %. Myös opiskelijoiden ja opettajien keskinäisen luottamuksen ja kunnioituksen kokemus oli nuorilla alhaisin, YAMK-opiskelijoilla vahvin – YAMKin ero muihin oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p=.000$); nuorten ja aikuisten AMK-opiskelijoiden välinen ero oli merkitsevä ($p=.002$). Opettajien ja opiskelijoiden välistä luottamusta koki nuorista vain 53 % (N 1177), aikuis-AMKeista 63 % (N 168) ja YAMKeista 78 % (N 59).

Asiat sovitaan ennen kurssien alkua. Pelisäännöt ovat kaikille selvät ja samat. N609

Näin on silloin kun opintojaksoseloste ja sen viestintä toimivat. Myös vastavuoroisuus – ja elämän tietty haasteellisuus – toistuu monessa kommentissa:

Aina ei pelisäännöt pidä eikä opiskelijoiden välillä aina vallitse kunnioitus eikä myöskään välttämättä opiskelijan ja opettajankaan välillä. Mutta ei aina kaikki olekaan ruusuilla tanssimista, aina on jotain kärhämää jossain. Ja aina on joku joka ei ole tyytyväinen. N1438

Osa opettajista osaa kunnioittaa opiskelijoita ja samalla opiskelijat osaavat kunnioittaa kyseisiä opettajia. Osa opettajista tuntuu siltä kuin opetus olisi sitä, että kunhan rahaa tulee, niin kaikki on hyvin. Osa opettajista sitten taas kantaa huolta opiskelijoista, joka tietenkin kohottaa huomattavasti oppimismotivaatiotakin. N138

Jotkut opiskelijat tuntevat erittäin hyvin pelkät oikeutensa. N128

Jos kaikki opettajat eivät kunnioita opiskelijoita, eivät opiskelijatkaan aina kunnioita opettajia tai toisiaan. Kunnioitusta opettajiin murentavat sisällöllinen tai opetuksellinen ammattitaidon puute sekä epäammattillinen/epäasiallinen käytös sekä opiskelijoita että muita opettajia kohtaan; joku arvelee lisäksi, että turhalta tuntuva opintojakso saa myös suotta kyseenalaistamaan sen opettajan osaamista. Lisäksi halutaan myös opettajien esimiesten olevan reiluja opiskelijoita kohtaan: opiskelijoiden palaute opetuksen laadun kehittämistä pitäisi ottaa paremmin huomioon, vaikka opettaja ja esimies olisivatkin kavereita keskenään.

Keskeinen kriittinen palaute opiskelijoilta (osin limittyvät toisiinsa):

- opettajilla keskenään (liian) erilaisia pelisääntöjä
- eri kampuksilla (liian) erilaisia pelisääntöjä
- opettajat eivät kohtele opiskelijoita tasapuolisesti
  - o esim. ennakoasenteet, ns. pärstäkerroin, osaaminen tai sukupuoli vaikuttaa
- vastaavat säännöt kuin opiskelijoilla eivät koske opettajilla
  - o esim. arvosana/palaute ei tule sovitussa ajassa
- opintojaksoselosteet eivät pidä paikkaansa
- opiskelijat eivät arvosta toisiaan
  - o esim. hälinä yms. opetuksen aikana; suomalaisten opiskelijoiden suhtautuminen ulkomaalaisiin

I think it's easier to survive if you are Finnish. Finnish students treat well only each other but the teachers are supportive. N1103

Itse olen löytänyt luottamusta (ja kunnioitusta) noin kahteen opettajaan. En esim. voi luottaa opettajaan joka vaikuttaa menettävänsä hermonsa, jos kysymykset vaikeasta asiasta ovat liian tyhmiä. Lisäksi suurimmalla osalla opettajista opetustyyli on vaan sitä että selostavat kalvo/dia kerrallaan läpi asiaa, jotkut jopa suoraan kohta kohdalta lukien. Tästä tulee aina mieleen että osaavatko he varsinaisesti omaa asiaansa, vai lukevatko vaan. N522

EI TOIMI, koska sääntöjä on vain yhdellä puolella. Nuorten aikuisten opettajat voisivat lopettaa hyysäämisen ja astua alas opiskelijoiden keskuuteen. Opetatte ammattilaisia, ette lapsia. A1131

Olen erittäin tyytyväinen ylempään amk-tutkintoon ja sen toteutukseen. Opettajat ovat päteviä ja kannustavia ja jokaisen opiskelijan oma elämäntilanne otetaan huomioon opintoja suunniteltaessa. Y1422

Lisäksi jotkut opiskelijat tuntevat ryhmänsä olevan väliinputoaja; osa kokee, että vanhalla opetussuunnitelmalla opiskelevat haluttaisiin vain pian pois.

4.3 Valtuuttavat työskentelyolosuhteet

"Ainakin vastuuta saa." N353

Valtuuttavat työskentelyolosuhteet antavat opiskelijalle mahdollisuuden osallistua, ottaa vastuuta ja tehdä valintoja opiskelussa.

Opiskelijoiden näkemyksiä vastuunotosta ja valinnanmahdollisuuksista selvitettiin väitteillä:

- Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja.
- Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta oppimisestani (Taulukko 6).

TAULUKKO 6. Vastuunoton ja valinnanmahdollisuudet vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560	SOTE n=349	TEME n=452	SAMK n=1361		SAMK n=59	
		Ka	Ka	Ka	Ka	p=	Ka	p=
Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja.	2010	3,5	3,3	3,4	3,4	.000	3,7	
	muutos	0	,0	+0,2	0		+0,5	
Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta opiskelustani.	2010	4,2	4,3	4,1	4,2	.000	4,6	
	muutos	0	+0,1	+0,2	+0,1		+0,3	

Opiskelijat kokivat varsin vahvasti saavansa ottaa vastuuta omasta opiskelustaan – keskiarvolla mitattuna tämä asia toimi kaikkein parhaiten. Nuorilla se oli keskiarvohuippu (ka 4,1), samoin aikuis-AMK-opiskelijoilla (ka 4,4) ja YAMK-opiskelijolla (ka 4,6); prosentuaalisesti puhutaan vaihtelusta nuorten 83 %:sta (N 1177) aikuisten 97 %:iin (N 168). Valinnanmahdollisuuksien riittävyden kokemuksessa opiskelijoiden välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa: prosentuaalinen vaihtelu aikuisten 50 %:sta (ka 3,4) YAMKin 60 %:iin (ka 3,7).

Kokemukset valinnanmahdollisuuksista vaihtelevat. Joidenkin opetussuunnitelmat ovat varsin putkimaisia, joissa vaihtoehtoja ei juuri ole muualla kuin vapaasti valittavissa opinnoissa ja opinnäytetyössä – ja mahdollisesti harjoittelussa. Kokemukset vaihtelevat myös samoissa koulutusohjelmissä. Se, mikä yhdelle on kylliksi, on toiselle vähän. Kyse voi olla esimerkiksi siitä, että omat moduulitoiveet tai vapaasti valittavien opintojen toiveet eivät ole toteutuneet. Periaatteessa valinnanvaraa on, mutta käytännössä se ei toteudu esimerkiksi pienten ryhmäkokojen vuoksi – ei tule tarpeeksi opiskelijoita (tai joissain tilanteissa ryhmään ei enää mahdu). Monen on pitänyt ottaa sitä, mitä on tarjottu eikä sitä, mikä itseä olisi kiinnostanut tai on odotettava seuraavaa toteutusta, jonka ajankohta ei välttämättä ole selvillä. Lisäksi jokin muu kuin omalle ryhmälle aikataulutettu opintojakso ei mahdu ohjelmaan tai sen aikatauluttaminen on todella haastavaa. Tämä voi vaikuttaa esimerkiksi opintojen monipuolisuuteen tai etenemisnopeuteen.

Englanninkielisissä koulutusohjelmissä opiskelevien vapaasti valittavien opintojaksojen tarjonta on suomenkielisiä vähäisempi. Myös englanninkielellä opetettuja kieliopintoja toivotaan.

Moni valinnanvaraa korostanut sanoo, että sitä on etenkin, jos on tietoinen eri vaihtoehtoista ja on itse hyvin aktiivinen. Toiveita esitetään siitä, että opiskelijaa selvemmin ohjattaisiin henkilökohtaisen opintosuunnitelman eli HOPSin teossa: mikä on järkevää tai ohjaa nopeaan valmistumiseen tai millaisia erilaisia vaihtoehtoja ylipäänsä on. Myös välitavoitepalavereja ehdotetaan.

Toimii mielestäni varsin hyvin. Valinnan varaa löytyy, joskin itse pitää olla selvillä omista mahdollisuuksista. N1255

Ensimmäinen suuri valinta on suuntautumisvaihtoehto, sitten vapaasti valittavat opinnot. Lisäksi olemme monesti saaneet ryhmänä valita jonkin kurssin suorittamistavan, tai jopa itsenäisenä opiskelijana monista vaihtoehtoista. Koen siis, että valintoja on saanut tehdä riittävästi ja oikeissa asioissa. N587

- - - Opiskeluuni en täysin pysty vaikuttamaan, sillä esim. vaihtoon lähtö on koulussa nykyään aika mahdotonta, vaikka sitä kaikille mainostetaankin. N396

PBL:n vuoksi vastuu opiskelusta on hyvinkin pitkälti itsellä. Valinnanmahdollisuuksia ei perusopinnoissa kauheasti ole, koska tutkintoomme ei sisälly suuntautumisvaihtoehtoa. Saamme kuitenkin paljon erilaisia mahdollisuuksia, kuten kansainväliset opinnot. N948

Vastuuta on kyllä riittävästi, mutta jos koulu mainostaa, että on mahdollisuus opiskella venäjää, italiaa, espanjaa, ranskaa ja saksaa. Ja todellisuudessa ei voi valita kun

saksan ja espanjan, niin tunnen itseni hieman petetyksi. Eikö jokaisella pitäisi olla silloin myös mahdollisuus opiskella esim. venäjää niin paljon, että voisi pärjätä työelämässään sillä hyvin. Tarkoitan, että vaikka osallistujia ei olisi paljon, niin järjestettäisiin kieliohjelmaa esim. netin välityksellä tms. N308

Valintoja saa tehdä sen mukaan mitä vapaavalintaisia ottaa, tai miten jonkin pakollisen kurssin voi suorittaa. Yleensä pakollinen kurssi tulisi kuitenkin opiskella juuri niin kuin koulu sen haluaa, ei niin kuin opiskelija haluaisi. Jos oma pää kestää, voi tietenkin sooloilla, mutta mielestäni se vaikeuttaa muuta elämää ja opiskelua muuten. N314

Moni opiskelija kysyy: jos en itse ota vastuuta, niin kuka sitten? Kommentteja tulee kuitenkin siitä, että vastuuta on enemmän kuin vaikutus- tai valinnanmahdollisuuksia. Vastuunottamista pidettiin luonnollisena ja hyvänäkin, mutta ohjausta ja vinkkejä toivottiin. Läsnaolopakkoja ei kukaan niistä maininnut ylistä. Toinen puoli läsnäoloja on se, että kun on tunneilla, se opiskelijoiden mukaan riittää opinnoista suoriutumiseen ainakin joissain opinnoissa tai koulutusohjelmissa. Opiskelijat eivät suhtaudu kielteisesti läsnäoloon sinänsä. Heille pitää siihen kuitenkin olla selvä syy.

Vaihtoehtoisia moduuleja aivan liian vähän. Läsnaolopakot pois. Jokainen aikuinen opiskelija osaa itse oman harkinnan mukaan osallistua lähiopetukseen omien tarpeittensa mukaan. Tentti sen sitten osoittaa, oliko riittävästi paikalla vai ei. N1246

Lisäksi aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnistaminen nousi esiin. Sille on tarvetta. Samoin pakolliset kielet askarruttavat erityisesti aikuisopiskelijoista. Jotkut pelkäävät valmistumisensa olevan kiinni siitä, pääsevätkö he läpi kielistä, ja jos niin millä tavalla ja mistä muusta niihin käytetty aika on pois.

4.4 Palaute

"Onko palaute sama kuin numero? Se ei aina kerro kaikkea oppimisesta." N1153

Tehokkaan koulun ideaan kuuluu säännöllinen palaute. Palaute vaikuttaa motivaatioon, vahvistaa käsitystä omista kyvyistä ja mahdollisuuksista saavuttaa tavoitteita. Palaute säätelee määrätietoisuutta, myös vastoinkäymisissä käyttäytymistä. Palautteen painopisteen tulisi olla tuloksessa eikä esimerkiksi henkilön persoonassa.

Opiskelijoiden näkemyksiä palautteesta selvitettiin väitteillä:

- Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani
- Saan palautteen pääsääntöisesti suoritusäänessä mainitussa ajassa
- Saan riittävästi ohjausta opinnoissani (Taulukko 7).

TAULUKKO 7. Palautteen saaminen vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560 Ka	SOTE n=349 Ka	TEME n=452 Ka	SAMK n=1361 Ka	p=	SAMK n=59 Ka	p=
Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani.	2010	2,9	2,9	2,9	2,9		3,7	
	muutos	+0,2	0	+0,3	+0,1		+0,2	
Saan palautteen pääsääntöisesti suoritusäännössä mainitussa ajassa.	2010	3,2	2,9	3,2	3,1	.000	3,5	.004
	muutos	+0,1	-0,1	+0,4	+0,1		0	
Saan riittävästi ohjausta opinnoissani.	2010	3,1	3,3	3,3	3,2	.000	3,7	.001
	muutos	+0,1	-0,1	+0,5	+0,1		-0,1	

Palautetta selvästi kaivataan enemmän. YAMK-opiskelijat olivat palautteen määrään tyytyväisimpiä (ka 3,7). Enemmistö nuorten AMK-koulutuksessa opiskelevista ei ollut tyytyväisiä (ka 2,9); aikuistenkin keskiarvo oli vain 3,0. (Koko keskiarvotaulukko ks. liite 7.) Prosentuaalisesti tarkastellen nuorista AMK-opiskelijoista 28 % (N 1177) sai mielestään opettajilta riittävästi palautetta oppimisestaan (35 % oli tyytymätön palautteen määrään); aikuis-AMKeista 35 % (N 168), YAMKeista 63 % (N 59). Erot ryhmien välillä olivat selvät. (p=.000)

Myös palautteen/arvosanan saamisessa suoritusäännön mukaisessa ajassa on opiskelijoiden mukaan parantamista: AMK-opiskelijoiden ka oli 3,1 ja YAMK-opiskelijoiden 3,5. Se oli heikoin palaute, mitä YAMK-opiskelijat antoivat. Perustutkinto-opiskelijoista noin 40 % ja YAMKeista yli 50 % sai palautteen pääsääntöisesti suoritusäännössä mainitussa ajassa. Nuorista perustutkinto-opiskelijoista SOTE erosi muista (p=.000). Vain kolmannes kertoi saavansa palautteen pääsääntöisesti suoritusäännössä sovitussa ajassa; TEMEillä 40 %, LIKUssa 46 %.

YAMK-opiskelijat kokivat saavansa ohjausta riittävimmin (eron merkitsevyys nuorten AMKiin p=.000, aikuis-AMKiin p=.002). AMK-aikuiskoulutuksessa ohjausta saatiin riittämättömimmin. Aikuis-AMK-opiskelijoista vain 37 % tuntee saavansa riittävästi ohjausta, nuorista 46 % ja YAMKeista 64 %.

Avovastauksissa opiskelijat sanovat, että rakentavan palautteen saaminen motivoi ja rohkaisee. Se myös selventää, missä on parantamisen varaa (ja myös se motivoi ja rohkaisee).

Seuraavassa on jälleen esimerkki yhden koulutusohjelman palautteista (kaikki palaute tästä aiheesta). Tässä tähän kiteytyy jokaisen opiskelijan unelma.

- *Palaute pääsääntöisesti on ajoissa ja se avaa uusia näkökulmia.*
- *Palautetta saa kiitettävästi, lisäksi kysymällä suorituksista saa lisää palautetta ja voi jakaa omia näkemyksiään asiasta.*
- *Aikataulut pitävät hyvin, enkä saa mieleeni (pakollisten aineiden) koetta, jota ei oltaisi palautettu ja käyty läpi. Tällä tavoin opettajat osaavat hommansa.⁴*

Opiskelijat kaikilla aloilla pääsääntöisesti toivovat palautetta, joka ohjaisi heidän oppimistaan: muutakin kuin numeroa tai lausumaa "hyvä", "ok" tai "täydennettävä", erityisesti silloin, kun tehty työ on ollut suuri. Moni toivoo palautetilaisuutta: yhteistä ryhmälle pidettyä tai mahdollisuutta nähdä omat vastauksensa ja sen, mikä siinä oli hyvää tai huonoa. Kaikki opettajat eivät anna tentti- tms. vastauksia opiskelijoiden nähtäviksi. Monen mielestä palautetilaisuuden järjestäminen olisi hyvä asia siksi, että harva kysyy palautetta erikseen.

Opiskelijat toivovat palautetta ajallaan. Tarvittaessa opettaja voisi kertoa, että nyt palaute valitettavasti myöhästyy. Tässä opiskelijat haluavat, että säännöt ovat kaikille samat: aikatauluja pitäisi noudattaa sekä opiskelijoiden että opettajien. Nyt moni kertoo, että odottaa edelleen palautetta (numeroa) kuukausia sitten palautetusta työstä/tentistä. Opiskelijoiden mielestä opettajien pitäisi osata myös kehua aiheesta:

Palautteen antaminen kurssin aikana olisi hyvä. Näinkin on kyllä käynyt ja onhan se aina kiva kuulla kun kuulee omalta opettajatutorilta kehuja luokan hyvästä menestyksestä. :) N559

Hyviä esimerkkejä palautteesta on "OK" teksti vastauksessa, tällöin ei tiedä onko se täydellinen, hyvä vai välttävä. Parannusta kaivataan siis ja erittäin paljon. Suoritussäännön mukaisessa ajassa monet opettajat lipsuvat runsaasti. Tällaisissa tilanteissa olisi mielestäni hyvä kertoa etukäteen että koska opiskelija saa palautteen. N907

---

⁴ "Joku vielä vitsaileekin: "Kysyvä tieltä eksyy :D" Saman koulutusohjelman aikuiskoulutuksessa näkemys oli toisenlainen: "Palautuksen suoritus sääntöjen puitteissa toteutuvat todella harvoin. Toimikaa kuten opetatte!" A1131

Joissakin kursseissa palautetuista tehtävistä annetaan loistavat listatut kommentit. Mikä oli hyvää, mikä huonoa, mikä kannattaisi ehkä tehdä toisin. Tämä on todella hyvä juttu oppimisen kannalta ja myös motivoi suoriutumaan paremmin kuin toisella kurssilla tehtävistä saatava "ok". Mielestäni olisi hyvä, jos esim. tehtävien osalta olisi mahdollista antaa enemmänkin palautetta, kuin vain numero tai hyväksytyt/hylätyt, varsinkin jos kyseessä on suuritöinen tehtävä. N484

Olen syvästi pettynyt siihen, että vaativista kymmenien tuntien työpanoksesta ei ole mitään rakentavaa palautetta tullut missään muodossa. Y1271

Nämäkin ovat niin yksilöllisiä kysymyksiä. Toisille riittää se että näkevät oman arvosanansa ja siinä se. Mutta joskus olisi kiva saada palautetta muutenkin edistymisestä ja siitä missä olisi parannettavaa. Meidän ryhmä on väliinputooja, joten meillä on aina tentit niin että opettajat ovat lomalla tentin jälkeen ja arvostelut myöhästyvät. N343

Palaute opettajilta kestää välillä, mutta pääsääntöisesti he ovat suoriutuneet palautteen antamisesta kunnioitettavasti siihen verrattuna, että jollakin kurssilla opiskelijoita saattaa olla 40 henkilöä. A25

Kaikille opiskelijoille ei ole selvää, mikä on suoritusääntö tai siinä palautteelle annettu määräaika. Joissakin koulutusohjelmissa palaute puolestaan kuuluu pedagogiseen ajatteluun niin, että sitä saa koko ajan sekä opettajilta että muilta opiskelijoilta.

Ohjaukseen liittyen opiskelijat olivat antaneet kyselyssä palautetta eri tavoin sen mukaan miten ovat ohjauksen mieltäneet: kaikesta opetuksesta (ts. oppimiseen liittyvästä ohjauksesta), erityisesti tutoropettajan ja tai koulutusohjelmavastaavan kanssa toimimisesta sekä varsinaisesta opinto-ohjauksesta tai sen puutteesta. Kaikki nämä voivat mennä osin päällekkäin, mutta selviä orientaatioeroja vastauksissa oli.

Opintojen ohjauksesta ei ole vastuussa kukaan opettaja, vaan vastuuta vältellään, eikä ohjausta haluta antaa. Se ei ilmeisesti opettajien mielestä kuulu heidän työhönsä. Opintojen keskeyttäminen oli monta kertaa mielessä johtoajatuksena, mutta koulussa ei ole henkilöä, jonka kanssa asioista ja opiskelusta olisi voinut keskustella. Jos opiskelija haluaa ohjausta, jokainen opettaja kehottaa "kysymään joltakin toiselta". N853

Tilanne ei ole mielestäni hyvä. Aikuisopiskelijoiden kanssa olisi syytä järjestää palautehetkiä ja kerätä tietoa säännöllisesti. Samoin kaipaamme hiukan henkilökohtaista neuvontaa! Hopsin läpikäyminen yhdessä edes kerran opiskelun hiukan edettyä olisi suotavaa. Tarvitsisin myös neuvoja mitä kursseja minun tulee vielä valita ja miten saan urakkani valmiiksi. Aika sääliä olla näin tietämätön ja olen kuitenkin jo loppusuoralla... A659

Pääasiallinen viesti opiskelijoilta on, että kysyvä saa ohjausta. Osan mielestä näin on hyvä, osan mielestä ainakin joskus aloite – esimerkiksi vuosikeskusteluihin – pitäisi tulla opettajan suunnasta. Aina ei kysyväkään saa ohjausta. Ainakin luvatut keskustelut

tulisi käydä. Siihen opiskelijoilla ei aina ole luottamusta. Lisäksi vertaistukena tai ”ohjaajina” ovat muut opiskelijat: yhdessä mietitään, mitä tehtävässä pitäisi tehdä ja miten se pitäisi tehdä. Aina vertaisohjaus ei ole hyväksi tai tuki on liiaksi sen varassa.

Opettajilla ei ole aina aikaa tai kuvittelevat että tieto menee päähän itsestään. Opettajille pitäisi siis tarkentaa mitä ja keitä varten he koulussa ovat. N1312

Ohjaava opettajani on kiireinen mutta hänellä on aina aikaa jos siihen on tarvetta. Sähköposteihin saa myös vastauksen aina. N189

Aikuisten särvät ovat jo työelämässä hioutuneet. Kestämme korjaavaa palautetta. Emme siedä paapomista. Opettajien ystävällinen tapa vastata opiskelijan kysymyksiin ja kritiikkiin kaipaa kehittämistä. Pelkkä voi, voi ei riitä. Odotamme korjaavia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. A318

Ohjaus tapahtuu lähinnä vanhempien opiskelijoiden puolesta, ja mielestäni sieltä suunnalta sen ei kuuluisi tulla. Alkaa helposti olemaan sellaista negatiivista perinteen siirtoa. N488

Monet tutoropettajat saavat kunnon hehkutusta:

Juu meidän tutorope on ollut ihan paras! N1006

Onpa jopa tutoropettajani käytävällä kysäissyt opinnoistani, ja ehdottanut minulle sopivia kursseja joilla pystyn nopeuttamaan opintojani! N98

Aikuisopiskelijat mainitsevat lisäksi, että aikuisopiskelijoiden huomioidussa on parantamisen varaa. Ohjausta sekä opiskeluun että käytäntöihin voisi olla enemmän. Aikuisten ohjausta tulisi myös ajatella hiukan eri tavalla kuin nuorten ”päiväopetuksessa” opiskelevien ohjaamista. Tietysti heidänkin tarpeensa ovat erilaisia, kuten käy ilmi seuraavista yhden koulutusohjelman aikuisopiskelijoiden toteamuksista:

Aikuisten pitää osata hakea tietoa tai pyytää apua. Jos ei osaa, on väärässä paikassa. No problem. A1131

Mitä tähän nyt vastaisi? Tietoa saa jos osaa/uskaltaa sitä kysyä. Ikävä kyllä elämässä on niitä hiljaisia jotka vaan yrittävät sinnitellä ja seurata joukkoja. A1153

Moni aikuisopiskelija tarvitsee tukea uusiin oppimismenetelmiin ja -välineisiin, sillä edellisestä opiskelusta on voinut kulua pitkä aika. Toisaalta on myös konkariopiskelijoita, jotka ovat oppineet itselleen tehokkaimmat tavat opiskella.

5 PERUSTEHTÄVÄÄN PANOSTAMINEN

Tehokkaan koulun teoriassa painopiste perustehtävissä -teemaan kuuluvat ajankäyttö, osaamisen ja vahvuuksien käyttö ja vahvistaminen, työskentelytapa, henkilöstön/opiskelijan toimintaan kohdistuvat odotukset, henkilöstön ja opiskelijoiden suhde ja suhde työelämään.

SAMKin henkilöstötutkimuksessa on todettu, että perustehtävän laadukasta toteuttamista tukevin tekijöinä voidaan pitää mm. henkilöstön osaamisen kunnioittamista ja kehittämistä, heihin kohdistuvia korkeita odotuksia, avointa yhdessä tekemisen työkulttuuria, harkittua resursointia ja työnjakoa, opiskelijan aseman tunnustamista ja työelämysuhteiden tärkeyden oivaltamista. (Jaatinen 2003, 64.) Opiskelijan aseman tunnustaminen tarkoittaa hyvin pitkälle tuota samaa, mitä lauseen alussa todetaan henkilöstöstä.

Tässä luvussa verrataan myös hitaasti ja nopeasti edenneitä opiskelijoita keskenään sekä käydään läpi nopeaan etenemiseen vaikuttavia asioita.

5.1 Ajankäyttö

"Paljon on vielä integroitavaa." N211

Tässä alaluvussa tarkastellaan sitä, miten opiskelija kokee tehdyt painotukset (toivotut ja toteutuneet) ja mitoitukset ja mahdollisuuden vaikuttaa omaan ajankäyttöön.

Opiskelijoiden näkemyksiä selvitettiin väitteillä

- Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.
- Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan.
- Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa.
- Opintojaksoon liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen (Taulukko 8).

TAULUKKO 8. Ajankäyttöön liittyvät näkemykset vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=56 0 Ka	SOTE n=349 Ka	TEM E n=452 Ka	SAMK n=136 1 Ka	p=	SAMK n=59 Ka	p=
Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.	2010	3,3	3,0	2,9	3,1	.000	3,7	.002
	muutos	+0,2	-0,1	+0,3	+0,1		+0,1	
Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan.	2010	3,4	2,6	3,3	3,2	.000	3,7	.009
	muutos	+0,2	-0,4	+0,3	+0,1		+0,3	
Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa.	2010	3,6	3,5	3,6	3,6		4,0	
	muutos	+0,2	+0,2	+0,3	+0,2		+0,2	
Opintojaksoihin liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen.	2010	3,3	3,0	3,4	3,3	.000	3,7	
	muutos	+0,2	0	+0,4	+0,3		+0,2	

YAMK-opiskelijat kokivat teorian ja käytännön suhteen hyväksi useammin kuin AMK-koulutuksen opiskelijat (kuitenkin vain ero nuoriin tilastollisesti erittäin merkitsevä $p=.000$). Kaikista AMK-opiskelijoista noin 40 % koki, että teorian ja käytännön määrä on kohdillaan, YAMKeista samoin ajatteli 56 %. Kaikista AMK-opiskelijoista 45 %:n mielestä itsenäisen ja lähi-opiskelun suhde on kohdallaan, YAMKeista samaa mieltä on 60 %. Nuorten AMK-opiskelijoiden ja YAMKin ero oli tilastollisesti merkitsevä ($p=.003$). Nuorten koulutuksessa opiskelevista LIKUn opiskelijat olivat muiden toimialojen opiskelijoita tyytyväisempiä teorian ja käytännön suhteeseen. LIKUn opiskelijoista teoria–käytäntö-suhdetta hyvänä piti 44 % (N 461), SOTEn opiskelijoista 39 % (N 286) ja TEMEn 34 % (N 430). ($p=.000$) SOTEn opiskelijat olivat selvästi muita tyytymättömämpiä itsenäisen ja lähiopetuksen määrään: SOTElla tyytyväisiä oli 28 % opiskelijoista, muilla toimialoilla hivenen yli puolet (51 %). ($p=.000$)

Nuoret arvioivat muita vahvemmin, että opintojaksoihin liittyvät työmäärät eivät ole oikeassa suhteessa opintojaksojen laajuuteen. ($p=.002$) Opintojaksojen työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojaksojen laajuuksiin kaikista perustutkinto-opiskelijoista noin 45 %:n ja YAMK-opiskelijoista noin 60 %:n mielestä. Nuorten koulutuksessa opiskelevista SOTEn opiskelijat olivat muita tyytymättömimpiä myös työmääriin suhteessa opintojaksojen laajuuteen (tyytyväisiä SOTElla 35 %, muilla toimialoilla 48 %, $p=.000$)

Tehtävien tekemiseen varattua aikaa pitää pääsääntöisesti riittävänä runsas 60 % kaikista perustutkinto-opiskelijoista ja runsas 70 % YAMKeista. Tehtävien tekemiseen varattu aika oli YAMK-opiskelijoille riittävämpi kuin AMK-aikuisopiskelijoille. ($p=0.006$)

”Opetuksessa saa riittävän perusteorian ja käytännön osuus selkeyttää asioiden oikean toiminnan.” (N563) Likimain näin opiskelijat haluaisivat sen menevän. Suurimmassa osassa avovastauksissa tulleista kommentteista haluttaisiin enemmän käytäntöä, eri tavoin toteutettuna.

Lisäksi perustutkinnossa haluttaisiin enemmän kontaktiopetusta (tai ohjausta) ja kontaktitunteja oikeisiin paikkoihin, yleensä opintojaksoille, joissa harjoitellaan erilaisia ”kädentaitoja”. Vähemmän käytännöllisiä aiheita voisi monen mielestä siirtää verkkoon – tai ainakin sekin mahdollisuus opiskeluun tulisi olla.

On kuitenkin myös niitä, jotka kaipaavat enemmän asioihin liittyvää relevanttia teoriaa ja niitä, jotka ”vain” haluaisivat, että teoria ja käytäntö kohtaisivat paremmin: esimerkiksi sitä, että pääsisi nopeammin kokeilemaan käytännössä; opetukseen lisää käytännön esimerkkejä tai SAMKin ulkopuolisia asiantuntijoita tai yritysvierailuja. On opettajia, joita pidetään käytännön osaajina ja toisaalta opettajia, joiden käytännön tiedot koetaan hyvinkin vanhentuneiksi. Myös opettajien teoreettista osaamista ja syventävien tietojen kysymisen mahdollisuutta moni arvostaa, kunhan se ei ole epäkäytännöllistä tai vanhentunutta. Ne, joilla alkuvaiheen opinnot ovat korostuneen kaukana käytännöstä, antavat kriittistä palautetta siitä, että eivät pääse tutustumaan itse alaan. Osa kokee vain kertaavansa aiemmin opiskelemaansa. Toisaalta koetaan myös, että ammatillisten perusasioiden oppimiseen ei käytetä tarpeeksi aikaa.

- - - sietäisin enemmänkin teorian. En koskaan haluaisi kuulla ”tätä teidän ei tarvitse tietää!” Toisaalta tunnen kaverin joka tuskailee perusaineiden aineiden kanssa ja hänkin on lukiossa. - - - Kotitehtäviä ei ole liikaa. En pidä niistäkään, joita nyt saan, mutta fakta on, että suoriutuisin enemmästäkin. Samoin kuin yllä mainitsin, en pidä itseopiskeluksi muutetuista lähiopetustunneista. - - - Moodle-tentit, taas – niistä menee heittämällä läpi; liian helppoja. Esseiden palauttaminen moodleen säästää tulostuksen vaivan. N1253

Opettajat puhuvat teoriasta käytännön esimerkein, mikä mielestäni on erittäin hyvä asia koska näin osaa sisäistää hankalimmatkin asiat. N707

I especially like that theory and practice are seen as equals at SAMK as I have studied previously when theory was seen as the only important area. This tends to leave the student unconfident with their abilities. There is also a good balance for direct contact and independent studying at SAMK. N1048

YAMK-opinnoissa teoria ja käytäntö kohtaavat lähes kaikissa opintokokonaisuuksissa. Opinnoissa missä eivät mielestäni ole kohdanneet, olen antanut palautteen opintokokonaisuuden arvioinnissa. Uskon osalla opiskelijoista olleen vaikeuksia yhdistää käytäntöä ja teoriaa, koska heillä ei ole esim. lainkaan esimieskokemusta. Y1118

Ainakin osa aikuis-AMK-opiskelijoista haluaisi enemmän teoriaa tehtyään pitkään käytännön töitä. Ja jos työt ovat esimerkiksi hyvin yksinäisiä/itsenäisiä, ryhmässä jakamista pidetään mielekkäänä. Avovastausten perusteella YAMK-opiskelijoista suurin osa kaipaa lisää teoriaa, käytäntöön yhdistettynä.

On opiskelijoita, joille sopii itsenäinen työskentely, mutta myös monia, jotka eivät koe sitä palkitsevaksi, ainakaan silloin, jos sitä on hyvin paljon ja se on toteutettu niin, että he eivät tunne saavansa palautetta eivätkä näe opiskelijatovereitaan. He voivat olla epävarmoja tai jopa epäluuloisia siitä, että oppivat oikeat asiat. Osa kokee, että kun kontaktiopetusta ei ole, heillä on vapaata – ”ei ole koulua” – eivätkä he opi. Opiskelijat mainitsevatkin, että itsenäinen opiskelu painottuu toisinaan liiaksi silloinkin, kun lähiopetus ei ole ollut ”riittävän syvällistä” (N146) tai tehtäviin ole ennätetty ohjata. Lisäksi lähiopetuksen tulisi olla muutenkin kunnolla valmisteltua – tämä korostuu erityisesti aikuisopiskelijoiden kommentteissa, sillä he joutuvat usein järjestämään itselleen vapaata työstä ja nuorten koulutuksessa opiskelevia useammat järjestämään myös perheensä asioita. Lisäksi lähiopetuspäivien tulisi olla selvillä kohtuullisen ajoissa. Valmistellun opetuksen arvostus näkyy silti selvästi myös nuorten koulutuksessa opiskelevilla. Lähi- ja itsenäisen opiskelun suhteessa on ainakin joillakin opiskelijoilla siis kyse myös ”laaduista”, ei vain määristä.

Itsenäistä työskentelyä on sopiva määrä, mutta sen luonne on liian teoriapainotteinen ja kaavoihin laitettu. N386

Itsenäinen työskentely.. → Harrastukset.. vievätkö ne tilan itsenäiseltä työskentelyltä? – KYLLÄ. Mikä on tarpeeksi tärkeätä tulla harrastukseksi? Tarttee olla aika hyvä, käytännöllinen teoria ja mielenkiintoinen/merkityksellinen aihe/tehtävä. N605

Opettajien pitäisi muistaa, että aikuisopiskelijat ovat ryhtyneet opiskelemaan vapaaehtoisesti, joten asenteissa saattaisi olla tarkistamisen varaa. Monet aikuisopiskelijat tekevät lisäksi töissä täyttä työviikkoa, joten on äärimmäisen turhauttavaa tulla tunnille viettämään pelkkää ”facetimeä”. A1289

Harvoilta lähiopetuspäiviltä odotetaan paljon ja on harmillista, jos tulee tunne, että on turhaan ottanut palkattoman päivän työstä päivän heikon annin vuoksi. Aikuisopiskelijoiden opettajilla ja luennoitsijoilla tulee olla vankka ammattitaito ja selkeästi jotain uutta annettavaa. Y1403

Opiskelijoilla on sekä vahvoja ylikuormittumisen tunteita – ainakin ajoittain – sekä vahvoja alikuormittumisen tunteita. Monet kertovat myös ymmärtävänsä, että opiskelu aina kuormittaa jonkin verran. Osa kertoo pitkistä ”koulupäivistä” ja sen lisäksi tulevista tehtävistä; osa puolestaan kertoo, että kun käy tunneilla, se riittää – ja osa odottaakin sen riittävän (joillekin se on hyvän opettajan kriteeri). Yksi selvä pulma on tehtävien kasaantuminen, joka johtuu osin siitä, että tehtävien tekeminen jätetään viime tippaan, osin myöhässä tulevista toimeksiannoista ja opiskelijoiden kokemuksen mukaan hyvin vahvasti myös siitä, että yhtä aikaa on liikaa tehtäviä. Heidän mielestään opettajat voisivat keskenään sopia siitä, että työmäärät eivät vaihtelee ja kasaannu kohtuuttomasti. Joitakin tehtäviä voitaisiin myös yhdistää.

Joskus tuntuu että nämä moduulit on pakattu niin täyteen kaikkea, että aika ei millään riitä kaikkien kotitehtävien tekemiseen. Tämä oli etenkin kolmannen moduulin kohdalla. Kevät oli hirmu löysää, syksy oli ihan hirveää painamista, ja nyt tuntuu taas että löystyy lukujärjestys. N757

It depends on the time, semester and subjects. Sometimes we have a lot of group work and other assignments at the same time, it's stressful. N1103

Etätehtävät ovat opettavaisempia kuin tentit. Eri opintojaksojen laajojen tehtävien palautukset tulisi suunnitella niin, etteivät ne menisi päällekkäin eikä edes samalle kuukaudelle. Y1403.

Lisäksi ajankäytössä kysymys on osin myös organisoinnista.

Vaikka minulla on perhe niin pystyn tekemään annetut tehtävät ajoissa. Kiirettä välillä pitää, mutta tähän saakka on ainakin selvitty. N1263

Opiskelijat kritisoivat kiirettä: sitä, että ei päällekkäisyyden vuoksi ennätä panostaa kaikkeen mihin haluaisi ja myös sitä, että tärkeitä asioita ei ehditä käydä läpi tarpeeksi syvällisesti, niin että ennättäisi oppia. Tämä oikeasti oppimisen halu tulee esiin monen eri alan opiskelijan kommentteista.

Asiaa on aivan liian paljon opeteltavaksi, mikä rokottaa asian osaamisessa ja tulevaisuudessa siitä hyötymisestä. - - - N1028

Jos tarkoitus on oppia tekemään nopeasti asioita, siihen täällä oppii. Todelliseen asioiden syvälliseen tutkimiseen ei aika riitä. Pintatietoa kerätään paljon, että saadaan tehtävät jotenkin valmiiksi. Luennointi on ok, kirjalliset tehtävät tiettyyn rajaan asti myös mutta jossain vaiheessa nekin alkavat tuntua toistolta. Ryhmätyöskentelyä on paljon, mutta se on hyödyllistä oppia. N1089

Ehkä ovat ehkä ei. Se on varmaa, että 60 op vuodessa 40 tunnin työviikon ohessa voidaan suorittaa kolmella tavalla: 1. Tsäkällä rimaa hipoen. 2. Tekemällä, jotain ja

kovalla kiireellä, josta ei jää takataskuun mitään. 3. Tekemällä yötäpäivää töitä, josta seuraa perheen unohtaminen ja avioero. A1131

On tilanteita, joissa tehtävä annetaan ajallisesti turhankin löysästi. Kokemus riippuu tietysti opiskelijasta ja muun muassa sen hetkistä muista opinnoissa. Kuitenkin haasteellisuutta moni kaipaa opintoihinsa lisää; osalle se voi tarkoittaa halua tiukempiin aikatauluihinkin. Seuraava esimerkki on selvässä aikatauluehdotuksessaan kuitenkin poikkeuksellinen – ja tässä tapauksessa töissä on saattanut kerralla olla vain yksi tehtävä:

Aikaa varataan LIIKAA(!!!). Olen nyt työharjoittelussa ja minulle annetaan kolme päivää aikaa tehdä samanlainen työ kuin SAMKissa tehtiin kolmessa kuukaudessa. Kaikenlisäksi suurin osa ryhmästäni tekee työt muutenkin muutamaa päivää ennen deadlinea, joten lyhentäkää nyt ihmeessä niitä deadlineja, niin saadaan mahtumaan lisää tehtäviä tai enemmän aikaa henkilökohtaiselle keskustelulle. N810

Erityisesti monet aikuisopiskelijoista toteavat, että koulutuksen pitää olla vaativa ja että heille pitää tulla tunne, että he ovat ansainneet korkeakoulutasoisen tutkintonsa – esimerkiksi ylemmän AMKin pitääkin olla vaativa Master's-tason tutkinto.

Aikuisopiskelijat kuitenkin toteavat, että lyhyellä varoitusajalla tulevat nopeasti palautettavat viikkotehtävät eivät välttämättä sovi heille, koska he eivät opiskele päätoimisesti ja muussa elämässä voi jonakin viikkona olla hyvinkin ruuhkaista – aina torstaina saatua tehtävää ei ennätä palauttaa tiistaiksi.

Työmäärien vaihtelua opiskelijat kuvaavat joskus suhteettomaksi. Samaan opintopistemäärään joutuu tekemään hyvinkin eri määrän työtä: joskus vaaditaan liian vähän, ja opintopisteet ovat "ilmaisia", joskus vaaditaan liikaa suhteessa opintopistemäärään – ja joskus tietysti aivan sopivasti mitoitukseen nähden. Lisäksi tehtävien pitäisi olla mielekkäitä ja työelämää tukevia. Joskus työmäärään on myös opiskelijasta lähtevä selitys:

Työmäärät ovat täysin opettajakohtaisia. Olen suorittanut 3 pisteen kurseja, joissa työmäärä on ollut paljon suurempi kuin esim. jonkin toisen opettajan 5 pisteen kurseissa. Toki myönnän, että olen ihan tyytyväisenä rehkinyt ylimääräisen työmäärän, koska omaksi hyödyksi se on tullut, vaikkei ylimääräinen työ opintopisteissä näykhän. A176

- - - Harvoin vastaavat toisiaan. Opettajat jopa pitävät joitain opintojaksojen alkuja opintoviikkojen aikaisilla papereilla ja toteavat niiden opintopistemäärien tulevan automaattisesti ov=op -muuntokertoimella muutettuja. Näinhän siis ei todellakaan pitäisi olla!!!! N205

Pääsääntöisesti opintojaksoselosteessa arvioidut tuntimäärät vastaavat todellisuutta. Toisilla kursseilla työtä on tarvittu jopa enemmän, vastaavasti joissakin, lähinnä itselle tutuissa, aineissa on päässyt vähemmälläkin. A318.

Vaihtelevaa, usein työtä on vähemmän kuin opintopisteitä. Toki omalla panoksella asiaa voi parantaa. N681

Opiskelijoille olisi hyvä painottaa, että tehtävät ovat tärkeitä oman oppimisen kannalta eivätkä siksi, että ne on pakko tehdä jotta kurssista pääsee läpi. N1294

Opiskelijat kommentoivat myös sitä, että heidän antamansa palaute ei välttämättä vaikuta.

Tiettyjen opettajien pitämät opintojaksot ovat kerrasta toiseen työmäärältään liian suuria verrattuna niistä saatuun opintopistemäärään. Vaikka tästä on antanut palautetta niin opintojaksopalautteen välityksellä kuin muutenkin, ei tilanne ole muuttunut. Varsinkin itsenäisen työskentelyn osuus on joillain kursseilla aivan uskomattoman suuri ja tehtävien teko vie paljon enemmän aikaa kuin opettajat ovat niiden tekemiseen ajatelleet. N953

5.2 Osaamisen tunnistaminen ja arvostaminen

"Meillä oli hyvä ryhmä ja opettajat todella kunnioittivat opiskelijoiden jo olemassa olevaa tietotaitoa, opettajat enemmän "rinnalla kulkijoita" ja tukijoita + ohjaajia opiskelussa." Y1427

Tehokkaan koulun teoriaan liittyy myös se, kokevatko opiskelijat, että heidän osaamisensa tunnustetaan ja sitä arvostetaan. Tässä luvussa käsitellään myös opiskelijoiden näkemykset opetusmenetelmistä, koska myös sen voi mieltää osaksi opiskelijoiden vahvuuksien ymmärtämistä ja kehittämistä.

Opiskelijoiden näkemyksiä selvitettiin väitteillä:

- Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani.
- Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin (Taulukko 9).

TAULUKKO 9. Osaamisen tunnistaminen vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560 Ka	SOTE n=349 Ka	TEME n=452 Ka	SAMK n=1361 Ka	p=	SAMK n=59 Ka	p=
Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin.	2010	3,6	3,3	3,5	3,5	.000	4,1	
	muutos	+0,1	-0,1	+0,3	+0,1		0	
Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani.	2010	3,3	3,3	3,3	3,3		4,1	.001
	muutos	+0,2	0	+0,3	+0,1		+0,4	

Nuorista AMK-opiskelijoista 41 % (ka 3,3; N 1177), aikuis-AMKeista 57 % (ka 3,6; N 168) ja YAMKeista 71 % (ka 4,1; N 59) koki, että opettajat arvostavat heidän aiemmin oppimaansa. Ero nuorten ja YAMKin välillä oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p=.000$), aikuis-AMKien ero muihin merkitsevä ($p=.001$).

Kaikki opiskelijat eivät osanneet vastata väitteeseen osaamisen arvostamisesta. Epäselvyyttä oli siitä, mitä opettajien arvostuksella tarkoitetaan, ja miten se näkyy tai pitäisi näkyä opiskelijoille. Opiskelijat myös kertoivat sekä muualla hankitusta osaamisesta että SAMKissa aiemmissa opinnoissa hankitusta osaamisesta. Näkemyksiä ja kokemuksia oli jälleen erilaisia.

En osaa ajatella, miten tämän pitäisi näkyä. Pitäisikö opettajan suosia, tai vaihtoehtoisesti päästää vähemmällä oppilaita, joilla on esim. ammattiaineeseen liittyvä ammattitutkinto? Mitään ikävämpää voisi kuvitella, kuin opettajan veljeilevän erityisesti heidän kanssaan. Toisaalta opetuksessa kyllä kysellään: "osaatteko te tätä, onko tätä käyty muualla?" – joka toimii ihan hyvin. N1253

Joku kokee jo osaavien suosintaa tapahtuvan. Kirjo on moninainen: ei tiedetä arvostavatko opettajat, uskotaan arvostavan, ei uskota kiinnostavan, osa vaivautuu opiskelijoiden osaamisesta; osa ei arvosta muuta kuin tietynlaista osaamista, osa kommentoi opiskelijoiden mielestä alentuvasti, osa arvostaa ja osoittaa arvostuksensa ja myös hyödyntää opiskelijoiden osaamista ryhmän opetuksen apuna. Jotkut ovat saaneet opintonsa hyväksiluettua ongelmitta. Osa ihmettelee sitä, että hyväksilukuja ei ole saanut tehdyksi perus- tai ammattiopintojen moduuleihin, vaikka aiheita on käsitelty niissä, vaan vain vapaasti valittaviin opintoihin.

Työkokemus voitaa ottaa paremmin huomioon, ei vaan opintopisteitä tarkkaillessa. N682

En osaa selittää tarkemmin, mutta opettajat eivät tunnu juuri antavan arvoa aiemmin opitulle, tai muulle opintojen ohella tapahtuville aktiviteeteille (työ, projektit). Hirveän joustavia näiden suhteen ei ainakaan olla. N236

On hyvin harvassa opettajat, jotka arvostavat aikaisempaa koulutusta ja osaamistani. Osa opettajista käyttävät hyväksi ja pääsevät näin ollen helpommalla. Toiset eivät edes halua ymmärtää, että osalla opiskelijoista on jo tietty osaaminen ja he voisivat haluta lisää haasteita. N343

Moninaisuutta ilmentää jälleen seuraava esimerkki yhden koulutusohjelman aikuisopiskelijoiden kommentteista:

HOPSin teossa huomasi että asiat luistavat eikä vaadita uudelleen oppimista. A983

Olen opiskellut paljon ja Hopsissa ei ole korvaavuuksia kuitenkaan opinnoista , joita joudun nyt tekemään taas uudelleen. A79

Kaikkien työelämäkokemusta ei ole huomioitu millään tavalla, vaan he aloittivat perusteista. Toisista taas tuntuu, että odotetaan liikaakin – ja oletetaan tietävän silloinkin, kun aiempaa kokemusta ei ole. Myös käsitykset siitä, arvostetaanko lukio- tai ammattikoulutusta enemmän – tai arvostetaanko esimerkiksi lähihoitajakoulutusta, vaihtelevat. Hyvinkin alentuvia lausuntoja opiskelijat kertovat kuulleensa.

Riippuu opettajasta ja aineesta. Oman alan aineissa kyllä kuunnellaan ja arvostetaan asiallisia kommentteja ja kokemuksia! N147

Monet opettajista hyödyntävät opiskelijoiden tietotaitoja, sillä heillä on tuoreemmat tiedot kentiltä. Jotkut opettajat taas suhtautuvat opiskelijoihin niin kuin nämä eivät voisi tietää mistään mitään. Tällainen käytös on loukkaavaa. N272

Parhaimmillaan ryhmä oppii myös toinen toisensa osaamisesta, eikä tätä pidetä opettajan heikkoutena, vaan vahvuutena ja asiaankuuluvana ryhmän hyödyntämisenä.

Usein vertaillaan kokemuksia työelämästä sekä oppilaiden että opettajien kesken. Tämä auttaa siirtämään ns. ”hiljaista tietoa”. N1192

Ryhmämme koostuu monipuolisesti eri alojen asiantuntijoista, joita on hedelmällistä haastatella ja saada heiltä tietoa ja olla vuorovaikutuksessa. Opet arvostavat myös asiantuntijoita. Y1090

Tunneilla joskus opettajat saattavat viitata esim. jonkun työhön: ”Niin kuin sinunkin työssäsi on saattanut käydä ilmi...” - - - Opettajat huomaavat, jos joku osaa asiansa. N575

Opettajilla on mukava tapa kuunnella oppilaiden kokemuksia ja pyrkiä jopa tarkistamaan omaa tietämystään. A318

Myös nykyisissä SAMKin opinnoissa hankittu osaaminen kirvoittaa kriittisiä kommentteja siitä, että (jos) opettajat eivät mukauta opintojaksojaan, vaan opettavat opintojaksot aina samalla riippumatta siitä, mitä opiskelijat jo osaavat. Opiskelijoiden mielestä aina ei olla selvillä, mitä aiemmilla opintojaksoilla on käsitelty tai opittu – opettajat pikemmin luulevat keskinäisen työnjakonsa olevan selvä. Jotakin on ehkä pitänytkin käsitellä, mutta todellisuudessa syystä tai toisesta näin ei ole tapahtunut. Toisaalta myös opiskelijatovereiden osuus joskus ärsyttää, ja joidenkin mielestä opettajat voisivat joskus ”napauttaa” siitä, että asiaa on jo käsitelty edellisellä tunnilla – ts. vastuuttaa opiskelijoita oppimaan. Kuitenkin myös sitä kritisoidaan, että opettajat huomauttavat heti, jos ei ole kerralla jotakin oppinut.

Käytetyt menetelmät kokee sopiviksi 55 % nuorista AMK-tutkinto-opiskelijoista (N 1177), 66 % aikuis-AMKeista (N 168) ja 83 % YAMKeista (N 59). Nuorten koulutuksessa opiskelevat kokivat menetelmien sopivan itselleen huomattavasti enemmän kuin kummassakaan aikuiskoulutuksessa opiskelevat. ($p=0.000/0.003$) SOTEn opiskelijat muita huomattavasti vähemmän: vain 46 % opiskelijoista piti opetusmenetelmiä hyvin sopivina itselleen, LIKUn opiskelijoista 59 % ($p=0.000$), TEMEn opiskelijoista 55 % ($p=0.001$).

Opiskelijat mainitsevat erilaiset oppimistyyliä. Joku mainitsee senkin, että ”*on tieteellisesti todistettu että on olemassa erilaisia oppijoita (näkö, kuulo, tekeminen) ja opetuksessa voisi edes yrittää ottaa nuo kaikki huomioon, vaikka se ei helppoa olekaan*”. (N134). Lisäksi kaikkien opiskelijoiden ei ole yhtä helppoa esimerkiksi puhua ryhmässä. He kertovat siitä, miten itse oppivat tai kokevat oppivansa parhaiten ja että sama ei välttämättä päde kaikkiin. Moni pitääkin hyvänä, että on monenlaisia menetelmiä.

Menetelmät saavat siis opiskelijoiden mielestä vaihdella opettajittain, mutta niiden pitäisi silti olla nykyaikaisia. On niitä, joille omassa koulutusohjelmassa käytetyt menetelmät sopivat sekä oppimisen että ajankäytön suhteen täydellisesti, niitä joille osa menetelmistä sopii hyvin, mutta osa ei – ja toisille juuri nämä menetelmät voivat sopia hyvinkin. Kaikki eivät pidä jotakin menetelmää parhaimpana itselleen, mutta ovat opetelleet käyttämään menetelmää omaan oppimiseensa – esimerkiksi PBL:ää, koska se on oman koulutusohjelman toteutustapa. On myös niitä, jotka pitävät jotakin menetelmää hyvänä, mutta eivät ole tyytyväisiä sen käytännön toteutukseen. Joku

pitää erityisesti luentotyypisistä opetuksesta. Toisaalta on monia, jotka mainitsevat luentotyypisistä opetuksesta huonona esimerkkinä ”kalvosulkeiset” – pahimmillaan vanhoilta tai suhruisilta kalvoilta. Yksi variaatioista on, että ”opettaja lukee suoraan kirjasta”.

Olen keskivertoa parempi opiskelija ja keskiarvoni on noin 4, mutta se ei kerro totuutta. Opiskelumotivaatio on täysin hukassa johtuen tämän koulun saamattomuudesta, huonoista opettajista ja surkeasti järjestetyistä SAMK:lle ominaisista opetusmetodeista, jotka siis oikein järjestettyinä olisivat äärimmäisen hyviä! N206

Olen aina pitänyt opiskelusta, joten tämä on kai hyvin paljon ihmisestä kiinni. Oli opetus melkein millaista tahansa, teen kotona tarpeeksi töitä menestyäkseni. A1191

Aikuisopiskelijalle sopii parhaiten verkko-opiskelu, jota voi käyttää hyvin muissa aineissa paitsi kielissä. Tehtävien tekemiseen pitää kuitenkin antaa riittävästi aikaa ja turhat ”uhkailut” pois jos jokin työ myöhästyy... Työ ja perhe ovat kuitenkin kaiken edellä. A676

Aikaa on aina riittävästi. Opetusmenetelmät ovat paperilla hienot, kuten PBL, mutta käytännön toteutuksesta vastaavat kuitenkin opettajat, eli ihmiset... ja silloin tulee eteen monta ongelmaa. - - - N206

En ole vielä oppinut itselleni sopivia oppimismenetelmiä, eivätkä opettajatkaan aina tunnu osaavan oikeita opetusmenetelmiä. N1319

Muutaman opettajan opetusmenetelmä on kyllä huono. Suurella osalla se kuitenkin toimii. Mielestäni paras opetusmenetelmä on se, että tehdään tunneilla käytännön tehtäviä asiaan liittyen, jolloin opettajaltakin voi kysyä apua, ja että itse pyritään ratkaisemaan ongelmat ja ajattelemaan. Joillain opettajilla on vain tapana esittää asia tunnilla ja sitten sanoa että harjoitella siihen liittyviä asioita kotona. Ei siinä oikein sitten tiedä mitä olisi edes tekemässä kun ei ole edes kunnolla näytetty miten homma aloitetaan tai lopetetaan. N146

Moninaiset tavat oppia tuntuvat olevan opiskelijoiden suosiossa (ks. myös luku 5.6 hitaasti ja nopeasti edenneet). Erilaisia opetusmenetelmiä ja suoritustapoja kaivattiin: osalle myös enempikin verkko-opiskelu sopisi hyvin. Ne, joilla ei ole ryhmätöitä juurikaan, kaipaavat niitä – osa myös ajattelee, että taitoa tarvitaan työelämässä. Tosin työelämästäkin on erilaisia näkemyksiä.

- - - Menetelmissä tulisi käyttää ehdottomasti ENEMMÄN.. PALJON enemmän ryhmätöitä. En näe systeemin epäonnistuvan, vain onnistuvan.. sanoohan ne työelämäihmisetkin kuinka yhteistyötaitoa vaaditaan tehtävässä kuin tehtävässä. Se ei ole yliarvostettua.. N605

- - - tavoitteet ovat yleisiä, mutta moduleiden sisällöissä ja tunneilla tätä harvoin näkyy. Opinnot saisivat olla enemmän työelämälähtöisiä, niin että niistä olisi todellista hyötyä työelämässä. Esim. monissa moduleissa tai niiden osissa aiheeseen liittyvät tehtävät

tehdään ryhmissä tai pareissa. Tämä ei ole työelämälähtöistä eikä ruoki oma-aloitteellisuutta. Aina on niitä, jotka eivät tee mitään. Nykyajan työpaikoilla tämä ei onnistuisi. Työntekijät on vähennetty minimiin ja jokaisen vastuuta työn tekemisestä ja oma-aloitteellisuutta vaaditaan. N745

Joissakin koulutusohjelmissa ryhmätyöt korostuvat opiskelijoiden mielestä liikaakin: ongelmana voivat olla töiden epätasainen jakautuminen ryhmän sisällä, liian monet yhtäaikaiset ryhmätyöt (muun lisäksi) tai ryhmäläisten aikataulujen yhteensovittaminen. Ryhmätöiden tekeminen kuitenkin voi olla toimiva tapa opiskella ja oppia:

FOR ME [degree programme] is fantastic! Assignments are mostly done by groups. Everyone's got something to do. N1009

5.3 Yhteisöllinen työskentelytapa

"Oma opiskeluryhmäni tukee jos tukea tarvitaan. Opettajat ovat valmiita erillisratkaisuihin koh- tuuden rajoissa." N550

Tehokkaan koulun teoriaan liittyvä näkemys yhteisöllisyydestä, johon liittyvät kollegialisuus, synergiakokemukset sekä kyky ja halu tehdä yhteistyötä. Henkilöstön kykyä tehdä yhteistyötä ja hyödyntää toistensa osaamista pidetään yhtenä yhteisön ammatillisuutta kuvaavana asiana. Tehokkaassa koulussa opettajat ovat sitoutuneita tehtäväänsä, haluavat tehdä töitä yhdessä, ovat innostuneita työstään ja ylpeitä organisaatiostaan. (Leonard, Leonard & Sackney 2000 ja Hoy 1990, Jaatinen 2003, 69 mukaan.) Sama pätee opiskelijoihin.

Opiskelijoiden näkemyksiä selvitettiin väitteillä

- Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen.
- Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti (Taulukko 10).

TAULUKKO 10. Opiskelijoiden ja opettajien toimintatapa vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560	SOTE n=349	TEME n=452	SAMK n=1361		SAMK n=59	
		Ka	Ka	Ka	Ka	p=	Ka	p=
Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen.	2010	4,0	4,1	3,9	4,0	.000	3,8	.003
	muutos	+0,1	+0,1	+0,1	+0,1		-0,1	
Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti.	2010	3,5	3,4	3,4	3,4		4,3	
	muutos	+0,2	-0,1	+0,4	+0,2		+0,6	

Poikkeuksellisesti YAMK-opiskelijoilla oli hiukan huonompi kuva kuin muilla opiskelijatovereilta saatavasta avusta – tosin he ovatkin opiskeluissaan vähiten ja lyhyemmän aikaa tekemisissä toistensa kanssa. 66 % YAMKeista (N 59) oli sitä mieltä, että opiskelutoverit auttavat tarpeen tullen, AMK-opiskelijoista noin 80 % (N 1177 + 168). Avunsaannissa opiskelijatovereilta ei kuitenkaan ollut tilastollisesti merkitsevää eroa koulutusmuotojen välillä (keskiarvot varsin korkeat 4,0/3,8).

Selvä ero puolestaan oli siinä, kuinka valmiita opettajien koettiin olevan etsimään erilaisia ratkaisuja opintojen sujuvaan etenemiseen – YAMK-opiskelijat kokivat selvästi enemmän ratkaisuja etsittävän. Vain hiukan yli puolet AMK-opiskelijoista oli sitä mieltä, että opettajat olivat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta heidän opiskelunsa voisi edetä sujuvasti; YAMKeista yli 80 %. (p=.000)

Opettajia keuhataan joustavuudesta ja yhteistyön tekemisestä ja moititaan joustamattomuudesta ja muutosvastarinnasta.

Tätä en ole vielä kuullutkaan. Kaikki on toistaiseksi mennyt määräysten ja opetussuunnitelman taakse. Kenenkää suusta en ole kuullut mitään järkevää käytäntöön soveltamista saati neuvottelua. A1131

Useat opettajat ovat valmiita sopuratkaisuihin, mutta toisia se ei tunnu kiinnostavan, vaan mennään niin sanotusti pilkkua viilaamalla.. N666

The group that I study in is very close and there are numerous class mates that I can and do call to help. The teachers have also seemed very willing to adapt or change explanations or teaching methods to improve the learning experience. N1048

Jotkut opettajat ottavat hienosti esim. erilaiset oppijat huomioon, mutta toiset ovat kapeakatseisempia ja pitävät kiinni vain yhdestä opetustyylistä. N1297

Opiskelijatoverit saavat sekä kehuja että moitteita. Tutustumista ja yhteydenpitoa voi nuorillakin haitata esimerkiksi vuorotyö ja aina tietenkin oma passiivisuus. Osa opiskelijoista kertoo opiskelevansa yhdessä muiden kanssa silloinkin, kun sitä ei heiltä ryhmätyön muodossa vaadita. Ryhmillä voi myös olla erilaisia tapoja olla yhteydessä.

Meillä on luokan kesken IRC-kanava. En tiedä, kuinka poikkeuksellista tämä on, mutta opiskeluun liittyvissä asioissa se auttaa valtavasti. - - - N1253

Parempi vertaisoppiminen vaatisi enemmän yhdessä olemista, oppimista ja keskusteluita. Kritiikin anto ja vastaanotto -taito tulisi olla olemassa tai sen tulisi muodostua opiskelun aikana. Ehkä voisi jotenkin selkeämmin olla esillä. Kritiikin anto on myös opiskelun ja oppimisen tukemista. Y1427

Ensimmäinen vuosi on tiiviimpää opiskelua muiden opiskelijoiden kanssa, johtuen pakollisista opinnoista, silloin oli yleensä kaikki yhtä aikaa koulussa. Varsinkin opiskelujen loppuvaiheessa jokainen menee omia polkujaan eikä paljon olla yhteydessä, sääli. N379

Opiskelijoista vain muutama on ehtinyt tutustua, koska ryhmät vaihtuvat tiheään, eikä näin tule samanlaista yhteishenkeä kuin olisi esim. luokkamuotoisessa opetuksessa. Sitäpaitsi, kenellä on oikeasti aikaa alkaa tukemaan toisen opiskeluita jos omissakin on ihan tarpeeksi. N172

Opiskelutoverini kyllä sanovat suoraan, jos joku on vialla tai jotain pitäisi tehdä paremmin ja tehokkaammin, he osaavat kyllä tsemptata tarpeen tullen! N575

Luokkatoverit ovat suurin syy miksi en ole keskeyttänyt kouluani. N911

Osa aikuisopiskelijoista kokee, etteivät he saa samanlaista apua ja tukea opiskeluun kun nuorten koulutuksessa opiskelevat. He eivät välttämättä myöskään tutustu opiskelijatovereihinsa samoin kuin nuoret. Hyvä ryhmäytyminen mainitaan erikseen tärkeänä asiana.

Opiskelutovereiden tuki on loistavaa, ilman sitä ei todellakaan pärjäisi. Opettajat voisivat auttaa enemmän opiskelujen etenemisen kanssa, koska kaikki eivät halua edetä annetun yleisen kaavan mukaan. N867

Hyvin ryhmäytyneet ryhmät ovat ensisijaisen tärkeitä opiskeluni jatkuvuuden kannalta. Ilman heiltä saamaani tukea tämä leikki olisi loppunut jo ajat sitten. Opettajat yrittävät auttaa ja hakea ratkaisuja. Mutta useimmiten tämä kaatuu ajan tai rahan puutteeseen. Tai opettajien mielenkiinnon puutteeseen. A514

Yhteisölliseen työskentelytapaan(kin) liittyvät myös seuraavat palautteet:

EN ole juuri koskaan nähnyt korjattua koetta, tälläkin hetkellä [helmikuu] odottelen vielä koetta joka pidettiin ennen joulua, edes tuloksia ei ole näkyvissä. Opettajat voisivat

pitää kokeiden palautustilaisuuksia!!! XX ja NN muistaakseni pitävät näitä joka kokeesta, muut opettajat eivät. - - - voisin saada todistukseeni huomattavasti parempia arvosanoja valitsemalla kurssit joissa opettaja arvostelee löysästi. Opettajat ilmeisesti ovat myös heikosti perillä siitä mitä toiset opettajat teettävät opiskelijoilla. Tämä ilmenee Täysin saman harjoitustyön tekemisessä kahteen kertaan. Ja silti osallistuminen on pakollista vaikka sen on jo kerran tehnyt. Onko tässä nyt mitään järkeä? Opiskelijan parhaaksi? Osasta kursseja puuttuu täysin selkeä johdonmukaisuus. Se mitä yritän sanoa, on se että kursseilla täytyy olla selvät päämäärät ja tavoitteet. Kokeessa tulee mitata kurssilla opittu asia. N1360

Opettajien keskinäinen kommunikaatio on saatava kuntoon sekä heidän tietotekniset taitonsa päivitettävä!! N788

Mielestäni joissakin opintojaksoissa, kuten muutamassa joissa piti tehdä liiketoimintasuunnitelma, voisi nivouttaa useampia kursseja. Kyse voisi olla erillisestä opintojaksosta, mutta kunkin eri alueen osat voisi tehdä kyseisen kurssin pienenä osana, esim. verotus yritysverotuksen kurssilla jne. - - - N76

5.4 Opiskelijan toimintaan kohdistuvat odotukset ja suhde opiskelijoihin

"Huomioiva, osaaottava, välinpitämätön, asiallinen, muodollinen, ei muodollinen, sekava, äidillinen.. Siltä se tuntuu eri tapauksissa. Inhimillistä." N605

Tehokkaan koulutusorganisaation piirteisiin liittyvät myös korkealla olevat henkilöstöön ja opiskelijoihin kohdistuvat odotukset (haastavuusaste vs. paine/ahdistus) – usko osaamiseen ja mahdollisuuksiin onnistua tehtävissään hyvin (ks. Jaatinen 2003, 67). Tehokkaan koulun teoriaan liittyy myös sen tarkastelu, miten tasavertaisesti ja kunnioittavasti opettajat suhtautuvat opiskelijoihin; millaisen roolin he "antavat" opiskelijoille.

Tässä luvussa tarkastellaan opiskelijan toimintaan kohdistuvien odotusten haastavuutta ja sopivuutta. Opiskelijoiden näkemyksiä odotuksista selvitettiin väitteillä:

- Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan.
- Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.
- Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan (Taulukko 11).

TAULUKKO 11. Näkemys opettajien suhtautumisesta opiskelijoihin vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet		AMK					Ylempi AMK	
		LIKU n=560	SOTE n=349	TEME n=452	SAMK n=1361		SAMK n=59	
		Ka	Ka	Ka	Ka	p=	Ka	p=
Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan.	2010	3,5	3,5	3,4	3,5		4,1	
	muutos	+0,1	0	+0,3	+0,1		+0,2	
Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.	2010	3,5	3,6	3,5	3,5		4,2	.003
	muutos	0	0	+0,3	0		+0,3	
Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan.	2010	4,2	4,1	4,0	4,1	.005	4,6	
	muutos	+0,3	+0,1	+0,3	+0,2		-	

YAMK-opiskelijoilla oli muita selvempi kuva heihin kohdistuvista odotuksista ja niiden realistisuudesta. Heistä 83 % (N 59) oli selvillä odotuksista ja piti niitä sopivina; AMK-opiskelijoista runsas puolet (N 1177 + 168). (p=.000)

Avoimissa vastauksissa opiskelijat mainitsivat muun muassa opintojaksoselosteen: se kertoo kunkin opintojakson tai moduulin vaatimukset ja odotukset. Opintojaksoselostetta pidettiin hyvänä asiana. Tilanne vielä paranisi, jos kaikki opettajat tekisivät sen ja kävisivät opiskelijoiden kanssa läpi. Opintojaksoselosteeseen voi liittyä myös muita ongelmia. Läpikäynti voi joskus olla kaavamaisista, eikä opiskelijoilla todellisuudessa ole vaikutusmahdollisuutta. Se ei myöskään aina pidä paikkaansa, vaan osa opettajista muuttaa suunnitelmia kesken opintojakson.

Mitkä odotukset? Kurssien odotukset lukee paperilla aina alussa, mutta en nyt tiedä onko niillä mitään tekemistä käytännön kanssa. N522

Opettajien odotukset eivät juuri käy ilmi muusta kuin opintojaksoselosteesta, joka käydään läpi kaavamaisesti kurssin alussa. Odotuksista pitäisi keskustella enemmän. Opiskelijoiden odotuksia ei edes kysytä, eikä toiveita kurssin aikana oteta huomioon. N853

Yleistäen voi sanoa, että opiskelijat haluavat, että heiltä vaaditaan osaamista.

Mielestäni oppimiseen pitää suhtautua "tiukemmin". Ymmärrän, että aikuispuolella on joustoa, mutta esim. kirjanpitokurssilla alv:n poisjättäminen kiireen ja vaikeuden vuoksi, tuntuu minusta epäoikeudenmukaiselta tutkintoa ajatellen, jos liiketoiminnan tradenomi hakee työpaikkaa työnantaja varmasti olettaa hänen osaavan myös nuo alueet. Tradenomin tutkinnon arvostusta pitäisi saada kohotettua, siksi korkeat

oppimistavoitteet ovat tärkeitä. Nyt miltei tuntuu, että tradenomi ei ole vielä ”mitään”. A485

Opiskelijoilta pitäisi vaatia enemmän. Nyt insinööriksi opiskelee henkilöitä, joilla ei ole mitään tekniikan ja luonnontieteiden perusymmärrystä. N39

Kaikilla ei ole selvää kuvaa tavoitteista – tai he ajattelevat, ettei opettajilla ole erityisiä odotuksia heitä kohtaan. Joskus he ovat yllättyneet myös koetilanteessa. Tosin asiat yleensä selkenevät opintojen edetessä.

Alkuun odotukset olivat sekavia. En ollut selvillä, mitä minulta odotetaan, opintojen edetessä selvyys lisääntyi ja opin odottamaan ja luottamaan että kaikki on ok, vaikka en olekaan itse vielä jyvällä. Tämä toimi. A1251

Pääasiassa tuntuu, että odotukset ovat ihan kohdallaan ja pyrin vastaamaan niihin parhaani mukaan! Tietyillä opintojaksoilla tuntuu ettei opettaja itsekään tiedä mitä meiltä odottaa, ja sitten on todella vaikeaa itse ymmärtää mitä ihmettä minulta ja muilta odotetaan. N630

Ei kukaan ole odottanut liikaa, päinvastoin. N683

Juu eipä täällä ruutia keksitä. N328

Eikö opiskeluprosessissa odoteta henkilön valmistuvan tietyssä ajassa? A198

Joidenkin mielestä opettajilla on liiankin korkeita odotuksia tai liian korkeita odotuksia suhteessa lähiopetukseensa tai ohjaukseensa. Monien mielestä odotukset ovat realistisia, eivät kohtuuttomia – eivätkä he ole kokeneet painostusta. Joku puolestaan toteaa odottavansa itse enemmän.

Odotukset ovat ne jotka itse luo itselleen. Opettajilla on omat odotuksensa, ja ne enemmän kohdistuvat koko ryhmään, kuin yksilöön ryhmässä. N343

Tuntuu, etten ole tarpeeksi hyvä. N353

Suurinta tyytyväisyyttä opiskelijoilla oli aikuismaisessa kohtelussa; erityisesti kaikilla aikuisopiskelijoilla (AMK ja YAMK), mutta myös nuorilla – vaikka molempien aikuiskoulutusten ja nuorten väillä olikin eroa. ($p=.000$) Aikuis-AMKeilla tässä päästiin 4,4-keskiarvohuippuun; YAMKeilla ka 4,6 ja nuorillakin ka 4,0 (78 % vastaajista). Vaikka aikuiskoulutuksissakaan tulos ei ollut täysi 5, nuorten ero muihin oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p=.000$).

Opiskelijat kokevat saavansa sekä aikuismaista että ei-aikuismaista kohtelua. Pääsääntöisesti he ovat opettajien silmissä aikuisia, mutta kaikki opettajat eivät ota

vakavasti/kohtelee aikuisina. Myös läsnäolopakko koetaan ei-aikuisena pitämisenä. Joskus tämä tapahtuu opiskelijoiden mielestä syyttä, mutta aina opiskelijat myöskään eivät itse käyttäydy aikuisten tavoin.

Kyllä, vaikka osa opiskelijoista ei kyllä ole tarpeeksi aikuisia vastaamaan asiasta N1087

Opettajat suhtautuvat minuun hyvin, koska tietävät että hoidan työni. Mutta olen havainnut ongelmia opettajien ja muiden opiskelijoiden välillä, sillä osalla on hyvin välinpitämätön asenne opiskeltavaan aineeseen ja osalle opiskeluun liittyvä vapaa-aika tuntuu olevan tärkeämpää (tämä on luonnollisesti myös ikäkysymys). N1294

Välillä opintojaksoilla joudutaan "hinaamaan" joitain opiskelijoita esimerkiksi ryhmitöissä, kun he eivät aiokaan osallistua. N471

En tiedä olenko ainoa, josta tuntuu, että välillä liikaakin? 18-vuotiaana opiskelun aloittaneena ei välttämättä vielä tunne olevansa kovin aikuinen, mutta kuitenkin pitäisi pärjätä aikuistenkin rinnalla. N587

Varmaan kuvittelevat minun pystyvän vastaamaan omasta opiskelustani, mutta kohtelu on silti välillä vähän turhan yläastemaista (ainakin tehtävien tason perusteella). N201

Vastaukseni ei luonnollisesti koske kaikkia opettajia, mutta joillakin olisi varaa parantaa suhtautumistaan meihin opiskelijoihin. Koen, että heidän kuitenkin tulisi olla meillä jonkinlaisena esimerkkinä. N509

Osa pitää selvänä, että heitä pidetään aikuisina. Hehän ovat aikuisia. He myös kokevat kohtelun vastaavan odotustaan.

Tietenkin he kohtelevat aikuisena, joka pystyy vastaamaan omista opintuistaan. Kuka muu siitä sitten vastaisi loppupeleissä? Opettaja voi vain yrittää opettaa, jos ei ole valmis kuuntelemaan tai tekemään mitään niin asiat ei parane vaikka opettajat miten yrittäisivät. N1193

If this was not true I would lose motivation to study. N1048

Neuvotteluissa huomaa että oikeasti kaksi ihmistä keskustelelee. Eikä vain oppilas opettaja, aina, tottakai näinkin pitää olla. N1303

Joskus tuntuu kyllä, että itseohjautuvaa toimintatapaa "ei suvaita". N96

Edelleen toistuu jo aiemmin esiin tullut asia: paapomista ei kaivata, mutta opintojen etenemistä voisi hiukan seurata.

Joskus jopa liiaksi luotetaan opiskelijan kypsyyteen huolehtia itse opiskelustaan, opettajan vaikutus on kuitenkin suuri opiskelujen sujumisessa, aikuisellekin opettajalla on auktoriteettivaikutus. Opiskelija odottaa opettajan tukea ja ohjausta. N379

Se on opettajalle helpoin suhtautumistapa, vastuu siirretään kokonaan opiskelijalle. Koululla ei tunnu olevan vastuuta oppimistuloksesta. N853

Odotukset vaihtelevat odottajittain. Monen mielestä pitää keskittyä ihan johonkin muuhun kun ajattelemaan muiden odotuksia.

Odotukset riippuvat siitä kuka odottaa ja mitä. Kyllä meillä opiskelijoillakin on aina suuret odotukset opettajia kohtaan. N1006

Ei opettajilla varmaan ole mitään odotuksia meistä, enemmän ne omat odotukset merkitsee mitä uskoo saavansa. N30

I don't know about the teachers expectation but i am very much clear in what is my aim and what i am going to get from the school and the study. N419

Taas riippuu täysin kurssista ja opettajasta. Joskus on parempi miettiä omia tavoitteitaan enemmän kuin opettajan asettamia. N211

5.5 Suhde työ- ja yritys-elämään

"Tehtävät saisi linkittyä enemmän työelämään." N386

Tehokkaan koulun teoriaan kuuluu myös ajatus työelämäyhteyksien tärkeyden oivaltamisesta. Tässä luvussa tarkastelun kohteena ovat työ- ja yritys-elämän yhteistyön muodot ja määrät. Lisäksi tarkastellaan opiskelijoiden omaa työssäkäyntiä.

Opiskelijoiden näkemyksiä selvitettiin väitteellä:

- Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritys-yhteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia asiantuntijoita jne.) (Taulukko 12).

TAULUKKO 12. Työelämäyhteistyön riittävyys vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet	AMK						Ylempi AMK	
	LIKU n=560	SOTE n=349	TEME n=452	SAMK n=1361	p=		SAMK n=59	
	Ka	Ka	Ka	Ka	p=		Ka	p=
Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritys-yhteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia...)	2010	3,3	3,1	2,9	3,1	.000	3,5	
	muutos	+0,1	-0,4	+0,3	-0,1		-	

Kaikissa koulutusmuodoissa opiskelevien opiskelijoiden mielestä konkreettista työelämäyhteistyötä voisi olla enemmän. Vain noin 40 % AMK-opiskelijoista (N 1177 + 168) oli sitä mieltä, että sitä on jo riittävästi. YAMKeista reilu puolet (55 %, N 59) piti yritysyhteistyötä riittävänä. Nuorten koulutuksessa opiskelevista SOTEn opiskelijat olivat muiden toimialojen opiskelijoita tyytymättömpämpiä: SOTEn opiskelijoista yritysyhteistyötä riittävänä piti 42 %, LIKUlla 48 % ja TEMEillä 47 %. LIKUn ja TEMEn ero oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p=.000$). Ero tulee esiin selvemmin, kun tarkastellaan tyytymättömien määrää tai keskiarvoa: TEMEillä tyytymättömiä 40 % (ka 2,9), LIKUlla 25 % (ka 3,4). LIKUn ero SOTEen oli tilastollisesti merkitsevä.

Myös lokakuussa 2009 tehdyssä opinnäytetyökyselyssä opiskelijat mainitsivat toimivien työelämysuhteiden tärkeyden: SAMKin tulisi olla aktiivinen työelämysuhteiden luomisessa. Alueen yritykset ja muu työelämä eivät ole opiskelijoiden mielestä kyllin tietoisia mahdollisuudesta teettää esimerkiksi monia selvitys- tai kokeiluluontoisia töitä opinnäytetyönä. (Sankari 2009.)

Myös avoimissa vastauksissa näkyy selvästi enemmistön halu olla väitteessä mainituilla tavoilla yritysyhteistyössä/ kontaktissa työelämän kanssa – joko saada sitä lisää tai jos sitä on jo ollut paljon, jatkaa niin. Monista kommentteista kuuluu, että yhteistyö on lisääntynyt ja se koetaan hyvin myönteiseksi. On toki myös opiskelijoita, jotka eivät ”ylimääräisiä” työelämäkontakteja kaipaa, vaan kokevat niiden olevan pois muusta opiskelusta. Jälleen kokemukset, näkemykset ja mieltymykset vaihtelevat laidasta laitaan, olipa kyse mistä tahansa työelämäyhteistyön muodosta. On niitä, joille lähes kaikki on kiinnostavaa; niitä, joita ei juuri mikään erityisesti innosta ja niitä, jotka eivät koe joitakin muotoja tai sisältöjä mielekkäiksi tai omiin opintoihinsa todella liittyviksi. Joidenkin opintoihin on kuulunut heidän mielestään liikaa projekteja, itseään toistavia esitelmiä/vierailuja tms. Osalla kontakteja ”oikeaan työelämään” ei ole ollut juuri lainkaan tai on ollut vain, koska heillä itsellään tai heidän kavereillaan on ollut suhteita sinne. Aina projekteja ei ole opiskelijoiden mielestä hoidettu kunnolla loppuun. Lisäksi kaikki yhteistyön muodot ja tapaukset eivät mahdollisesti vain ole toimineet. Aina he eivät myöskään ole riittävän kiinnostuneita itse: joku mainitsee, että yrityksistä ei tulla puhumaan, koska ei ole kylliksi kuuntelijoita.

Lisäksi monen mielestä ei tarvitsisi rajoittaa pelkästään oman kaupungin ympyröihin. Kaiken kaikkiaan yritysyhteistyön toivotaan olevan monipuolista, ei vain yhden yrityksen kanssa tapahtuvaa. Muutenkaan sen ei pitäisi toistaa itseään, vaan tuoda jotakin uutta.

Oppilaitoksen byrokraattisesti hitaasti pyörivät pyörät eivät sovellu työelämän nopeaan ilmapiiriin. Työelämässä asioiden on tapahduttava eikä ensin käydä kahvilla, palaverissa, syömässä, wc:ssä... jne. Tärkein pointti on että ei räpelletä vain yhden yrityksen kanssa ja vain Satakunnassa. Noustaan seisomaan ja katsellaan laajemmalla säteellä. A1154

Toisaalta monelle opiskelijalle voi SAMKin naapurissa sijaitseva alan kannalta keskeinen organisaatio olla vieras: sairaanhoitajaopiskelijalle keskussairaala tai liiketoiminnan logistiikkaa opiskeleville satama. Yhteistyön määrä ja muodot avovastausten perusteella vaihtelevat koulutusaloittain ja -ohjelmittain ja osin myös toimipisteittäin ja opettajittain. Alasta riippuen opiskelija on voinut olla täysin projektien ulottumattomissa tai sitten projekteja on liikaa yhtä aikaa. Osa ei koe oppivansa projekteissa.

Välillä tuntuu, että samanlaisia tutustumiskäyntejä tai asiantuntijan luentoja on liikaa. Käyminen on sinällään hyvä, mutta olisihan se antoisampaa, jos käynneillä kuulisi tai näkisi uusia asioita, eikä vain samoja joka kerta. N443

Toistaiseksi tutustumiskäyntejä on ollut vähän, mutta uskoisin niitä tulevan opiskelujen etenemisen myötä enemmän. Projektit ovat vasta aluillaan. Tutustumiskäynnit ja projektit ovat tähän asti olleet hyviä, asiantuntevia ja opettavaisia. N563

Mitä enemmän käytäntöä, sen parempi, harjoittelu voisi olla pidempi tai enemmän yritysten kanssa yhteistyötä. Yritysyhteistyössä vain melkein aina epäonnistuu se, että kunnia ja maine jää saamatta, oppilaiden ideoita vaan käytetään hyväksi eikä oppilaille tule tästä mitään. Koulu voisi pitää enemmän oppilaiden puolia. Pienet stipendit kannustavat hurjasti. Loppuvaiheessa yritysyhteistyö projektit eivät edes kiinnosta, koska tuntuu että näkee vaivaa ihan turhaan, koska projektit päättyvät aina jotenkin oudosti. N247

Enemmän saisi olla käytännön projekteja, tutustumiskäyntejä ja vastaavia. Asiantuntijoissakaan ei olisi mitään vikaa, jos ne pitäisivät luentoja silloin tällöin, mutta kun otetaan opettamaan ns. asiantuntija jolla ei ole pedagogisia taitoja ollenkaan kuin meillä tällä hetkellä on yksi ulkopuolinen, niin ei siitä opettamisesta tule vain mitään. N1369

Opiskelijat toivovat työelämäkontakteista myös apua siihen, että saavat jalkansa työelämän ovenrakoon. Lisäksi yhteistyössä – sen eri muodoissa – he näkevät, mitä alan ihmiset tekevät työkseen. Kaiken kaikkiaan laajan ja ajankohtaisen kuvan saaminen työelämästä kiinnostaa useimpia opiskelijoita.

Olen ollut mukana monissa projekteissa. Mielestäni on SAMK tarjoaa meille opiskelijoille projekteillaan hienon mahdollisuuden luoda kontakteja työelämään jo opiskeluiden aikana. Meillä on myös käynyt mielestäni hyviä luennoitsijoita työelämästä,

ne ovat aina kiinnostavia. Enemmän haluaisin vielä tietää - - - alan palkkauksesta ja miten oma työ tulisi hinnoitella. - - - N107

Mielestäni tällaisia on ollut hyvin vähän. En ole ollut kouluni aikana yhdelläkään tutustumiskäynnillä, enkä ole tavannut kuin pari työelämän asiantuntijaa. Projekteja olemme tehneet muutamia, mutta nekin yritykset on yleensä hankittu suhteiden avulla, jolloin tutustuminen uusiin yrityksiin ja heidän toimintaansa on ollut hyvin vähäistä. N112

Projekteja olisin toivonu huomattavasti enemmän. Nyt ei ole mitään käytännön kokemusta jolla voisin itseään markkinoida. Tietenkin kesätöissä pitäis oppia enemmän, mut luultavasti 90%:lla opiskelijoista kesätyöpaikka ei vie millään tavalla eteenpäin. Lisää siis projekteja opiskelijoille. N329

Monen mielestä juuri työelämäyhteistyö on parhaiten syventänyt teoriaa. Tutustumiskäynnit eivät kuitenkaan ole antoisia, jos esitellään vain tiloja ja historiaa. Tai harjoittelujen pitäisi olla enemmän oppimisen paikkoja kuin ”näyttökokeita”. Lisäksi opiskelijoiden omat ennakoasenteet vaikuttavat:

Pakolliset tutustumiskäynnit ovat kamalia. Tutustumiskäynnit voisivat olla vapaaehtoisempia, tai voisi mennä itse omatoimisesti tutustumaan vastaavaan paikkaan, joka kiinnostaa itseään. Turha mennä tutustumaan paikkaan, jonka tietää olevan epäkiinnostava. N59

Harjoittelut ja projektit ovat mielestäni opinnoissa juuri oikeassa suhteessa. Tutustumiskäynnit ja asiantuntijavierailut ovat mielenkiintoisia ja palvelevia silloin, kun ne käsittelevät juuri oikeaa asiaa. - - - N587

Kaikkien mielestä yhteistyö yritysten kanssa ei toimi SAMKissa – esimerkkinä eräs opiskelija mainitsee raportin kirjoittamisen yhteistyössä yrityksen kanssa – koska yrityksillä ei ole todellista kiinnostusta SAMKia kohtaan. Senkin joku toteaa, että koska opiskelijat eivät ammattilaisia, yhteistyötaholla ei välttämättä ole luottamusta opiskelijapainotteisiin työpanoksiin.

Joidenkin aikuisopiskelijoiden mielestä oma työpaikka – sen asioiden soveltaminen tehtävissä – ja muut omat kontaktit riittävät, eikä aikuisten aika riittäisi vierailujen yms. sovittamiseen, vaikka ne voisivatkin olla kiinnostavia. Kaikkia ei edes kiinnosta. On kuitenkin myös aikuisia, jotka haluavat enemmän yhteistyötä, jotta he näkevät ja voivat kokeilla erilaisia töitä ja työyhteisöjä. Toisaalta osa aikuisopiskelijoista ajattelee, että aikuisopiskelijan työelämäyhteistyön kuuluukin olla heidän vastuullaan, ei opettajan.

Osa alkuvaiheen opiskelijoista on epätietoisia siitä, kuuluuko opintoihin jatkossa työelämäyhteistyötä. Jotkut AMK-opiskelijat sanovat, että opinnäytetyön tekeminen oli

ainoa konkreettinen yritys yhteistyö. YAMK-opiskelijat tekevät opinnäytetyönään työelämän kehittämistehtävän, usein omaan työyhteisöönsä.

Opiskelijoilta kysyttiin myös heidän omasta työssäkäynnistään opintojen ohella. Nuorista vajaa kolmannes ei käy töissä opintojen ohessa lukuvuoden aikana. Vähintään neljänä päivänä viikossa työskentelee 7 % opiskelijoista. (Kuvio 1.)

Aikuis-AMK-opiskelijoista 75 % käy töissä täyttä työviikkoa. YAMK-opiskelijoista lähes kaikki käyvät töissä, 91 % tekee täyttä työviikkoa.

Nuoria perustutkinto-opiskelijoita tarkastellessa toimialojen välillä oli eroja. TEMEn opiskelijat kävivät töissä muita vähemmän opiskelun ohella (eron merkitsevyys $p=.001$ SOTEen / $.009$ LIKUun); toisaalta he lienevät pisimpään kesätöissä. Opiskelijoiden työssäkäynnin määrä ei liittynyt mihinkään tilastollisesti merkitseviin eroihin. LIKUn opiskelijoista viikoittain töissä on 27 %, SOTEen opiskelijoista 25 % ja TEMEn 17 %. Kun rajataan tarkastelu vielä viikoittain 4–7 päivänä työssäkäyviin, vastaavat luvut ovat 10, 6 ja 5 %. LIKUn opiskelijoista 33 % ei käy opiskelun ohella töissä lainkaan, SOTEen opiskelijoista 16 % ja TEMEn opiskelijoista 38 %.

Kyselylomakkeessa ei ollut mukana työssäkäyntiä koskevia avoimia kysymyksiä. Vastajat esittivät työssäkäyntiin liittyviä kommentteja muiden väitteiden yhteydessä. Aikuis-AMK-opiskelijoissa kommentit koskivat pääsääntöisesti työn ja opiskelun ja muun elämän (usein perheen) yhteensovittamisen haasteita ja siihen liittyen muun muassa aikataulujen ja muutosten selvittämistä ajoissa. Nuorillakin osa kommentteista koski sitä, että välillä kaiken yhteensovittaminen koettiin rankaksi; joissakin kommentteissa toivottiin opettajilta ymmärrystä työssäkäyntiin. Osa kokikin saavansa tukea.

[Hyvinvointia heikentävät] Ylenpalttinen tehtävien määrä suhteutettuna jokaisen omaan käytettävään aikaan ja eräät opettajat. Ihmisellä on vain 24h vuorokaudessa käytettävään ja moni ystävästäni on itseni lisäksi erittäin stressaantunut itsensä hyvinvoinnista ja tulevaisuudesta, koska koulunkäynti vie niin suuren osan elämästä. Ja suurin osa käy vielä koulun ohella töissä saadakseen rahaa elämiseen. Mistä siis suostut luopumaan kun kaikki asiat pitäisi hoitaa ja aika valuu käsistä? N962

Opettajat ovat joustavia ja tukevat sitä, että käyn opiskelun ohella töissä. Opiskelut toki sujuisivat vielä huomattavasti helpommin ilman työtä, mutta toisaalta työni myös tukee opiskeltavaa alaa ja tavallaan helpottaa opiskeltavien aineiden ymmärtämistä. N1294

Joskus tehtäviä on niin tiheessä, ettei mitenkään ehdi palauttaa ajallaan kun käy töissä koulun ohella. Onneksi täällä pystyy opettajien kanssa sopimaan asioista hyvin. N822

Omat tavoitteeni ovat suhteellisen selkeät, tosin kiireellinen aikataulu, todella pitkät koulupäivät projektien takia (klo: 08.30-23.00) ja siihen lisättyä työssä käyminen vaikeuttavat välillä opiskelua huomattavasti. Opiskelu on siis ajoittain äärimmäisen haastavaa. N962

5.6 Hitaasti ja nopeasti opiskelussa edenneet

" - - Nopeampaa tahtia ei voisi opiskella kaikki kulkee juuri niin kun opettajat ovat laittaneet." N189

Vastanneiden opiskelijoiden opintojen aloitusvuodet vaihtelevat välillä 2003–2007 ja opintopistemäärät (op) välillä 0–259. Keskimääräinen pistemäärä opintosuoritusrekisterissä oli 97 opintopistettä. Neljänneksellä oli op-tilillään alle 27 op ja neljänneksellä yli 153 op.

Hitaasti ja nopeasti opinnoissa edenneiden opiskelijoiden näkemyksiä tarkastellaan vuonna 2007 opintonsa aloittaneiden perustutkinto-opiskelijoiden keskuudessa. Heillä oli takanaan runsas kaksi ja puoli vuotta opintoja. Kuten edellisessäkin kyselyssä, hitaasti eteneviksi on luokiteltu opiskelijat, jotka suorittivat vuodessa alle 45 opintopistettä ja nopeasti edenneiksi opiskelijat, jotka suorittivat vuodessa yli 54 opintopistettä. Näin ollen vuonna 2007 aloittaneista opiskelijoista (N= 265) hitaasti edenneitä olivat ne, joilla oli kertynyt kyselyajankohtaan mennessä alle 112 opintopistettä ja nopeasti edenneitä yli 135 opintopistettä suorittaneet. Hitaasti edenneitä oli näiden kriteerien mukaan 47, nopeasti edenneitä 168. (Kriteerien perusteena Jaatinen & Lähde 2005; vrt. myös Juuso & Sankari 2008.)

Vuonna 2008 sekä hitaasti että nopeasti edenneet opiskelijat toivoivat avovastauksissaan enemmän käytäntöä ja monipuolisempia menetelmiä sekä lähi-, verkko- ja itsenäisen opiskelun tasapainoa tai oikeata sijoittelua. Myös ohjausta he toivoivat enemmän. Nopeasti edenneillä näkyi myös SAMKin asettamien tavoitteiden haasteettomuus ja se, että opiskelijat päästetään liian helpolla.

Kuten edelliselläkin kerralla, hitaasti edenneet (N 47) erosivat nopeista (N 168) tilastollisesti erittäin merkitsevästi siinä, että he kokivat selviytyvänsä opinnoista selvästi heikommin ($p = .000$). Tässä suhteessa eroa oli myös nopeasti ja ”keskivertoisesti” edenneiden kesken ($p = .006$).

Eroa nopeasti ja hitaasti edenneiden välillä oli myös kokemuksissa SAMKin hyvydestä opiskelupaikkana ($p = .007$) ja oman opiskelun tavoitteiden ja päämäärien selvydestä ($p = .005$).

Jaatisen ja Lähteen vuonna 2005 tekemässä tutkimuksessa haastateltujen opiskelijoiden ehdotukset opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi on lueteltu taulukossa 1. Ne ovat linjassa tämän kyselyn vastausten kanssa

TAULUKKO 1. Opiskelijoiden esittämät opintojen keskeyttämisten ehkäisemiskeinot (Jaatinen & Lähde 2005; muotoilua yhdenmukaistanut as)

Hitaasti edenneet opiskelijat

- Ohjauksen kehittäminen
- Työkuormien kohtuullistaminen
- Joustavuuden lisääminen
- Opiskelijavalinnan kehittäminen
- Erityistuki vaikeissa aineissa
- Yhteyksien hoitaminen poissaoleviin

- Opetustarjonta-aikataulujen tasapainottaminen ja kohtuullistaminen
- Markkinoinnin kehittäminen realistisia odotuksia synnyttäväksi
- Opintojaksojen tiheämpi toistaminen
- Vapaasti valittavien opintojen lisääminen

Nopeasti edenneet opiskelijat

- Ohjauksen kehittäminen
- Työkuormien kohtuullistaminen
- Joustavuuden lisääminen
- Opiskelijavalinnan kehittäminen
- Erityistuki vaikeissa aineissa
- Yhteyksien hoitaminen poissaoleviin

- Työelämäyhteyksien kehittäminen
- Opetusmenetelmien kehittäminen

SAMKin johdon vuosikatselmuksessa keväällä 2010 päätettiin, että seuraavaan, vuonna 2012 toteutettavaan opiskelijakyselyyn laaditaan mittari, jolla mitataan tyytyväisyyttä opetustarjontaan ja mahdollisuuteen edetä opinnoissa joustavasti. Sen innoittamana selvitettiin jo tämän kyselyn avovastausten pohjalta, mitä opiskelijat aiheesta spontaanisti toteavat. Opintojen etenemistä hidastavia tekijöitä opiskelijat ovat huomanneet sekä opintojen alku- että loppuvaiheessa. Opiskelijoiden mukaan nopeasti valmistumista ei suosita käytännössä.

Opiskelijoiden mukaan etenemistä hidastavat:

- opintojaksojen aikataulutus
  - o järjestys
  - o päällekkäisyys
  - o oman lukujärjestyksen/ryhmän ulkopuolelta valitsemisen hankaluus
  - o ei voi valita tai ei suositella ”ennenaikaisia” opintojaksovalintoja tai aiemmin aloittaneet etusijalla
  - o opintojaksot jaoteltu etenemissuunnitelmassa liian pitkälle aikavälille
  - o vaihtoehtoisten toteutusten puute (verkko/ilta)
  - o kun ohittaa omaa ryhmänsä ensimmäisen toteutuksen, seuraavaa voi joutua odottamaan

- myöhään tulevat tiedot / epätietoisuus opintojaksojen ajankohdista hankaloittavat suunnittelua etenkin jos opintojaksoa ei toteuteta joka vuosi
- ei kylliksi tarjontaa, opintojen intensiteetin puute
  - ei tarjolla itselle mielekkäitä opintojaksoja
  - joka toinen vuosi aloittava koulutusohjelma
  - opintojaksojen peruuntuminen
    - toimipisteiden yhteistyön puute
- ohjauksen/palautteen puute
- hankaluudet pakollisen opintojakson opettajan kanssa
  - haluttomuus kompromisseihin; äärimmillään muotoa "en halua sinua oppitunneilleni"
- moduulijärjestelmä
  - vaikea ottaa vain tarvittavaa tiettyä osaa
  - jos menettää alun, menettää koko moduulin siltä vuodelta
    - esim. kv. vaihto, sairastuminen

Luonnollisesti myös opiskelijan muut valinnat, elämäntilanteet jne. voivat vaikuttaa opintojen etenemiseen.

Tarjolla on liian vähän kursseja ja koko opiskelu on sidottu lukujärjestykseen. Kurssien suorittaminen sen ulkopuolelta on käytännössä mahdotonta ainakaan laajemmassa mittakaavassa. Odotin, että olisin valmistunut koulusta kolmessa vuodessa, mutta väistämättä valmistuminen lykkääntyy neljännen vuoden keväälle, koska yksittäisiä kursseja on ripoteltu sinne asti, eikä osaa järjestetä edes aikaisemmin. - - - Esimerkiksi itselläni opiskelut venyvät neljään vuoteen, koska valitsemiani moduuleja ei järjestetä tänä vuonna. Esimerkiksi keväällä minulla on viikkotunteja 17 kpl ja mielelläni ottaisin lisää kursseja, mutta koululla ei ole tarjota kuin kursseja, jotka eivät hyödytä minua. N408

Moduulisysteemi ei ole toimiva oman opiskeluni kannalta. Olen vaihdossa maaliskuusta heinäkuuhun, ja meillä olisi alkanut nyt moduuli, joka kestää joulukuuhun saakka. Joudun aloittamaan moduulin siis vuoden myöhässä, ja saan sen käytyä vasta silloin loppuun, kun suunnittelin jo valmistuvani. Eli valmistumiseni myöhästyy todennäköisesti tämän moduulin takia N264

Tällä hetkellä kun lähiopetustunteja on lukujärjestyksessä hämmästyttävän vähän, olisi hyvin aikaa suorittaa esim. jotain vapaasti valittavia kursseja. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, koska lähes kaikki vapaasti valittavat kurssit vaativat jotain sellaisia opintoja "alle", joita ei vielä ole käytyä. N930

Valinnan mahdollisuutta ei juuri ole. Ei esimerkiksi voi suorittaa opintoja yhtään etuajassa yms, koska pitää noudattaa PBL:n kulkua. N313

Enemmän olisi alkuvaiheessa heti voinut käydä läpi että missä aikataulussa olisi hyvä kursseja suorittaa. Niitä kun ei ole tarjolla joka lukukausi, niin voi valmistuminen sen vuoksi venyä kun käy pakollisia kursseja väärässä järjestyksessä. N677

Kohta neljä vuotta opiskelleena tässä koulussa, voisin sanoa että täällä melkein väkisin venytetään koulutuksen kestäminen ainakin neljään vuoteen, ja näyttää siltä että se menee useammalta pidemmäksi. Ensimmäiset vuodet oli oikeasti tyhjää täynnä, eikä juuri motivoinut opiskeluun (harvoin kiinnostaa tulla kouluun kahden tunnin takia). Jatkossa toivon että ensimmäisille vuosille on enemmän tunteja ja enemmän alaan liittyvää koulutusta, meillä taisi olla peräti kaksi kurssia ekana vuonna, muuten oli pelkkää matikkaa ja fysiikkaa. - - - N1261

Voi nopea eteneminen myös onnistua:

Halusin käydä koulun mahdollisimman nopeasti, ja pieniä ongelmia lukuun ottamatta se on käynyt aika joustavasti. N76

Aikuis-AMKeilla ja YAMKeilla ei ole yhtä paljon etenemisen esteisiin liittyviä kommentteja kuin nuorten koulutuksessa opiskelevilla. Useimmilla aikuisopiskelijoilla on runsaasti ja jopa liikaa tekemistä työn ohella. Hyväksilukujen koettu sujuvuus vaihtelee. Useat YAMK-opiskelijat lisäksi kokevat saavansa yksilöllistä ohjausta, vaikka se osin tapahtuisikin ryhmätilanteissa – ja lähiopetuksen määrässä ja opetussisällöissä sekä tekemisen tavoissa on eroa muihin (esimerkiksi opinnäytetyön suuri osuus). Myös osa aikuisopiskelijoista voisi kuitenkin edetä nopeammin:

[Hyvinvointiani heikentävät] Kurssit jotka haluaisin suorittaa, mutta joiden ajankohtaa ei kukaan vielä tiedä. Haluaisin valmistua mahdollisimman nopeasti, mutta olen 1. vuoden opiskelija, vaikka minulla opintopisteitä jo onkin. Jos perusopetuksessa jää ”avoimia” opiskelupaikkoja, etusijalla ovat aikaisemmin aloittaneet. Korvaavien suoritusten hakeminen on helppoa, mutta päätösten saaminen hankalaa. A250

5.7 Vuonna 2007 aloittaneiden opiskelijoiden seuranta

Tutkimuksessa haluttiin seurata myös opiskelijoiden näkemysten mahdollista muutosta. Seurantaan otettiin vuonna 2007 opintonsa aloittaneet nuorten koulutuksen opiskelijat eli edelliseen kyselyyn vastanneista nuorin aloitusvuosiryhmä.

Vuonna 2007 aloittaneet opiskelijat (vuonna 2008 N 312; vuonna 2010 N 270) olivat ensimmäisenä opiskeluvuotenaan pääsääntöisesti myönteisempiä SAMKia ja SAMKissa opiskelua kohtaan kuin vuonna 2010 kolmannen vuoden opiskelijoina. Eniten muutosta kielteiseen suuntaan oli siinä, miten konkreettisen yritysyhteistyön

määrä koettiin (muutos -0,5). Tyytyväisyys opiskeluun liittyvistä asioista viestimiseen oli vähentynyt (-0,4); samoin halukkuus markkinoida SAMKia (muutos -0,4). Kolmen kymmenyksen (-0,3) verran oli miinusta kokemuksessa opettajien keskusteluihin käyttämän ajan riittävydestä, vaikutus- ja valinnanmahdollisuuksista sekä teorian ja käytännön keskinäissuhteesta. Muissa asioissa tyytyväisyyden väheneminen oli tätä pienempää tai muutosta ei ollut. Vastauksilla on vastineensa avoimissa vastauksissa: esimerkiksi monen opiskelijan kokemus siitä, että alkuun heitä ohjataan ja heistä ollaan kiinnostuneita, mutta myöhemmin kiinnostus vähenee.

Vuonna 2007 aloittaneet opiskelijat antoivat vain seitsemästä väittämästä opintojensa edistyttyä myönteisemmän arvion kuin opintojensa alussa (muutos keskiarvossa kuitenkin vain +0,03 – +0,21). Opiskelun tavoitteet ja päämäärät olivat selvillä paremmin, opiskeluista koettiin selvittävän paremmin, tehtävien tekemiseen varattu aika oli riittävämpi ja käytetyt opetusmenetelmät tuntuivat sopivammilta. Aiempaa useammat myös kokivat opettajien heihin kohdistamat odotukset sopiviksi ja että opettajat olivat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja opiskelujen etenemiseksi. Useampi myös koki hyvinvointinsa paremmaksi kuin ensimmäisenä opiskeluvuonna. Tilastollista merkitsevyyttä ei tarkasteltu, koska vastaajamäärä oli pieni.

Työssäkäynti oli joukon keskuudessa lisääntynyt. Niiden määrä, jotka eivät tehneet lainkaan töitä opiskelun ohella oli vähentynyt 32 prosentista 26 prosenttiin.

6 HYVINVOINTI

Tehokkaan koulun teoriaan on sisäänrakennettu ajatus sekä henkilökunnan että opiskelijoiden hyvinvoinnista. Hyvinvointi on sekä itseisarvo että luo tehokkuutta. Tässä luvussa tuodaan teoriaan vielä pari lisänäkökulmaa.

Ammattikorkeakouluopiskelijan hyvinvointiin vaikuttaa monista tekijöistä muodostuva kokonaisuus. Erik Allardtin (1993) kiteytys hyvinvointiin tarvittavista tekijöistä on tunnettu: having, loving, being. Having sisältää taloudelliset resurssit, asumisen, työllisyyden, työolosuhteet, terveyden ja koulutuksen; loving viittaa haluun kiinnittyä muihin ihmisiin ja muodostaa sosiaalisia identiteettejä (ihmissuhteet, jäsenyydet ja muut yhteenkuuluvuudet); being puolestaan haluun toteuttaa itseään muulla tavoin: integroitua yhteiskuntaan ja elää harmoniassa luonnon kanssa (vaikuttamisen mahdollisuudet, poliittinen aktiivisuus, vapaa-aika, mielekäs työ, luonnossa oleilu/liikkuminen).

Isokorpi & Ora-Hyytiäinen (2006) ovat soveltaneet Allardtin määritelmiä ammattikorkeakoulukontekstiin soveltuvaksi: having = oppilaitoskonteksti, jopa koko yhteiskunnallinen konteksti, loving = sosiaaliset suhteet, being = mahdollisuus itsensä toteuttamiseen. Lisäksi he erottavat luokan ”health” = terveydentila sekä korostavat opiskelijoiden aikuisuuden kehittymistä – merkityksessä ammatillinen kasvu, kypsyminen ja identiteetin muodostaminen: ”Aikuisuus tarkoittaa silloin vastuuta tekemisistään, kasvuun liittyvän kivun sietämistä ja keskeneräisenä olemista.” (Isokorpi & Ora-Hyytiäinen 2006.)

Suuressa opiskelijakyselyssä hyvinvointia selvitettiin kysymyksillä:

- Minkälaiseksi arvioit oman hyvinvointiasi tällä hetkellä? (1–5, taulukko 13)
- Kuvaile, mitkä asiat opiskeluyhteisössäsi tukevat hyvinvointiasi tällä hetkellä.
- Kuvaile, mitkä asiat opiskeluyhteisössäsi heikentävät hyvinvointiasi tällä hetkellä.

TAULUKKO 13. Hyvinvointikokemus vuonna 2010, muutos vuoteen 2008 ja toimialojen välisten erojen merkitsevyys

Väitteet	AMK					Ylempi AMK		
	LIKU n=560 Ka	SOTE n=349 Ka	TEME n=452 Ka	SAMK n=1361 Ka	p=	SAMK n=59 Ka p=		
Minkälaiseksi koet oman hyvinvointisi tällä hetkellä?	2010	3,8	3,7	3,9	3,8		4,0	
	muutos	+0,1	0	+0,2	+0,1		-0,1	

SAMKin tason keskiarvot olivat kaikissa koulutusmuodoissa lähes samat (ka 3,8/3,9). Nuorten koulutuksessa opiskelevista perustutkinto-opiskelijoista 72 % (N 1177) arvioi hyvinvointinsa hyväksi tai erittäin hyväksi ja 8 % huonoksi tai erittäin huonoksi (vuonna 2008 vastaavat luvut olivat 64 % ja 11 %). Liitteessä 10 esitetään vastausten jakautuminen nuorten koulutuksessa. Aikuis-AMKeista 67 % (N 168) arvioi hyvinvointinsa hyväksi ja 8 % huonoksi. Ylempi AMK -koulutuksessa opiskelevista (N 59) 83 % arvioi hyvinvointinsa hyväksi ja 3 % huonoksi. Heistä kukaan ei pidä hyvinvointiaan erittäin huonona. Se näkyy myös muissa vastauksissa: monessa väittämässäkin YAMK-opiskelijoilta puuttuvat ”huonoimman vaihtoehdon” eli vaihtoehdon 1 valinnat.

Kun tarkasteltiin kaikkia SAMKin opiskelijoita (N, A ja Y), naisten (ka 3,8) ja miesten (ka 3,9) välinen hyvinvointikokemuksen ero keskiarvona ilmaisten ei ollut suuri. Se oli kuitenkin tilastollisesti merkitsevä ($p=.003$). Miehistä 75,7 % kertoo voivansa hyvin, naisista 69,7 %; miehistä kertoo voivansa huonosti 6,7 %, naisista 8,4 %. Opiskelijoiden iän, pohjakoulutuksen, opintojen aloitusvuoden, koulutusohjelman, toimipisteen tai toimialan välillä ei ollut hyvinvoinnissa tilastollisesti merkitseviä eroja. Myöskään opiskelijan työssäkäynnillä ja hyvinvoinnin kokemuksilla ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä. Kunkin yksilön omassa elämässä yhteys hyvinkin voi löytyä.

Opiskelijoilta kysyttiin, mitkä asiat opiskeluyhteisössä tukivat ja mitkä asiat heikensivät hyvinvointia. Osa vastasi, että mikään ei heikennä ja osa, että mikään ei tue. Osa koki, että hyvinvointia heikentävät tai tukevat asiat ovat opiskeluympäristön ulkopuolisia: perhe, ystävät, kaverit, työ, harrastukset, terveys – niiden olemassaolo, puute, laatu ja itselle sopivuus. Opiskelu voi olla myös juuri se hyvinvointia tukeva osa elämässä. Aikuisopiskelijat mainitsevat myös, että hyvinvointia lisää ylipäänsä mahdollisuus opiskella.

Hyvinvointiani heikentävät muut asiat, opinnot ovat lähinnä henkireikä minulle. A176

Osa hyvinvointia lisäävistä asioista on opiskelun ja muun elämän – jos niitä kokonaisvaltaista hyvinvointia ajatellen ylipäänsä voi erottaa – ”rajalla”, kuten hyvin toimivat kimpakyydit tai SAMKissa tapahtuva liikunta. Joidenkin asioiden puolestaan ajatellaan kuuluvan opiskeluun, vaikka ne eivät sillä hetkellä tunnu mukavilta:

Suorituspaineeet, julkiset esiintymiset... normaalia painetta, mistä ei pääse eroon missään paitsi aurinkorannalla. N476

Hyvinvointiin ammattikorkeakouluympäristössä vaikuttavat opiskelijoiden vastausten perusteella nämä pääasiat:

- ihmiset: opiskelija itse, opiskelutoverit, opettajat, muu henkilökunta, ilmapiiri
- opinnot: tavoitteet, sisältöjen mielekkyys ja menetelmät, mitoitus
- toimivuus: käytännön järjestelyt, tukipalvelut, ympäristö
- vaikutusmahdollisuus: oma ”hallinnan” mahdollisuus ja kokemus.

Ihmiset. Monet edellä mainituista asioista liittyvät ja vaikuttavat toisiinsa ja myös opiskeluilmapiiriin. Opiskeluilmapiiriin – hyvän tai huonon – mainitsevat monet: luokkat tai ryhmähengen, muut opiskelutoverit, opettajat ja muun henkilökunnan. Hyvä ilmapiiri on avoin, kannustava, ”henkilökohtainen” ja tukeva – niin opettajan kuin opiskelijoidenkin osalta. Myös muu henkilökunta on ystävällistä ja hakee ratkaisuja asioihin. Hyvään ilmapiiriin kuuluu myös se, että tiedonkulku toimii: asioista tiedotetaan ja eri lähteistä tuleva tieto on yhdenmukaista, sillä epäselvyydet ja ihmiseltä toiselle pompottaminen kuormittavat. Välillä ei ole pahitteeksi ”hurtti huumori”. Kaiken kaikkiaan omalla asenteella on merkitystä, samoin itseluottamuksella.

Opiskelijoiden palautteen perusteella hyvä opettaja on kiinnostunut, kannustava, osaava, joustava, tasapuolinen, uudistuva ja läsnä oleva. Osaaminen sisältää sekä asian osaamisen että uudistuneiden / monipuolisten / opittavaan asiaan sopivien opetusmenetelmien ja työkalujen käytön, esimerkiksi verkko-oppimisympäristö Moodlen käytön. Hyvä opettaja myös kuuntelee, mitä asiaa opiskelijoilla on ja pitää kiinni sopimuksista. Eri opintojaksoilla myös tarvitaan erilaisia taitoja; opinnäytetyön ohjaaminen voi olla erilaista kuin jonkin muun opintojakson opetus. Kielteistä palautetta saavat opettajat, joita opiskelijat pitävät välinpitämättöminä, joustamattomina, alentuvina, epäasiallisina, kärsimättöminä tai ennakkoluuloisina. Osa valittaa liikaa omia työkiireitään ja osa ei kohtelee aikuisena.

Opiskelukaverit parhaimmillaan muodostavat hyvän ryhmätuen, koko saapumisryhmä tai joskus pienempi porukka tai joku tietty kaveri. He auttavat, ymmärtävät ja innostavat sekä toimivat vertaistukena sekä oppimisessa että elämäntilanteen ymmärtämisessä. Parhaimmillaan myös työnjako työryhmissä toimii. Myös muiden korkea motivaatio auttaa. ”Siivellä matkaajat” ja ”jyrääjät” kuormittavat, samoin kuppikunnat ja yksin oleminen. Hyvinvoinnin kokemusta voi heikentää se, että ei ole yhteisiä opintoja ja sitä kautta tapaamisia esimerkiksi harjoittelun tai opintojen loppuvaiheen aikana – tai se, että kaverit keskeyttävät opintonsa.

Tuki tulee myös oppilaitoksen ulkopuolelta. Kuormittavia voivat tuolloin olla esimerkiksi pitkät välimatkat läheisiin. Luonnollisesti kuormittavaa on se, että kavereita ei ole lainkaan. Myös alkoholi mainitaan hyvinvointia heikentävänä tekijänä – toisaalta myös parantavana.

Opinnot. Suoraan opintoihin liittyviä tekijöitä ovat tavoitteet: niiden saavuttamisen läheisyys (valmistuminen) ja niiden selvyys. Tavoitteet voivat olla opiskeluyhteisön asettamia tai esimerkiksi oma liikeidea. Hyvinvointia edesauttavat mielenkiintoiset ja mielekkäät, työelämäläheiset, sisällöt. Erityisesti aikuis-AMKeja voi kuormittaa suhteettomasti muihin opintoihin verrattuna ruotsin kieli, osaa myös englannin kieli. Hyvät sisällöt ovat haastavia ja tarjoavat tarpeeksi töitä; lisäksi opinnoissa on valinnan varaa ja vaihtelevuutta. Haasteettomuuskin haittaa. Tunne oikeasta alanvalinnasta auttaa, samoin tietoisuus siitä, että muutkin ovat valmistuneet. Tämä kaikki toimii myös käänteisesti: jos jotakin näistä ei ole, se vaikuttaa useimmilla hyvinvointia huonontavaan suuntaan – tilanteesta riippuen joko hetkellisesti tai ratkaisevasti.

Suoraan opiskeluun liittyvät myös motivoiva opetussuunnitelma, opetusmenetelmät ja monien käytännön järjestelyjen toimivuus, kuten opintojen oikea – tai erilaiset etenemisaikataulut mahdollistava – aikataulutus ja opintojaksoille pääseminen. Hyvinvoinnin kokemukseen vaikuttaa tietysti myös opintomenestys: sekä opintopisteiden kertyminen että itselle tärkeissä asioissa onnistuminen ja parhaimmillaan ”itsensä ylittäminen”.

Monessa asiassa on täysin vastakkaisia näkemyksiä, myös yhden koulutusohjelman sisällä: esimerkiksi verkko-opintojen mahdollisuutta halutaan sekä lisätä että vähentää. Moni näkee hyvänä itsenäisen tekemisen mahdollisuudet ja samalla oman, itselle sopivan, etenemistahdin kunhan ohjausta on saatavilla. Opintojen mitoitus ja

kasautumattomuus ovat tärkeitä. Myös työvälineiden pitää olla kunnossa ja kyllin nykyaikaisia.

Hallinta. Ilmapiiiriin, opintojen sisältöihin ja toimivuuteen liittyvät asiat vaikuttavat siihen, kokeeko opiskelija, että hänellä on vaikutusmahdollisuuksia tai tunne oman opiskelunsa ”hallinnasta” (esim. tavoitteet ja toimintatavat selvillä). Aikataulutuksen merkitys näkyy kommentteissa eri tavoin: sekä jousto että aikatauluista kiinni pitäminen. Moni mainitsee myös itse laaditun aikataulun merkityksen. Lokakuussa 2009 SAMKissa tehdyssä opinnäytetyön tekijöille ja ohjaajille suunnatussa kyselyssä (Sankari 2009) moni mainitsi aikataulutuksen tärkeyden: opinnäytetyön tekijät arvostavat ohjaajan kanssa sovittua aikataulutusta. Lisäksi hyvinvointiin voivat liittyä valmistumisen jälkeiset tulevaisuudennäkymät, odotukset, toiveet ja pelot.

Toimivuus. Asioiden toimivuuteen jaottelen tässä erityisesti erilaiset opetuksen tai terveyden ja hyvinvoinnin tukipalvelut, opintosuoritusrekisterin ajantasaisuuden sekä ympäristön. Suoraan opintoihin liittyvistä tukipalveluista opiskelijat mainitsevat erityisesti toimistot ja kirjaston. Opiskelijatietohallintajärjestelmä Winha ei useinkaan ole mairittelevissa maininnoissa: opiskelijat kritisoivat sekä järjestelmän epävarmaa toimintaa että osin epäselvää tai tarpeettomalta tuntuvaa käyttöä (osa ilmoittautumisista) ja sitä, että Winha ei ole ajan tasalla, koska kaikkia suoritusmerkintöjä ei viedä sinne nopeasti. Muun tyyppisistä tukipalveluista mainitaan opiskelijakunta, järjestetyt tai tuetut liikuntamahdollisuudet, ruokailu sekä terveydenhoitoon liittyvät palvelut. Opiskelupaikan sijaintikin voi tuottaa hyvinvointia – tai vähentää sitä (läheisyys/etäisyys kodista, kaupunki jne.).

Ympäristön viihtyvyyteen opiskelijat kiinnittävät varsin paljon huomiota: Tiedepuiston kampuksella liiketoiminnan ja kulttuurin rakennus kerää pisteitä sekä siellä opiskelevilta että tekniikan opiskelijoilta: kahvila, 24h-tila ja ylipäänsä kokonaisvaltainen uudenaikaisuus. Opiskelijat toivovat myös muun muassa työskentelytiloja varattavaksi käyttöönsä, terveellisen ruokaisan välipalan mahdollisuutta iltaisin (aikuisopiskelijat auki olevaa kahvilaa), viherkasveja sekä tilojen riittävää lämpöisyyttä talvella. Myös ne tuottavat heille viihtyisyyttä ja tukevat hyvinvointia.

Esimerkkejä hyvinvointia tukevista asioista:

Tehtävien sopiva määrä suhteessa palautusaikoihin, kerkeää tekemään muutakin kuin opiskella työn ohessa. Y1069

Positiivinen palaute, hyvä tiedonkulku (ei ole tullut yllätyksiä), asiantuntevat ja ammattitaitoiset tutorit, yleinen ”hyvä henki”. A1085

Työelämä on lähellä opintojani. Nämä tukevat toisiaan ja koen, että osaamiseni kasvaa toisessa potenssissa. N1255

Opettajien ”mukanaolo”. Teen opinnäytetyötä ja koen, että minulla on opettajat tukena ja kannustajina. A1251

Hyvä ja rento, yhteistyöhön kykenevä opiskelijaryhmä. Opettajat yhteistyökykyisiä ja sopivasti vaativia opiskelun suhteen. Opiskelu mielekästä kun on yhteistyötä myös lähiopiskelun ulkopuolella opiskelijatovereiden kanssa. A685

Kirjaston henkilökunta on opastanut aina, melkein missä asiassa hyvänsä. Erityisesti olen saanut neuvoja opinnäytetyön tekemisessä, varsinkin aineiston kokoamisessa ja itsensä motivoinnissa. Hyvinvointia luo myös se, että olen saavuttanut jo lähes 200 opintopistettä. N379

Hieman löysempi lukujärjestys, jolloin riittää puhtia vielä huolehtia kunnostaan ja terveydestään. N811

On muutamia hyviä kavereita koulussa. Ja koulussa menee ihan hyvin tällä hetkellä, olen onnistunut niissä missä halusinkin jne. Otin lisäkursseja että laajennan osaamistani. N30

Suurimmalla osalla opiskelijoista on samat paineet työn ja koulun yhdistämisessä ja homma hoituu. A244

Esimerkkejä hyvinvointia heikentävistä asioista:

Opiskelu vie lähes kaiken ”ylimääräisen” ajan. Ts. esimerkiksi muut harrastukset, kuten liikunta ovat jääneet aivan liian vähiin. Välillä tunnen myös syyllisyyttä siitä, että perhe kärsii opiskeluistani. Y657

Kiire, stressi, opiskelu kokopäivätyön ohella on rankkaa. Mutta auttaisi huomattavasti jos homma toimisi, ja järjestelyt, kuten lukujärjestykset, kurssit, opintojen ohjaus olisi paremmin järjestetty. A497

The lack of discussion with my teacher, I would like my teacher to know what I do daily at work, what kind of schedules I have and what can I do in terms of study. I also want them to know how hard I work to respect the deadlines at school. So far I feel that my teacher doesn't care about this. But I will make sure that I do my part and contact my teacher myself. N1257

Kaikki asiat hieman sekaisin! Harjoitteluun pitäisi mennä, suorittaa loput opintopisteet ja oppariakin pitäisi alkaa pian varmaan suunnittelemaan...ei siis tiedä mitä suorittaisi ja missä vaiheessa! Ei voi luottaa että ensisyksynä on enää mitään kursseja vanhoille opiskelijoille, eli pakko ottaa nyt kaikki kurssit mitä vain on mahdollista! Mutta tarvitsisi myös mennä harjoitteluun jo keväällä, jotta olisi kesällä sitten töitä ja saisi harjoittelun suoritettua. N319

Kamala stressi opinnäytetyöstä. Opinnäytetyön tekeminen ja varsinkin sen aloittaminen on vaikeaa, siihen kaipaisin koululta tukea, esimerkiksi jonkinlaista kurssia tai muuta mahdollisuutta osallistua vaikka yhteiseen opinnäytetyö-ohjaukseen, jossa voisi kysyä opinnäytetyöhön liittyviä asioita. N379

Opettajien ja minun stressini. Kommunikoinnin puute (esim. sähköposteihin ei vastata vaikka kysymys on opiskeluiden mahdollisesta pitkittymisestä), ajanpuute niin minun kuin opettajien. N189

Huono koulumenestys. Lukiossa tiesin, mitä opettajat minulta odottavat ja mitä milloinkin piti opiskella. Nyt olen niin ulkona, että kokeissa motivaatio on nolla ja sitten tulokset harmittavat. N569

Tuntuu siltä ettei papereita tule koskaan saamaan pois talosta ja se ei ole mukava fiilis. N470

Opiskelun hallinta järjestelmät Moodle/WinhaWille erittäin hajanaiset ja epäselkeät. Osa ilmoittautumisista tehtävä kahteen kertaan. Talon oma henkilökunta ei osaa käyttää järjestelmää tai sitä käytetään täysin sääntöjen vastaisesti. Osa opettajistakin pitää järjestelmää "naurettavana" ja työllistävänä. A1131

Samkissa on kokonaisuudessaan mielestäni hyvä opiskella. Tekniikan puolella kuitenkin sisustus on väsyttävä ja masentava, kuten kaverikin sanoi: "pimeällä mennään kouluun, sitten ollaan pimeässä koulussa, sitten mennään pimeällä kotiin". Päivät ovat pitkiä ja alkavat aikaisin. Virkeämmällä sisustuksella saataisiin mielialaa ylemmäs. Mielestäni tämän hetken parhaimmat kohteet koko talossa ovat alakerran coke- ja battery-automaatit, "datahuone" missä on muutamia pöytäkoneita + hieno telkkari musiikkikanavineen. Kaipaan jotain uutta, kuten enemmän viihtyisyyttä lisääviä kasveja jne. N1205

SAMKin International business and marketing logistics -koulutusohjelman opiskelija Katariina Uusiperhe (2009) toteaa harjoitteluraportissaan haastattelujen perusteella, että SAMKissa opiskelevat ulkomaalaiset AMK-tutkinto-opiskelijat vaikuttavat olevan tyytyväisiä siihen, että he opiskevat Suomessa ja SAMKissa. He eivät kuitenkaan ole saaneet tarpeeksi sosiaalisia suhteita (etenkään suomalaisiin) ja heidän elämänsä pyörii liiaksi vain SAMKissa. Koulutusohjelmien välillä Uusiperhe huomasi eroja. Tässäkin kyselyssä eräs opiskelija sanoo kysymykseen hyvinvointia tukevista asioista:

Apart from contact lessons and the library facilities, nothing else. N533

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

7.1 Tarkastelua tehokkaan koulun teorian mukaan

Tässä vaiheessa on syytä ottaa taas esiin tutkimuskysymykset:

1. Kuinka sitoutuneita opiskelijat ovat opiskeluun ja SAMKiin?
2. Miten oppimisympäristö tukee opiskelijan motivaatiota ja sitoutumista opiskeluun?
3. Millaisia ovat opiskelijoiden käsitykset opetuksesta ja oppimisesta?
4. Millaiseksi opiskelijat kokevat oman hyvinvointinsa?

Sitoutuminen SAMKiin on kohtuullisen hyvää: vahvasti enemmistö pitää SAMKia hyvänä opiskelupaikkana ja opintojensa tavoitteita ja päämääriä selvinä. Tavoitteet selvästi voisivat olla haastavampia, vaikka enemmistö ne haastaviksi kokeekin. Markkinointi-innokkuus (puskaradionkin merkityksessä) voisi kuitenkin olla suurempi. Opiskeluun liittyvän viestinnän ja opettajien kanssa käytyjen keskustelujen riittämättömyys on huolestuttavaa – kolmannes opiskelijoista on tyytymättömiä.

Motivaatiota tukevat kokemus opinnoista hyvin selviämisestä, vastuun saaminen ja opiskelutoverit. Vastuun saamisen rinnalle opiskelijat kaipaavat enemmän vaikuttamisen ja etenkin valinnan mahdollisuuksia sekä ohjausta ja palautetta. Suuri enemmistö kokee saavansa riittävästi vastuuta, mutta vastuunsaantia riittämättömänä pitävien määrä on hiukan noussut vuodesta 2008. Tämä on toinen niistä kahdesta väitteestä, joissa tyytymättömien osuus kasvanut (Liite 11). Opiskelijoiden ja opettajien välinen luottamus voisi olla parempi. Motivaatiota ja sitoutumista heikentävät palautteen vähäisyys ja se, että palautetta ei saa suoritussäännön mukaisessa ajassa – tässäkin noin kolmannes opiskelijoista on tyytymättömiä.

Opetus ja oppiminen. Aikuisena kohteluun ja opiskelutovereiden apuun ollaan tyytyväisiä. Yleisimmin myös tehtävien tekemiseen on varattu riittävästi aikaa ja käytetyt menetelmätkin ovat suhteellisen monelle sopivia. Työmäärien vaihtelu opintopistettä kohden on opiskelijoiden mielestä kuitenkin suhteetonta. Opettajien odotuksista sekä opiskeluprosessiin liittyvistä odotuksista ollaan hieman epätietoisia tai

epävarmoja, samoin siitä, ovatko opettajat valmiita etsimään joustavia ratkaisuja opintojen etenemiseksi. Työelämäyhteistyön määrään ei olla tyytyväisiä. Tämä on toinen väitteistä, joissa tyytymättömien määrä on kasvanut vuodesta 2008. Lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhteeseen ja ohjauksen määrään ei olla tyytyväisiä – tyytymättömiä on noin neljännes opiskelijoista. Teorian ja käytännön suhteeseen tyytymättömiä on kolmannes vastaajista.

Hyvinvointi. Vastanneista opiskelijoista 72 % kokee hyvinvointinsa hyväksi, 8 % huonoksi. Tässäkin kohdin voi ajatella myös absoluuttisia lukuja koko kohderyhmään laajentaen: 5031 läsnä olevasta opiskelijasta 8 % tarkoittaa 402 opiskelijaa. Hyvinvointiin ammattikorkeakouluympäristössä vaikuttavat opiskelijoiden vastausten perusteella: Ihmiset ja ilmapiiri, opintojen tavoitteet, sisällöt, menetelmät ja mitoitus, käytäntöjen toimivuus ja vaikutusmahdollisuudet.

7.2 Mitä hyvää, mitä kehitettävää keskiarvojen valossa

Suurimmassa osassa asioita nuorten AMK-koulutuksessa, aikuissovelluksissa ja ylempi AMK-koulutuksessa opiskelevat erosivat toisistaan, ainakin toisesta muusta ryhmästä, vähintään tilastollisesti merkitsevästi. Merkitseviä eroja koulutusmuotojen välillä *ei* ollut opinnoista selviämisen kokemuksissa, opiskelijaryhmän ja yksittäisten opiskelijatovereiden tuen kokemuksissa, valinnanmahdollisuuksien kokemuksissa, palautteen saamisessa määräaikaan mennessä, yritysyhteistyön riittävydessä tai oman hyvinvoinnin kokemuksissa.

Pääsääntöisesti asiat ovat opiskelijoiden näkökulmasta menneet parempaan suuntaan; konkreettinen työelämäyhteistyö vähiten. Eniten parannusta kaipasivat kuitenkin samat asiat kuin ennenkin.

Seuraavassa keskiarvoihin pohjautuvassa tulosesittelyssä käytetään luokittelua: $ka > 3,8$ = hyvin toimiva, $3 < ka \leq 3,8$ = myönteinen ja $ka \leq 3$ = selvästi parannusta kaipaava asia. Tarkat keskiarvot ovat näkyvillä liitteessä 7 sekä kullekin toimialalle lähetetyissä toimialoittain tehdyissä koosteissa.

Perustutkinto-opiskelijoiden näkemyksissä hyvin toimivia asioita olivat (SAMKin $ka > 3,8$) kuten vuonna 2008:

- opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tuki heidän opiskeluaan; muutenkin opiskelijatoverit, jotka auttoivat ja tukivat tarpeen tullen
- opettajat suhtautuivat opiskelijoihin aikuisina, jotka pystyvät vastaamaan omasta opiskelustaan; vastuun saaminen omasta opiskelusta.

Nämä toimivat kaikkien toimialojen opiskelijoiden mielestä. Vain opiskelijaryhmän tuki ei noussut yhtä korkealle tekniikan opiskelijoiden keskuudessa.

Suurin osa asioista painottui keskiarvoltaan kohtuulliselle välille $3 < ka \leq 3,8$. Selvästi parannusta kaipaavina asioina nousivat esiin ($ka \leq 3$) samoin kuin vuonna 2008:

- opettajilta saatavan palautteen määrä
- opettajien kanssa käytyihin keskusteluihin käytetyn ajan määrä
- opiskeluun liittyvien asioiden viestintä.

Nuorten AMK-koulutuksessa opiskeleville väittämät ”SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista”, ”Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa” ja ”Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani” olivat koko kyselyn ”heikoin lenkki” (ka 2,9); Aikuis-AMKeille keskustelujen riittävyys oli keskiarvoltaan huonoimmin toimiva asia (ka 2,8); seuraavaksi heikoimman keskiarvon 3,0 saivat viestinnän, palautteen, ohjauksen ja yritysysteistyön määrä ja laatu.

Kuten edelliselläkin kerralla, hitaasti edenneet nuorten koulutuksen opiskelijat erosivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi siinä, että heidän opinnoista selviytymisen kokemuksensa oli selvästi heikompi kuin nopeasti edenneillä ($p = .000$). Useimmat nopeasti edenneet pitivät SAMKia hyvänä opiskelupaikkana ($p = .007$) ja opiskelunsa tavoitteita ja päämääriä selvinä ($p = .005$).

Useimmissa perustutkinto-opiskelijoiden näkemyksissä oli toimialoittain vähintään tilastollisesti merkitseviä eroja (vaihtelu $p = .000$ – $.007$, ks. tarkemmin liitteet 8 ja 9). LIKUn opiskelijat pitivät SAMKia hyvänä opiskelupaikkana. SOTEn opiskelijat puolestaan olivat hyvin selvillä opiskelunsa tavoitteista ja päämääristä ja tunsivat selviytyvänsä opiskelustaan hyvin. TEMEn opiskelijoiden hyvinvoinnin kokemus oli hyvä.

Selvästi kehitettävää ($ka \leq 3$) oli kaikilla toimialoilla palautteen saamisessa. SOTEn ja TEMEn opiskelijoiden mielestä selvästi kehitettävää oli myös teorian ja käytännön suhteessa. TEMEn opiskelijoiden mielestä selvästi kehitettävää oli myös

yrittäjäyhteistyössä; SOTE-opiskelijoiden mielestä opiskeluun liittyvässä viestinnässä, opettajien kanssa käytyjen keskustelujen määrässä, palautteen saamisen määräajan noudattamisessa, lähi- ja itsenäisen opiskelun suhteessa sekä opintojaksoihin liittyvien työmäärien tasapainossa.

Useimmissa väitteissä on koko SAMKin tasolla tilastollisesti merkitseviä tai erittäin merkitseviä eroja toimipisteiden välillä; toimialojen sisällä toimipistekohtaisia eroja ei ole kovin paljon. SOTE- ja LIKU-toimialalla on merkitseviä eroja koulutusohjelmien välillä useissa väitteissä; TEMellä hyvin harvassa.

Ylempi AMK -tutkinnon opiskelijoiden enemmistö oli edelleen hyvin tyytyväisiä (ka > 3,8). He voivat hyvin ja kokivat selviytyvänsä opinnoistaan hyvin. He pitivät SAMKia hyvänä opiskelupaikkana ja markkinoivat mielellään SAMKia esimerkiksi mahdollisille hakijoille. Opiskeluyhteisössä vallitsi luottamus ja kunnioitus ja opettajat arvostivat heidän osaamistaan. Opiskelun tavoitteet, päämäärät ja odotukset olivat selvillä ja tavoitteet haastavia. Heillä oli vastuuta ja vaikutusmahdollisuuksia. Opetusmenetelmät olivat sopivia ja tehtävien tekemiseen oli pääsääntöisesti riittävästi aikaa. Opettajat olivat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja sujuvaan etenemiseen ja pelisäännöt toimivat.

Kaikki muu sijoittui ylempi AMK -opiskelijoiden vastauksissa keskiarvoltaan luokitteluvälille $3 < ka \leq 3,8$. Huonoimmat arvosanat (ka 3,5) saivat palautteen saaminen suoritussäännön mukaisessa ajassa ja työelämäyhteistyön riittävyys. Selvästi parannusta kaipaavia tai kehittämistä vaativia asioita ei tullut esiin tänäkään vuonna. Ylemmän AMKin keskinäinen tilastollinen merkitsevyyserojen tarkastelu ei ole mielekästä pienen vastaajamäärän vuoksi.

8 POHDINTA JA JATKO

”Olen hyvin tyytyväinen Samkiin, jopa yllättynyt sen korkeasta tasosta.” (A204)

Tällaista palautetta on ilo kuulla. Myönteisestä yleiskuvasta kertova palaute ei ole ainoa laatuaan, mutta myös vastakkaisia näkemyksiä ja valtavaa pettymystä opiskelijoilla on. Joistakin asioista vallitsee suhteellisen tiivis samanmielisyys, mutta ei ole asiaa, josta 1422 opiskelijan vastaajajoukosta ei löytyisi aivan vastakkaisia linjoja. Lisäksi opiskelijat toteavat itsekin usein, että yksittäinenkään vastaus ei päde kaikkeen, vaan kokemukset vaihtelevat. Raporttia lukiessa se on hyvä pitää mielessä. Kun asioita nostetaan esille yleisellä tasolla, tunnolliset usein kokevat, että heitä syyllistetään ja että mikään ei riitä.

Jokin palaute liittyy yleisemmin johonkin kampukseen tai koulutusohjelmaan kuin toisiin/kaikkiin. Eri koulutusohjelmat ja toimipisteet opettajineen ja muine henkilökuntineen ja toimintakulttuureineen näkyvät vastauksissa. Tämä näkyy sekä avoimissa vastauksissa että tilastollisissa eroissa. Samoin tietysti opiskelijan oma tausta, kokemukset, mieltymykset ja asenne vaikuttavat. Moninaisuus ei silti vesitä palautteen merkitystä eikä tee palautetta mahdolliseksi hyödyntää, vaan kuvaa sitä todellisuutta, jossa elämme ja teemme töitä.

Raportin otsikko jakaa taatusti mielipiteitä. Se on opiskelijapalaute, yhden tekniikan opiskelijan SAMKiin liittyvä kommentti. ”Iloisten opiskelijoiden keskus” on varmasti totta yksille, huonoa pilaa tai toivekuva toisille. Se kuitenkin kiteyttää jotakin olennaista, kunhan monimerkityksisyys pidetään mielessä. Opiskelutoverit, kannustavat opettajat ja hyvä ilmapiiri tekevät iloisiksi ja moni kokee opiskelun ja oppimisen iloa. Hienoa on, jos opiskelija voi todeta, että opiskelu on mielekästä: *”study becoming something I want to not I have to since I came to SAMK”* (N1009). Toisaalta oppimisen ja osaamisen iloa voisi olla paljon enemmän: opiskelu koetaan myös osin (tai kokonaan) pakkopullaksi tai epämielekkääksi joko sisältöjen, menetelmien tai toimintatapojen vuoksi.

Kuten vuoden 2008 kyselyssä, myös nyt AMK-tutkintoon opiskelevien korkeimmat arvosanat saivat opiskelijatovereiden apu ja tuki, opettajien suhtautuminen

opiskelijoihin aikuisina sekä vastuun saaminen omista opinnoista. Näillä on kääntöpuolensa: entä jos on yksin ihmisenä tai opiskelunsa kanssa? Parannusta selvimmän kaipaavia asioita (alhaisin palautekeskiarvo) olivat edelleen erityisesti opettajilta saatavan palautteen ja opettajien kanssa käytyihin keskusteluihin käytetyn ajan määrä sekä opiskeluun liittyvien asioiden viestintä.

Palautetta pitäisi saada enemmän ja sen pitäisi olla rakentavaa. Mitä pitäisi tehdä? Ylikuormittuneiden opettajien kuormaa ei pidä lisätä. Kaiken kaikkiaan ohjauksen määrää voidaan lisätä ilman kuormituksen lisäämistä (nyt ei siis puhuta jokaisen yksittäisen opettajan työpainoksen lisäämisestä). Pitäisikö SAMKin tasolla koko opetus- ja tarjonta-ajattelua uudistaa? Se tarkoittaa, että jotain pitää jättää pois ja tehdä toisin. Näin voidaan tehdä ilman, että laatu huononee. Pitäisikö käytössä olevaa aikaa ja osaamista käyttäällä eri tavalla? Teemmekö oikeita asioita ja oikeassa suhteessa? Opiskelijapalautteen perusteella aina emme tee. Ja jos opiskelijoilta kysytään, ovatko opetusmenetelmät heille sopivia, pitäisikö samaa kysyä myös opettajilta? Onko opettajalla käytössään sopivat menetelmät (ja aiheet)? Miten on osaamisen ja jaksamisen laita? Porin kaupungin työterveyspsykologi Mia Koivun (SAMKin henkilöstöpäivä 19.8.2010) mukaan jaksamista auttaa osaamisen ylläpito ja kehittäminen. Nyt tilanne on se, että osa henkilökunnasta saa myös olla kehittämättä osaamistaan. Tämäkin on ääriesimerkki, mutta opiskelijapalautekin kuvaa, että vaihtelu on suurta. Ja käytetäänkö yhteistyön mahdollisuudet tarpeeksi hyväksi opetussuunnitelmissa, -tarjonnassa ja toteutuksissa – kampuksilla, koko SAMKin sisällä ja koti- ja ulkomaisten kumppanien kanssa? Miten yhteistyötä tehtäisiin niin, että se lopulta parantaisi laatua ja vähentäisi työkuormaa? Yhteistyöllä voidaan vaikuttaa oppimiseen, tarjontaan ja jopa – esimerkiksi – kahviloiden aukioloon.

Kun puhutaan opetusmenetelmistä ja -tavoista, on hyvä muistaa opiskelijoiden näkemys palautteen saamisesta ja ohjauksesta. Ehkä ongelma ei olekaan aina etäisyys tai läheisyys (kuten lähi- tai verkko-opetus) vaan yhteydessä oleminen ja palautteen/ohjauksen saaminen. Joskus menetelmien sopivuuden kommentoinnissa on sekä opiskelijoilla että henkilökunnalla kyse pelkästään tottumuksesta.

Pelissäännöt on tehtävä selviksi myös opiskelijoille, jotteivät odotukset ole kohtuuttomia – esimerkiksi sähköpostiin vastaamisen nopeuden suhteen. Osalla opiskelijoista vaatimukset voivat olla todella suuret (jopa ehkä kohtuuttomat): *”Se riippuu paljon opettajasta, jos on hyvä opettaja, niin töitä koulun ulkopuolella ei tarvitse tehdä paljoa.”* (N1059) Voisin ajatella ajatuksen olevan kohtuullinen, jos ”koulun ulkopuolella” ei

tarkoittaisi itse asiassa ”oppituntien ulkopuolella”. Lisäksi opiskelua ja oppimista pitää välillä opetella. Kaikille opiskelijoille ei välttämättä ole selvää, että opiskelu vaatii myös syventymistä ja hetkellistä muiden asioiden huomiotta jättämistä (ks. Isokorpi ja Ora-Hyytiäinen 2006, Kunnari 2010). Toimintakulttuurissa on kehittämistä, jos ”lähes kaikki keskiviikot vapaana” tarkoittaa opiskelijalle, että hänellä ei ole opintoja – ja samalla tyytymättömyyttä.

Opiskelijalla on vastuu omista opinnoistaan ja ammattikorkeakoulun henkilöstöllä siinä, että opiskelija voi opiskella mielekkään tutkinnon opiskeluajassa. Odotamme opiskelijoiden opiskelevan tehokkaasti ja valmistuvan nopeasti osaaviksi ammattilaisiksi, jotka osaavat edelleen kehittää osaamistaan. Toimimmeko SAMKissa sen mukaisesti? Tukeeko SAMKin toimintakulttuuri esimerkiksi yhteisöllisyyttä? (Vrt. Jaatinen 2010.)

Ohjaus on osa opiskeluprosessia ja jokaisen opiskelijan oikeus – ei vain opinto-ohjausta tai ongelmien korjaamista (ks. Isokorpi ja Ora-Hyytiäinen 2006, Ora-Hyytiäinen 2010). Lähes jokainen, myös esimerkiksi opettaja vaikkapa väitöskirjaa tehdessään, tarvitsee ohjausta tai ainakin hyötyy hyvästä ohjauksesta. Harvat poikkeukset eivät tarvitse lainkaan ohjausta.

Ehkä pitäisikin antaa lisää vapautta ja vaikutusmahdollisuuksia, mutta samalla seurata sitä, että asiat tapahtuvat? Ja edetä asteittain aina isompiin vastuisiin kasvaen? Miten tehtäisiin ”massaräätälöintejä”: otettaisiin parhaiten huomioon eri opiskelutyylit, erilaiset opiskelutahdit, hyväksiluvut ja muutenkin erilaiset sisällöt jo valmiiksi, niin että erillisrätälöintien tarve vähenisi?

Ylempi AMK -opiskelijat ovat työelämäosaamisella ja usein suhteellisen tuoreella korkeakoulutasoisella koulutuksella varustettuja. Heissä on eroa perustutkinto-opiskelijoihin, myös aikuis-AMK-opiskelijoihin, mutta olisi kiinnostava nähdä, millaisia perustutkinto-opiskelijoiden kokemukset olisivat, jos heidän opetuksensa olisi enemmän sen suuntaista kuin YAMKeilla. Aikuis-AMKeilla on vielä oma problematiikkansa verrattuna YAMKiin: YAMK-opiskelijoiden työelämäosaaminen huomioidaan lähtökohtaisesti, aikuis-AMKeilla näin ei välttämättä aina ole. Uskon, että monella opiskelijalla on potentiaalia huomattavasti enempään kuin mitä he nyt käyttävät. Opiskelijat tulivat mieleen erästä elämäkertaa lukiessa: Kasvavaan yhtiöön ei ollut kauheasti varaa hankkia valmiita kykyjä. Tajuttiin, että piti miettiä, miten ”tavalliset jätkät” [lue sukupuolineutraalisti] saadaan toimimaan huipputehokkaana porukkana ja

toisin kuin muualla saataisiin – ja niin, että se on heille itselleen mielekästä. (Simon 2009.)

Opiskelijoiden joukosta kuuluu ääniä, jotka peräänkuuluttavat ammattikorkeakouluidentiteettiä. Meiltä odotetaan työelämäläheisyyttä. Vain yritysyhteistyön määrään tyytymättömien prosenttiosuus on noussut kahden vuoden takaisesta, mutta ei teorian ja käytännön suhteeseenkaan olla tyytyväisiä – tai tapaan, jolla ne eivät nivoudu toisiinsa. Miten teemme hyvää laatua ammattikorkeakoulutavalla (vrt. tiedekorkeakoulut)?

Monimuotoisuus, joustavuus ja opiskeluun houkuttelevuus – sekä rauhalliset vetäytymispaikat että väkeä yhteen keräävät paikat – on hyvä pitää mielessä myös tilaratkaisuissa, niin remonteissa, uudisrakentamisessa kuin pienemmissäkin muutoksissa. Satakunnassa on hyviä esimerkkejä – vaikkapa Satakunnan Kansan toimitilat. Myös monia SAMKin ulkomaisia kumppanikorkeakouluja sietää katsoa tälläkin silmällä. Moniin ratkaisuihin ei tarvita (paljon) uusia resursseja, vaan enemmänkin resurssit uudelleen käyttöön, esimerkiksi tilat tehokkaampaan käyttöön myös opiskelijoiden ulottuville.

Monikaan raportin asia ei tule yllätyksenä. Lisäksi paljon hyvää on kyselyn tulosten perusteella tapahtunut edellisen kyselyn (2008) jälkeen. Kaikessa muussa kuin työelämäyhteistyön määrässä tyytyväisten osuus oli kasvanut. Jo toista vuotta peräkkäin SAMKista valmistuneet opiskelijat antavat palautetta, joka nostaa meidät ammattikorkeakoulujen opetuksen laadun ykkösiksi (ns. OPALA-kysely). Saavutus on hieno. SAMKissa aloitti opiskelijapsykologi keväällä 2009. Opiskelijakunta avasi toimiston ja palkkasi työntekijän Raumalle keväällä 2010. Tulossa on aiempaa selvemmat aikaisemmin tai muualla hankitun osaamisen tunnistamiskäytännöt (ns. AHOT), jotka myös osaltaan auttavat/vaativat opetustarjonnan ja olemassa olevien voimavarojen käytön uudelleen miettimistä. Samoin SoleOPS-järjestelmän käyttöön oton yhteydessä olemme päässeet hyvään saumaan miettimään opetusprosessien sujuvuutta ja aikataulutuksia.

OPALA-tuloksesta voi päätellä, että teemme paljon hyvin, mutta että opiskelijat toivovat myös parannuksia. Joissain asioissa, kuten valmistumisajoissa, olemme valtakunnallisia hännänhuippuja: yli 45 opintopistettä vuodessa suorittavia opiskelijoita on SAMKissa vähemmän kuin muissa ammattikorkeakouluissa. Enemmistöllä opiskelijoista menee suuren opiskelijakyselyn mukaan pääsääntöisesti kohtuullisen

hyvin. Kaikissa kohdin ”soraäänät”, vähemmistö, on syytä ottaa tarkasteluun, jotta päästäisiin käsiksi keinoihin, joilla vahvistaa opiskelijoiden motivaatiota ja opiskeluun sitoutumista – asioita, jotka ovat usein opintojen viivästymisen ja keskeyttämisen taustalla. Lisäksi kyselyssä tulee esiin myös asioita, joissa suurin osuus äänistä kallistuu tyytymättömyyden puolelle.

Huomiota on kiinnitettävä ainakin näihin:

- erilaiset joustavat etenemismahdollisuudet (ml. hyväksiluvut)
- opetustarjonnan riittävyys ja aikataulut
- ohjaus ja palaute osana opetusprosessia
- opiskeluun liittyvän viestinnän kokonaisuus
- ammatillisen oppimisen mahdollisuuksien täysimittainen hyödyntäminen, esimerkiksi
  - o TKI:n ja opetuksen yhteen nivoutuminen
  - o opinnäytetyö ja harjoittelu (liittyminen ammattiopintoihin)
- opintojen mitoituksen yhteismitallisuus
- yhteisöllisen toiminnan mahdollisuudet (myös esim. tilaratkaisut)

Sydänmaalakka (2009, 52) lainaa Jeffrey Pfefferin ja Robert I. Suttonin (2000) näkemystä tiedon käytäntöön viemisen kyvystä ja sen tarpeellisuudesta: Keskin kertaisen ja todella hyvin menestyvän yrityksen ero ei ole siinä, että huippuyritykset tietäisivät enemmän, vaan siinä, että ne osaavat soveltaa kaiken tietämänsä tehokkaasti ja foku so ituvat tekemiseen. Soveltuu ammattikorkeakouluunkin.

LÄHTEET

Allardt, E. 1993. Having, Loving, Being: An Alternative to the Swedish Model of Welfare Research. Teoksessa Craven Nussbaum, M. & Kumar Sen, A. (toim.): The Quality of life. Oxford: Oxford University Press, 88–94.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Isokorpi, T. & Ora-Hyytiäinen E. 2006. Ammattikorkeakouluopiskelijan hyvinvoinnin varmistaminen ohjauksen tehtävänä. Kever-verkkolehti 2/2006. <http://www.kever-osaaja.fi/index.php/kever/article/viewArticle/954/803>, viitattu 18.6.2010.

Jaatinen, P. 2007. Millä eväillä eteenpäin? Satakunnan ammattikorkeakoulun henkilöstötutkimus. Sarja A, Tutkimukset 1/2007. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Jaatinen, P. 2010. Millaisilla eväillä eteenpäin SAMKissa? Henkilöstöselvityksen raportti. Kevät 2010, versio 3.6.2010. Sisäinen dokumentti SAMKin laatukäsikirjan laatutallenteissa.

Juuso, M. & Sankari, A. 2008. Suuri opiskelijakysely 2008. Sarja B, Raportit 6/2008. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Kunnari, I. 2010. Osaamista arvioimassa – arviointikäytäntöjen vaikutus oppimistoimintaan. Opetuksen mitoitus ja kuormittavuus -hankkeen lopetusseminaari 20.5.2010 Turku. Diaesitys saatavilla <http://opmitku.turkuamk.fi>, seminaarit, viitattu 7.7.2010.

Luukkainen, O. 2010. Puheenvuoro ammattikorkeakoulupäivillä. HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, Helsinki 5.5.2010. Diaesitys saatavilla <http://www.haaga-helia.fi/Muut/amkpaivat/kuvat-ja-liitteet/esitykset/LuukkainenOlli05052010.pdf>, viitattu 7.7.2010.

Ora-Hyytiäinen E. 2010. Puheenvuoro ammattikorkeakoulupäivillä. HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, Helsinki 5.5.2010. Diaesitys saatavilla <http://www.haaga-helia.fi/Muut/amkpaivat/kuvat-ja-liitteet/esitykset/Ora-Hyytiainen%20Osaamisperusteinen%20arviointi%206.5.2010.potx>, viitattu 7.7.2010.

Sankari, A. 2009. Opinnäytetyökysely opiskelijoille ja ohjaajille lokakuu 2009. Tiivistelmä laadullisesta aineistosta 17.12.2009. Sisäinen dokumentti SAMKin laatukäsikirjan laatutallenteissa.

Simon, J. 2009. Koneen ruhtinas. Pekka Herlinin elämä. Helsinki: Otava.

Sydänmaalakka, O. 2009. Jatkuva uudistuminen. Luovuuden ja innovatiivisuuden johtaminen. Helsinki: Talentum.

Uusiperhe, K. 2009. Profile of the Foreign Degree Students at Satakunta University of Applied Sciences. Satakunta University of Applied Sciences, Faculty of Business Rauma, International Business and Marketing Logistics. (Internship report.)

LIITE1

TEHOKKAAN KOULUN TEORIA, TEEMAT:

I YHTEINEN TEHTÄVÄ		
1. Jaetut arvot ja uskomukset	Tietoisuus Legitimiteetti Omistajuus	1. Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka. 2. Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille.
2. Selvät päämäärät ja tavoitteet	Selkeys Uskottavuus Realistisuus Haastavuus	Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä. Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat.
3. Valtuuttava johtajuus	Vuorovaikutus Avoimuus Luottamus Vastuuseen ja osallistumiseen ohjaaminen	1. SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista. 2. Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa. 3. Opettajat luottavat minuun opiskelijana.
II TULOKSELLISTA TOIMINTAA TUKEVA YMPÄRISTÖ		
1. Motivaatio	Kompetenssi Autonomia Yhteisöön kuuluminen	1. Selviän mielestäni opiskelusta hyvin. 2. Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni. 3. Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskeluani.
2. Turvallisuus	Fyysinen Työsuhteen pysyvyys Selvät pelisäännöt Selkeät arkirutiinit Keskeinen luottamus ja kunnioitus Yhteishenki	1. Opiskeluyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset pelisäännöt. 2. Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus. 3. Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.
3. Valtuuttavat työskentelyolosuhteet	Osallistumismahdollisuudet Vastuunottomahdollisuus Valinnanmahdollisuus Mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön, suunnitella sitä ja asettaa tavoitteita	1. Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja. 2. Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta opiskelustani.
4. Palaute	Säännöllisyys Muoto Painopiste tuloksessa	Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani. Saan palautteen pääsääntöisesti suoritussäännössä mainitussa ajassa. Saan riittävästi ohjausta opinnoissani.
III PAINOPISTE PERUSTEHTÄVÄSSÄ		
1. Ajankäyttö	Painotukset eri tehtävien välillä (toivotut/toteutuneet)	1. Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.

	Mahdollisuus vaikuttaa	2. Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan. 3. Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa. 4. Opintojaksoon liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen.
2. Osaamisen ja vahvuuksien korostaminen, käyttö ja vahvistaminen	Työnjako Osaamisen tunteminen ja arvostaminen Resursointi Luottamuksen ja arvostuksen kokeminen	1. Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani. 2. Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin.
3. Työskentelytapa	Kollegiaalisuus Synergiakokemukset Kyky ja halu tehdä yhteistyötä Yhteisöllisyys	1. Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen. 2. Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti.
4. Henkilöstön/opiskelijan toimintaan kohdistuvat odotukset	Haastavuusaste Paine/ahdistus	1. Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan. 2. Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.
5. Suhde opiskelijoihin	Opiskelijan identiteetti	1. Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan.
6. Suhde työ- ja yrityselämään	Muodot Määrä	1. Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritysyhteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia asiantuntijoita yms.).
IV HYVINVOINTIOSIO		
		Minkälaiseksi arvioit oman hyvinvointiasi tällä hetkellä? (asteikko: erittäin hyvä – erittäin huono)
		Mitkä asiat opiskeluyhteisössäsi tukevat tällä hetkellä hyvinvointiasi? (avoin)
		Mitkä asiat opiskeluyhteisössäsi heikentävät tällä hetkellä hyvinvointiasi? (avoin)

(Taulukko: Päivi Jaatinen; vuonna 2010 kaksi väittämää kohdasta III-1 siirretty kohdiksi II-4-3 ja III-2-2 /as)

LIITE 2

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU SUURI OPISKELIJAKYSELY 2010

Hyvä SAMKin opiskelija!

Haluamme kartoittaa Sinun näkemyksiäsi opiskeluympäristöstäsi. Kysely koostuu taustakysymyksistä, opiskeluympäristöön liittyvistä väittämistä (30) ja yhdestä hyvinvointiisi liittyvästä kysymyksestä. Väittämiin liittyy myös mahdollisuus kommentoida väitteeseen liittyvää asiaa. Lisäksi voit vapaasti kommentoida opiskeluun liittyviä asioita. Antamasi tiedot käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti.

TAUSTAKYSYMYKSET

- 1 Olen
  - mies
  - nainen
- 2 Ikäni vuosina _____
- 3 AMK-opiskeluani edeltävä tutkinto on (alasvetovalikko)
  - lukio tai ylioppilas
  - ammatillinen perustutkinto
  - opistoaste tai ammatillinen korkea-asteen tutkinto
  - yhdistelmäopinnot
  - jos muu, niin mikä? _____
- 4 Opiskelen (kampus) (tieto tulee SAMKin tietojärjestelmistä)
  - Kuvataide Kankaanpäässä
  - Liiketoiminta Huittisissa
  - Liiketoiminta ja kulttuuri Porissa
  - Liiketoiminta Raumassa
  - Sosiaali- ja terveysala Porissa
  - Sosiaali- ja terveysala Raumassa
  - Tekniikka ja merenkulku Raumassa (merenkulku)
  - Tekniikka ja merenkulku Porissa
  - Tekniikka ja merenkulku Raumassa (tekniikka)
- 5 Koulutusohjelma (tieto tulee SAMKin tietojärjestelmistä)
6. Olen aloittanut opiskelun SAMKissa (alasvetovalikko)
  - 2003
  - 2004
  - 2005
  - 2006
  - 2007
  - 2008
  - 2009
  - 2010
7. Opiskelen
  - Nuorten AMK-koulutuksessa
  - Aikuis-AMK-koulutuksessa
  - Ylempi AMK-koulutuksessa

8. Tähän mennessä suorittamieni opintopisteiden määrä _____
9. Käyn opiskelun ohella työssä
- en lainkaan
  - silloin tällöin
  - loma-aikoina
  - säännöllisesti 1 – 3 päivänä viikossa
  - säännöllisesti 4 – 7 päivänä viikossa

VÄITTÄMÄT

Vastaa väittämiin sen mukaisesti kuin tunnet asian olevan, ei sen mukaisesti kuin sen pitäisi olla. Kirjoita tarkemmat kommentit väittämien yhteyteen varattuun tilaan. Lomakkeen lopussa on lisäksi varattu tilaa yleisemmille kommentteille.

Väittämien vastausasteikko on viisiportainen 1-5, valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto seuraavista:

- 1 = täysin eri mieltä
- 2 = jonkin verran eri mieltä
- 3 = ei samaa eikä eri mieltä
- 4 = jonkin verran samaa mieltä
- 5 = täysin samaa mieltä

1. Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka.
2. Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille.
SAMKiin liittyvät kommentit (avoin).
3. Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä.
4. Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat.
Tavoitteisiin liittyvät kommentit (avoin).
5. SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista.
6. Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa.
7. Opettajat luottavat minuun opiskelijana.
Viestintään ja luottamukseen liittyvät kommentit (avoin).
8. Selviän mielestäni opiskelusta hyvin.
9. Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni.
10. Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskelua.
Omaan selviytymiseen ja vaikutusmahdollisuuksiin liittyvät kommentit (avoin).
11. Opiskeluyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset pelisäännöt.
12. Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.
13. Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.
Pelisääntöjen toimivuuteen sekä luottamukseen ja kunnioitukseen liittyvät kommentit (avoin).
14. Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja.
15. Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta opiskelustani.
Valinnanmahdollisuuksiin ja vastuun ottamiseen liittyvät kommentit (avoin).
16. Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani.
17. Saan palautteen pääsääntöisesti suoritussäännössä mainitussa ajassa.
Palautteen saamiseen liittyvät kommentit (avoin).
18. Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.
19. Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan.
Teorian ja käytännön sekä lähiopetukseen ja itsenäiseen työskentelyyn liittyvät kommentit (avoin).

20. Saan riittävästi ohjausta opinnoissani.
Ohjaukseen liittyvät kommentit (avoin).
21. Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa.
22. Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin.
Aikaan ja käytettyihin opetusmenetelmiin liittyvät kommentit (avoin).
23. Opintojaksoihin liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen.
Työmääriin liittyvät kommentit (avoin).
24. Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani.
Osaamisen arvostamiseen liittyvät kommentit (avoin).
25. Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen.
26. Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti.
Opiskelijoiden ja opettajien toimintatapaan liittyvät kommentit (avoin).
27. Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan.
28. Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.
Odotuksiin liittyvät kommentit (avoin).
29. Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan.
Opettajien suhtautumiseen liittyvät kommentit (avoin).
30. Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritysysteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia asiantuntijoita yms.).
Työelämäyhteistyöhön liittyvät kommentit (avoin).
- Ole ystävällinen ja vastaa vielä hyvinvointiasi liittyvään kysymykseen. Myös tämän kysymyksen asteikko on viisiportainen, jossa 5 = erittäin hyvä ja 1 = erittäin huono. Vastaathan myös avoimiin kysymyksiin.
31. Minkälaiseksi koet oman hyvinvointiasi tällä hetkellä?
Mitkä asiat opiskeluyhteisössäsi tukevat tällä hetkellä hyvinvointiasi? (avoin)
Mitkä asiat opiskeluyhteisössäsi heikentävät tällä hetkellä hyvinvointiasi? (avoin)

LISÄÄ KOMMENTTEJA (avoin)

Kiitos vastauksestasi!

- - -

Kysely päättyy tässä. Jos haluat osallistua arvontaan, täytä myös tämä. Kyselyn vastaukset ja yhteystiedot käsitellään erikseen.

LIITE 3

SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES (SAMK) STUDENT SURVEY 2010

Dear student of SAMK!

We would like to hear your views of your learning environment. The survey consists of background questions and statements (30) related to the learning environment and a question concerning your well-being. When you reply to the statements, you may also give additional comments on the issue. The data you provide will be treated anonymously and confidentially.

BACKGROUND QUESTIONS

- 1 I am
male
female
- 2 I am _____ years of age.
- 3 My qualification before studying at the university of applied sciences:
  - upper secondary school leaving certificate or matriculation examination
  - vocational qualification
  - vocational college diploma or higher vocational diploma
  - combined education programme
  - if other, please specify _____
- 4 My current place of study (campus) (data comes from the SAMK databases)
  - School of Business Rauma
  - School of Business and Culture Pori
  - School of Social Services and Health Care Pori
- 5 Degree programme in which I study (data comes from the SAMK databases)
6. The year I commenced studies at SAMK
  - 2003
  - 2004
  - 2005
  - 2006
  - 2007
  - 2008
  - 2009
  - 2010
7. I attend
  - youth education (Bachelor's degree)
  - adult education (Bachelor's degree)
  - Master's degree
8. To date (now) I have completed _____ ECTS credits.
9. In addition to studying, I work
  - never
  - occasionally
  - during holidays
  - regularly, 1–3 days a week
  - regularly, 4–7 days a week

STATEMENTS

Please reply to the statements below as you feel things are, not as they should be. Write your more detailed comments in the space reserved for each statement. At the end of the questionnaire, there is space for more general comments. As regards statements where the scale is included, please reply using the five-step scale:

- 1 = I fully disagree
- 2 = I disagree to some extent
- 3 = I neither agree nor disagree
- 4 = I agree to some extent
- 5 = I fully agree

1. I think SAMK is a good place to study.
2. I like to promote SAMK to potential applicants, for example.
Comments related to SAMK.

3. I am well aware of the aims and objectives of my studies.
4. My studies have challenging aims.
Comments related to the aims.

5. SAMK provides sufficient communication on matters related to studies.
6. The teachers allow (use) enough time for discussions with students.
7. The teachers trust me as a student.
Comments related to communication and trust.

8. I think I cope well with my studies.
9. I can influence my studies sufficiently.
10. At SAMK I have a group of fellow students supporting my studies.
Comments related to individual coping and opportunities to influence.

11. My learning community works according to clear, coherent rules.
12. There is mutual trust and respect between the students.
13. There is mutual trust and respect between the students and the teachers.
Comments related to the functionality of the rules as well as to trust and respect.

14. I can make sufficient choices in my studies.
15. I can assume sufficient (enough) responsibility for my studies.
Comments related to choices and responsibility.

16. I get enough feedback on my learning from teachers.
17. As a rule, I get the feedback within the time specified in the Performance Regulations.
Comments related to the reception of feedback.

18. Theory and practice are well proportioned in instruction.
19. Direct contact teaching and independent studying are appropriately proportioned in instruction.
Comments related to theory and practice as well as direct contact teaching and independent studying.

20. I have enough study guidance.
Comments related to guidance.

21. As a rule, there is enough time to complete the assignments.
22. The teaching methods used suit me fine.
Comments related to time and used teaching methods.

23. The workloads related to courses are suitably proportioned to the course extents.
Comments related to workloads.

24. The teachers appreciate what I have previously learned.
Comments related to the appreciation of competence.

25. My fellow students provide me with sufficient assistance and support when necessary.
26. The teachers are ready to seek different solutions for different situations so that my studies can proceed smoothly.
Comments related to the students' and teachers' practices.

27. I have a clear picture of what I am expected to achieve during the learning process.
28. I find the teachers' expectations of me appropriate.
Comments related to expectations.

29. My teachers treat me as a grown-up person who can assume responsibility for his or her studies.
Comments related to the teachers' attitudes.

30. My studies include enough concrete cooperation with enterprises (projects, visits to enterprises, experts representing working life etc.).
Comments related to cooperation with working life.

Please reply to one more question which is related to your well-being. The five-step scale also applies to this question as follows: 5 = very good, 1 = very bad. Please reply to the free-form questions too.

31. How do you rate your well-being at the moment?
Which aspects of your learning community currently support your well-being?
Which aspects of your learning community currently deteriorate your well-being?

FURTHER COMMENTS
Thank you for your reply!

The survey ends here. If you want to participate in the draw for prizes (netbook), please fill in this too.

LIITE 4

VASTAAJAT TAUSTAMUUTTUJITTAIN

TAULUKKO 1. Vastaajien määrä toimipisteittäin ja toimialoittain vuosina 2008 ja 2010

Toimipiste	2008		2010		
	Vastan- neita	Vastaus- %	Vastan- neita	Läsnä- olevia	Vastaus- %
LIHU	91	28	120	382	31
LIKKA	83	32	21	107	20
LIPO	266	35	211	804	26
LIRA	168	33	208	580	36
YAMK	16	25	25	96	26
LIKU yht.	624	32	585	1969	30
SOTEHA	71	28			
SOTEPO	218	26	278	1024	27
SOTERA	64	26	71	218	33
YAMK	10	26	17	68	25
SOTE yht.	363	26	366	1310	28
MERA	21	9	51	228	22
TEKPO	186	17	290	1077	27
TEKRA	37	10	111	324	34
YAMK	17	15	17	70	24
TEME yht.	261	15	469	1699	28
Ei ilmoitta- nut	17		2		
SAMK yht.	1265	25	1422	5031	28

TAULUKKO 2. Vastaajat koulutusohjelmittain, AMK ja YAMK

Koulutusohjelma	Vastaajia	Läsnä	% läsnä- olevista	% vas- taajista
AMK (nuoret ja aikuiset)				
Liiketoiminta ja kulttuuri				
IBML	30	89	33,7	2,1
IBS	12	38	31,6	0,8
Kansainvälinen kauppa	20	82	24,4	1,4
Kuvataide	21	107	19,6	1,5
Liiketalous	318	1037	30,7	22,4
LIHU	118	371	31,8	
LIPO	78	345	22,6	
LIRA	121	322	37,6	
Liiketoiminnan logistiikka	36	106	34,0	2,5
Matkailu	39	163	23,9	2,7
Tietojenkäsittely	40	119	33,6	2,8
LIHU	2	11	18,2	
LIPO	38	109	34,9	
Viestintä	44	134	32,8	3,1
Sosiaali- ja terveysala				
Fysioterapia	39	95	41,1	2,7
Hoitotyö	186	768	24,2	13,1
SOTEPO	115	489	23,5	
SOTERA	71	279	25,4	
Kuntoutuksen ohjaus ja suunn.	10	62	16,1	0,7
Physiotherapy	19	36	52,8	1,3
Sosiaaliala	88	292	30,1	6,2
Vanhustyö	7	24	29,2	0,5
Tekniikka ja merenkulku				
Automaatiotekniikka	23	89	25,8	1,6
Energiatekniikka	19	77	24,7	1,3
Kemiantekniikka	30	103	29,1	2,1
Kone- ja tuotantotekniikka	69	265	26,0	4,9
TEKPO	52	202	25,7	
TEKRA	13	54	24,1	
Logistiikka	55	106	51,9	3,9
Merenkulku	51	189	27,0	3,6

Rakennustekniikka	42	230	18,3	3,0
Sähkötekniikka	83	226	36,7	5,8
Tietotekniikka	45	201	22,4	3,2
TEKPO	38	154	24,7	
TEKRA	7	47	14,9	
Tuotantotalous	35	106	33,0	2,5
Ylempi AMK				
Automaatioteknologia	7	34	20,6	0,5
BME	7	36	19,4	0,5
Hyvinvointitekniologia sote	2	13	15,4	0,1
Hyvinvointitekniologia teme	9	19	47,4	0,6
Kuntoutus	2	20	10,0	0,1
Merenkulun hallinto	2	16	12,5	0,1
Terveystiedon edistäminen	12	35	34,3	0,8
Yrittäjyys ja liiketoimintaos.	18	60	30,0	1,3
Ei tietoa koulutusohjelmasta	2			
SAMK yht.	1422	5031	28,3	100,0

TAULUKKO 3. Vastaajien ikäluokat AMK- ja YAMK-koulutuksessa

Koulutusmuoto	Ikäluokka	Lkm	%
AMK	-19	95	7,1
	20-24	845	63,0
	25-29	193	14,4
	30-34	57	4,3
	35-39	43	3,2
	40-	108	8,1
	Yht.	1341	100,0
Ylempi AMK	25-29	4	6,9
	30-34	26	44,8
	35-39	11	19,0
	40-	17	29,3
	Yht.	58	100,0

TAULUKKO 4. Vastaajien ikä koulutusmuodoittain keskilukuina ja tyyppiarvoina

Nuoret AMK			Aikuiset AMK			Ylempi AMK			Koko SAMK		
Ka	Md	Mo	Ka	Md	Mo	Ka	Md	Mo	Ka	Md	Mo
23,2	22	21	38,9	40	43	37,1	34	31	25,7	23	21

TAULUKKO 5. Vastaajien AMK-opiskelua edeltävä tutkinto*

Koulutusmuoto	Pohjakoulutus	Lkm	%
Nuoret AMK	Yo tai lukio	821	70
	Amm. perustutkinto	225	19,2
	Opisto-/amm. korkea-aste	31	2,6
	Yhdistelmäopinnot **	71	6,1
	Muu	25	2,1
	Yht.	1173	100
Aikuiset AMK	Yo tai lukio	10	6
	Amm.perustutkinto	64	38,1
	Opisto-/amm. korkea-aste	82	48,8
	Yhdistelmäopinnot**	3	1,8
	Muu	9	5,4
	Yht.	168	100

* ei kysytty YAMK-tutkintoon opiskelevilta, mutta suurin osa heistä on AMK-tutkinnon suorittaneita, muut tiedekorkeakoulun kandidaatti- tai maisteritutkinnon tai vastaavan suorittaneita.

** tai yo ja ammatillinen erikseen

TAULUKKO 6. Opintojen aloitusvuosi SAMKissa koulutusmuodoittain

Koulutusmuoto	Vuosi	Lkm	%
Nuoret AMK	2003	1	0,1
	2004	14	1,2
	2005	40	3,4
	2006	182	15,5
	2007	270	23,0
	2008	249	21,2

	2009	391	33,3
	2010	26	2,2
	Yhteensä	1173	100,0
Aikuiset AMK	2005	4	2,4
	2006	4	2,4
	2007	34	20,2
	2008	46	27,4
	2009	79	47,0
	2010	1	0,6
	Yhteensä	168	100,0
Ylempi AMK	2006	3	5,1
	2007	3	5,1
	2008	23	39,0
	2009	21	35,6
	2010	9	15,3
	Yhteensä	59	100,0

TAULUKKO 7. Vastaaajien opiskelun ohella työssäkäynti koulutusmuodoittain

Koulutusmuoto	Useus	Lkm	%
Nuoret AMK	Ei lainkaan	361	30,8
	Silloin tällöin	329	28,1
	Loma-aikoina	213	18,2
	1-3 pv/vko	187	16,0
	4-7 pv/vko	82	7,0
	Yht.	1172	100,0
Aikuiset AMK	Ei lainkaan	17	10,2
	Silloin tällöin	11	6,6
	Loma-aikoina	7	4,2
	1-3 pv/vko	6	3,6
	4-7 pv/vko	126	75,4
	Yht.	167	100,0
Ylempi AMK	Ei lainkaan	3	5,2
	Silloin tällöin	1	1,7
	1-3 pv/vko	1	1,7
	4-7 pv/vko	53	91,4
	Yht.	58	100,0

LIITE 5

KÄYTETYT LYHENTEET JA MERKINNÄT

SAMKin toimipisteiden ja toimialojen lyhenteet

LIKU	Liiketoiminnan ja kulttuurin toimiala
KUVKA	Kuvataide Kankaanpää
LIHU	Liiketoiminta Huittinen
LIPO	Liiketoiminta ja kulttuuri Pori
LIRA	Liiketoiminta Rauma
SOTE	Sosiaali- ja terveysalan toimiala
SOTEPO	Sosiaali- ja terveysala Pori
SOTERA	Sosiaali- ja terveysala Rauma
TEME	Tekniikan ja merenkulun toimiala
MERA	Tekniikka ja merenkulku Rauma, merenkulku
TEKPO	Tekniikka ja merenkulku Pori
TEKRA	Tekniikka ja merenkulku Rauma, tekniikka
YAMK	Ylempää ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevat

Muut lyhenteet ja opiskelijoiden vastauksissa käytetyt merkit:

ka	keskiarvo
- - -	osa tekstiä poistettu (tunnistettavat tiedot tai muuta asiaa käsittelevä osuus)
[tekstiä]	AS:n tekemä selvennys tai poisto
A/N/Y + nro	aikuiskoulutuksessa / nuorten koulutuksessa / englanninkielisessä koulutusohjelmassa / ylempää AMK-tutkintoa / englanninkielisessä ylempi AMK -koulutusohjelmassa opiskeleva opiskelija + SPSS-tietueen nro (tutkimuksen luotettavuuden vuoksi)

LIITE 6

MAINOSJULISTE

Vastaa opiskelijakyselyyn!

Vaikuta ja voita MINILÄPPÄRI
www.samk.fi/opiskelijakysely

Give your opinion!

Win A MINI LAPTOP
www.samk.fi/student_survey

LIITE 7

SUURI OPISKELIJAKYSELY 2010

Yhteenveto koulutusmuodoittain (vastausasteikko 1–5)

Väitteet	Nuoret AMK		AikuisAMK		YAMK		p=	eron merkitsevyys (p) välillä
	Ka	s	Ka	s	Ka	s		
Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka.	3,8	0,88	3,9	0,98	4,3	0,74	.000	N<>Y
Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille.	3,4	1,03	3,8	1,09	4,1	0,86	.000	N<> A, Y
Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä.	3,8	0,98	4,0	0,98	4,3	0,83	.000	N<>Y
Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat.	3,7	0,88	4,2	0,87	4,4	0,74	.000	N<> A, Y
SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista.	2,9	1,08	3,0	1,02	3,8	0,93	.000	N, A<>Y
Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa.	2,9	1,10	2,8	1,08	3,7	0,95	.000	N, A<>Y
Opettajat luottavat minuun opiskelijana.	3,6	0,90	3,9	0,85	4,2	0,90	.000	N<>Y; N<>A .002
Selviän mielestäni opiskelusta hyvin.	3,8	0,85	3,8	0,77	4,1	0,64		
Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni.	3,6	0,98	3,6	0,95	4,1	0,90	.000	N<>Y; A<>Y.003
Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskeluani.	3,9	1,10	3,9	1,07	3,8	1,07		
Opiskeluyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset pelisäännöt.	3,4	0,95	3,4	0,93	3,9	0,92	.000	N, A<>Y
Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	3,7	0,93	3,9	0,83	4,2	0,85	.000	N<>Y; N<>A .004
Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	3,4	0,95	3,7	0,94	4,2	0,77	.000	muut, N<>A .003
Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja.	3,5	1,04	3,4	1,09	3,7	0,97		
Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta opiskelustani.	4,1	0,83	4,4	0,89	4,6	0,56	.000	N<> A, Y
Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani.	2,9	1,00	3,0	1,01	3,7	1,20	.000	N, A<>Y
Saan palautteen pääsääntöisesti suoritussäännössä mainitussa ajassa.	3,1	1,08	3,1	1,12	3,5	1,19		
Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.	3,1	1,08	3,2	1,01	3,7	1,01	.000	N<>Y

Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan.	3,2	1,12	3,2	1,11	3,7	0,99	.003	N<>Y
Saan riittävästi ohjausta opinnoissani.	3,3	1,04	3,0	1,08	3,7	1,08	.000	A<>Y; N<>Y .002
Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa.	3,6	0,99	3,5	1,12	4,0	0,81	.009	muut, A<>Y .006
Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin.	3,5	0,94	3,7	1,02	4,1	0,81	.000	N<>Y; N<>A .003
Opintojaksoihin liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen.	3,3	0,99	3,2	1,00	3,7	0,85	.002	N<> A, Y
Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani.	3,3	0,93	3,6	0,97	4,1	0,86	.000	A<>N,Y .001
Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen.	4,0	0,96	4,0	0,86	3,8	0,95		
Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti.	3,4	0,97	3,5	1,02	4,3	0,79	.000	N, A<>Y
Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan.	3,4	0,95	3,5	1,04	4,1	0,90	.000	N, A<>Y
Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.	3,5	0,81	3,6	0,86	4,2	0,72	.000	N, A<>Y
Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan.	4,0	0,96	4,4	0,89	4,6	0,67	.000	N<> A, Y
Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritys yhteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia...)	3,1	1,16	3,0	1,17	3,5	1,06		
Minkälaiseksi koet oman hyvinvointisi tällä hetkellä?	3,8	0,89	3,8	0,90	4,0	0,67		

LIITE 8

Suuri opiskelijakysely 2010

Keskiarvot toimialoittain, AMK-tutkinto, nuorten koulutus (vastausasteikko 1-5)

Väitteet	LIKU			SOTE			TEME		
	Lkm	Ka	s	Lkm	Ka	s	Lkm	Ka	s
Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka.	461	3,9	0,84	286	3,7	0,9	429	3,8	0,87
Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille.	460	3,6	1,01	286	3,3	1,1	427	3,4	0,98
Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä.	459	3,7	1,03	286	3,9	0,9	428	3,8	0,96
Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat.	460	3,7	0,89	286	3,7	0,9	427	3,7	0,87
SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista.	460	3,0	1,06	286	2,7	1,1	429	3,1	1,05
Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa.	458	2,9	1,10	285	2,8	1,2	428	3,0	1,04
Opettajat luottavat minuun opiskelijana.	457	3,6	0,91	286	3,7	1,0	428	3,5	0,85
Selviän mielestäni opiskelusta hyvin.	460	3,8	0,85	284	3,9	0,8	429	3,8	0,88
Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni.	459	3,7	0,95	284	3,4	1,0	429	3,6	0,97
Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskelua.	459	3,9	1,12	283	4,0	1,1	427	3,7	1,09
Opiskeluyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset pelisäännöt.	460	3,5	0,93	285	3,2	1,0	429	3,4	0,90
Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	460	3,7	0,93	285	3,7	1,0	429	3,7	0,91
Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	459	3,5	0,94	285	3,3	1,0	428	3,4	0,92
Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja.	460	3,6	1,04	285	3,3	1,0	428	3,5	1,02
Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta opiskelustani.	461	4,2	0,85	285	4,2	0,8	429	4,0	0,82
Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani.	460	3,0	1,02	286	2,8	1,0	428	2,9	0,97
Saan palautteen pääsääntöisesti suoritussäännössä mainitussa ajassa.	459	3,2	1,08	284	2,8	1,1	426	3,2	1,03
Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.	461	3,3	0,99	284	2,9	1,2	428	2,9	1,06
Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan.	460	3,4	0,99	284	2,5	1,2	427	3,3	1,01

Saan riittävästi ohjausta opinnoissani.	460	3,1	1,09	286	3,3	1,0	428	3,4	0,97
Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa.	461	3,7	0,94	285	3,5	1,1	428	3,6	0,92
Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin.	461	3,6	0,90	285	3,3	1,0	428	3,5	0,90
Opintojaksoihin liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen.	459	3,3	0,96	284	3,0	1,1	428	3,4	0,88
Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani.	459	3,3	0,89	285	3,2	1,0	428	3,3	0,90
Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen.	460	4,0	1,00	285	4,1	0,9	429	3,9	0,93
Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti.	458	3,5	1,03	285	3,4	1,0	428	3,4	0,90
Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan.	461	3,4	0,97	285	3,4	1,0	427	3,4	0,91
Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.	457	3,5	0,79	284	3,5	0,9	426	3,5	0,78
Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan.	459	4,1	0,96	285	4,0	1,0	429	4,0	0,94
Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritysyhteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia...)	457	3,4	1,13	283	3,1	1,2	427	2,9	1,12
Minkälaiseksi koet oman hyvinvointisi tällä hetkellä?	458	3,8	0,87	286	3,7	0,9	426	3,9	0,90

* Ei tehdä aikuis-AMKista ja YAMKista pienen vastaajamäärän vuoksi

LIITE 9

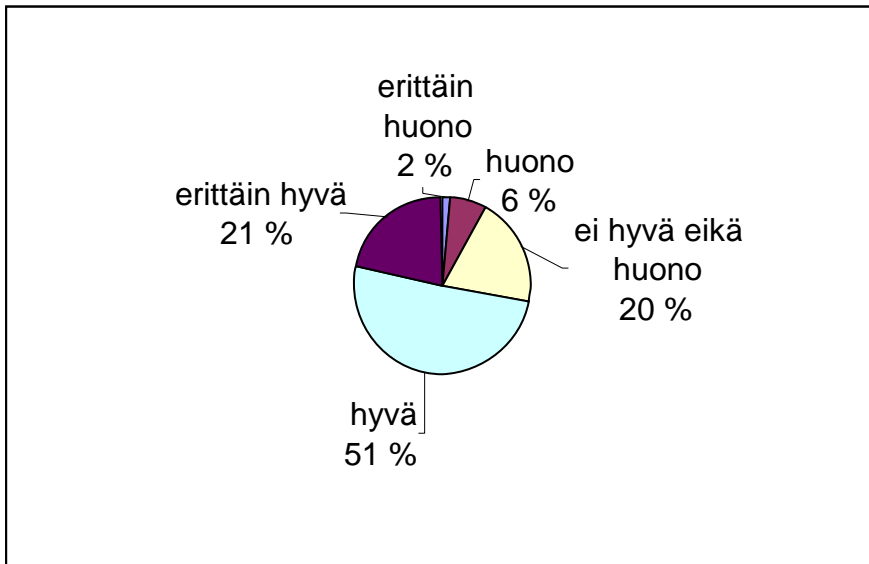
Suuri opiskelijakysely 2010 – Yhteenveto toimialoittain, kaikki perustutkinto-opiskelijat (keskiarvo, asteikko 1–5)

Väitteet	KOKO SAMK	LIHU	KUVKA	LIPO	LIRA	LIKU	SOTEPO	SOTERA	SOTE	MERA	TEKPO	TEKRA	TEME
Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka.	3,8	4,2	4,3	3,9	3,8	3,9	3,7	3,6	3,7	3,5	3,8	3,8	3,8
Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille.	3,5	3,9	3,7	3,5	3,6	3,6	3,5	3,1	3,4	3,3	3,3	3,4	3,4
Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä.	3,8	3,9	3,9	3,7	3,6	3,7	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8	3,8	3,8
Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat.	3,8	4,0	4,2	3,7	3,7	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,7	3,5	3,0
SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista.	3,0	3,2	2,4	2,9	2,9	2,9	2,7	2,7	2,8	2,6	3,2	3,1	3,1
Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa.	2,9	2,9	2,9	2,9	2,8	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	3,1	2,9	3,0
Opettajat luottavat minuun opiskelijana.	3,6	3,7	3,9	3,7	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,6	3,4	3,5
Selviän mielestäni opiskelusta hyvin.	3,8	3,8	4,0	3,9	3,7	3,8	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,8
Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni.	3,6	3,7	4,0	3,6	3,6	3,7	3,5	3,0	3,4	3,2	3,6	3,5	3,6
Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskeluani.	3,9	3,8	4,6	4,0	3,8	3,9	4,1	3,6	4,0	4,1	3,8	3,6	3,8
Opiskeluuyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset pelisäännöt.	3,4	3,7	3,6	3,4	3,4	3,5	3,2	3,1	3,2	3,2	3,4	3,3	3,3
Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	3,7	3,9	3,9	3,8	3,7	3,8	3,7	3,5	3,7	3,8	3,7	3,6	3,7
Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	3,5	3,7	4,0	3,6	3,4	3,6	3,4	3,3	3,4	3,5	3,5	3,3	3,5
Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja.	3,4	3,6	3,7	3,5	3,5	3,5	3,4	3,0	3,3	2,9	3,6	3,3	3,4
Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta opiskelustani.	4,2	4,3	4,4	4,2	4,1	4,2	4,3	4,2	4,3	3,9	4,2	3,8	4,1
Saan opettajilta riittävästi palautetta	2,9	3,1	3,4	2,8	3,0	2,9	2,8	3,2	2,9	3,0	2,9	3,0	2,9

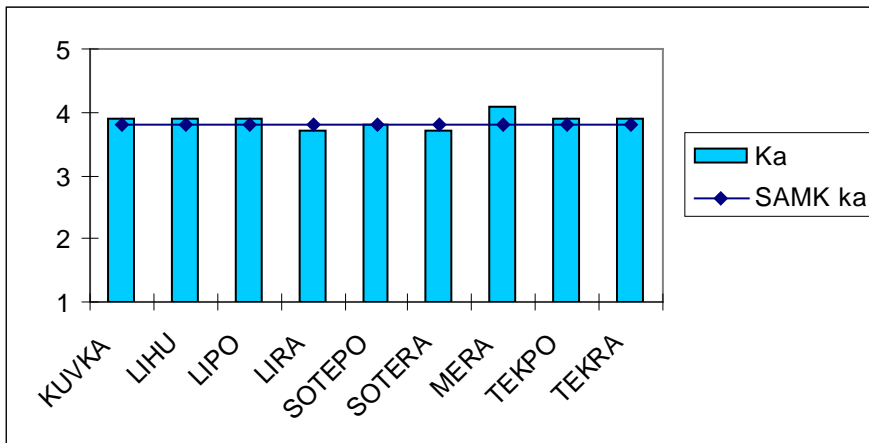
oppimisestani.													
Saan palautteen pääsääntöisesti suoritussäännössä mainitussa ajassa.	3,1	3,3	3,6	3,2	3,2	3,2	2,7	3,3	2,9	2,7	3,3	3,0	3,2
Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.	3,1	3,3	3,8	3,2	3,3	3,3	3,0	2,9	3,0	2,6	3,0	2,7	2,9
Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan.	3,2	3,5	3,8	3,3	3,3	3,4	2,6	2,5	2,6	3,2	3,4	3,2	3,3
Saan riittävästi ohjausta opinnoissani.	3,2	3,2	3,5	3,1	3,0	3,1	3,3	3,2	3,3	3,0	3,4	3,2	3,3
Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa.	3,6	3,5	3,3	3,7	3,6	3,6	3,6	3,2	3,5	3,7	3,6	3,5	3,6
Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin.	3,5	3,9	3,7	3,6	3,5	3,6	3,4	3,0	3,3	3,5	3,6	3,4	3,5
Opintojaksoihin liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen.	3,3	3,3	3,6	3,4	3,2	3,3	3,1	2,9	3,0	3,4	3,4	3,2	3,4
Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani.	3,3	3,3	3,6	3,4	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,5	3,3	3,2	3,3
Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen.	4,0	4,0	4,6	4,1	4,0	4,0	4,1	3,9	4,1	4,2	4,0	3,7	3,9
Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti.	3,4	3,6	4,0	3,5	3,3	3,5	3,5	3,2	3,4	3,5	3,5	3,4	3,4
Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan.	3,5	3,6	3,5	3,4	3,4	3,5	3,4	3,6	3,5	3,5	3,4	3,4	3,4
Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.	3,5	3,5	3,8	3,6	3,5	3,5	3,6	3,5	3,6	3,8	3,5	3,4	3,5
Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan.	4,1	4,3	4,5	4,2	4,0	4,2	4,1	4,0	4,1	4,1	4,1	3,8	4,0
Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritysyhteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia...)	3,1	3,3	3,6	3,3	3,3	3,3	3,1	2,8	3,1	2,9	2,9	2,7	2,9
Minkälaiseksi koet oman hyvinvointisi tällä hetkellä?	3,8	3,9	3,9	3,9	3,7	3,8	3,8	3,7	3,7	4,1	3,9	3,9	3,9

LIITE 10

HYVINVOINTIKOKEMUS AMK-TUTKINTO, NUORTEN KOULUTUS

Kuvio 1. Nuorten koulutuksessa opiskelevien opiskelijoiden hyvinvointikokemus prosentteina vastaajista (N 1177)

Kuvio 2. Nuorten koulutuksessa opiskelevien opiskelijoiden hyvinvointikokemus (ka) toimipisteittäin. Erot eivät tilastollisesti merkitseviä.

LIITE 11

Suuri opiskelijakysely 2010

Opiskelijoiden ilmaisema tyytyväisyys** vuosina 2008 ja 2010 prosentteina (%) kaikista vastanneista (N 1422)

Väitteet	Tyytyväisiä			Tyytymättömiä		
	2008 AMK	2010 AMK	2010 kaikki*	2008 AMK	2010 AMK	2010 kaikki
Minusta SAMK on hyvä opiskelupaikka.	65	73	73	10	10	10
Markkinoin mielelläni SAMKia esim. mahdollisille hakijoille.	51	55	56	20	18	17
Olen hyvin selvillä opiskeluni tavoitteista ja päämääristä.	63	70	71	13	12	13
Opiskeluni tavoitteet ovat haastavat.	62	64	65	9	8	8
SAMKissa viestitään riittävästi opiskeluun liittyvistä asioista.	32	35	36	38	36	35
Opettajat käyttävät riittävästi aikaa keskusteluihin yms. opiskelijoiden kanssa.	29	32	34	42	39	38
Opettajat luottavat minuun opiskelijana.	58	60	61	13	10	10
Selviän mielestäni opiskelusta hyvin.	65	71	71	8	7	7
Pystyn vaikuttamaan itse riittävästi opiskeluuni.	58	60	60	15	15	14
Minulla on SAMKissa opiskelijatovereista koostuva ryhmä, joka tukee opiskeluani.	66	71	71	16	13	13
Opiskeluyhteisössäni toimivat selvät ja johdonmukaiset pelisäännöt.	42	49	50	22	18	13
Opiskelijoiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	61	65	66	13	10	10
Opiskelijoiden ja opettajien välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus.	46	54	55	20	16	16
Saan tehdä opiskelussani riittävästi valintoja.	51	54	54	20	20	20
Saan ottaa riittävästi vastuuta omasta opiskelustani.	81	84	84	4	5	4
Saan opettajilta riittävästi palautetta oppimisestani.	24	36	31	43	30	35
Saan palautteen pääsääntöisesti suoritusäännössä mainitussa ajassa.	37	40	41	32	30	29
Opetuksessa teoria ja käytäntö ovat hyvässä suhteessa.	35	40	40	34	30	30
Opetuksessa lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun suhde on kohdallaan.	40	45	46	29	28	28
Saan riittävästi ohjausta opinnoissani.	38	45	46	32	25	24
Tehtävien tekemiseen on varattu pääsääntöisesti riittävästi aikaa.	51	63	63	21	16	16
Käytetyt opetusmenetelmät sopivat minulle hyvin.	49	56	57	17	16	15

Opintojaksoihin liittyvät työmäärät ovat sopivassa suhteessa opintojakson laajuuteen.	35	45	46	30	22	22
Opettajat arvostavat aikaisemmin oppimaani.	37	43	44	22	16	16
Opiskelutoverini auttavat ja tukevat minua riittävästi tarpeen tullen.	72	78	78	10	8	8
Opettajat ovat valmiita etsimään erilaisia ratkaisuja eri tilanteissa, jotta opiskeluni voisi edetä sujuvasti.	45	51	53	21	16	16
Minulla on selvä kuva siitä, mitä minulta opiskeluprosessissa odotetaan.	47	52	53	19	16	16
Opettajien minuun kohdistamat odotukset ovat mielestäni sopivat.	49	55	56	10	9	9
Opettajani kohtelevat minua aikuisena ihmisenä, joka pystyy vastaamaan omasta opiskelustaan.	70	79	80	10	7	7
Opiskeluuni sisältyy riittävästi konkreettista yritysyhteistyötä (projekteja, tutustumiskäyntejä, työelämästä tulevia)	41	41	42	30	33	32
Minkälaiseksi koet oman hyvinvointisi tällä hetkellä?	63	72	72	11	8	8

** Tyytyväisiä asteikolla 1-5 vaihtoehdon 4-5 valinneet, tyytymättömiä vaihtoehdon 1-2 valinneet

* Kaikki = AMK ja YAMK

Satakunnan ammattikorkeakoulun raportit

ISSN 1457-0696

- 1/2000 Päivi Jaatinen: "KEITÄ, MISTÄ, MIKSI JA MILLÄ AIKEILLA?"
Selvitys tutkintoon johtavan koulutuksen syksyllä 1999 aloittaneista opiskelijoista.
- 2/2000 Seppo Pamppunen: SAMK-AUDIT 1999-2000. Satakunnan ammattikorkeakoulun laatu järjestelmän itsearviointi.
- 3/2000 Seppo Pamppunen: SPT-AUDIT 1999-2000. The self-assessment of the quality management system of Satakunta Polytechnic.
- 4/2000 Päivi Jaatinen: MERKITYKSIÄ VAI MUOTTEJA? Satakunnan ammattikorkeakoulussa syksyllä 1999 opintonsa aloittaneille suunnattu oppimistyyli- ja oppimisstrategiatutkimus.
1. osaraportti.
- 5/2000 Kirsi Sirola: TOIMIALAN TEHTÄVÄ JA MERKITYS SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUSSA. Selvitys sosiaali- ja terveysalan toimialalla.
- 6/2000 Kirsi Sirola: TUTOROINTIPILOTTI 1. Väli raportti
- 7/2000 Marko Kukkonen: SUURI OPISKELIJAKYSELY 2000.
- 8/2000 Päivi Jaatinen: MUOTOKUVA 2000 – Satakunnan ammattikorkeakoulun valintakokeeseen vuonna 2000 osallistuneille hakijoille toteutettu kysely
- 9/2000 Työryhmä: Tarja Heino, Kaija Jokela, Pirkko Kujala ja Eeva-Liisa Moisio. KOHTI YHTENÄISTÄ SAMK:A TERVEYSALALLA. Kenko – työryhmän raportti arviointikäytäntöjen yhtenäistämistä ja uuden käytännön kokemuksista SAMK:n terveysalalla.
- 10/2000 Hanna Hyttinen: OPTIO vuoropuheluun työelämän kanssa. Sosiaali- ja terveysalan opettajien työelämäyhteydet vuosina 1997–2000.
- 1/2001 Hanna Hyttinen ja Ritva Kangassalo: LUOTTAMUSHENKILÖIDEN NÄKEMYKSET YK:N IKÄÄNTYNEITÄ IHMISIÄ KOSKEVIEN PERIAATTEIDEN KUVAAJINA. Gerontologinen tutkimus- ja kehittämisprojekti.
- 2/2001 Maarika Iijolainen & Jari Kyngäs: KYSELY LIIKETALOUDEN, MATKAILU- JA RAVITSEMISALAN SEKÄ KULTTUURIN SOVELTUVUUSKOKEISTA LIPOSSA 1999 JA 2000. Selvitys vuosina 1999 ja 2000 suoritetuista soveltuvuuskokeista koskevista opiskelijakyselyistä.
- 3/2001 Hanna Hyttinen: Yhteisö ja yhteisöhoitotyö Satakunnan ammattikorkeakoulun opinnoissa.
- 4/2001 Matti Boxberg ja Meri-Majja Marva: Rauman seudun matkailun kehittämistoimenpidesuunnitelma. Loppuraportti

- 5/2001 Päivi Jaatinen: MUOTOKUVA 2001. Kevään 2001 yhteishaun kautta Satakunnan ammattikorkeakoulun valintakokeisiin osallistuneille hakijoille toteutettu kysely
- 6/2001 Hanna Hyttinen, Ritva Kangassalo ja Petri Jalonen: SATAKUNNAN VANHUSTYÖNTEKIJÄT. Näkemyksiä vanhustyöstä ja sen kehittamisestä.
- 7/2001 Piia Haapamäki, Teija Harju & Leena Sahankoski, Matti Isokallio, Kirsi Sirola & Annukka Tapani: TIETÄEN JA TAITAEN TERVEYSALALLA. Trainkat-osaprojekti Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella.
- 1/2002 Kirsi Sirola: Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa – Satakunnan ammattikorkeakoulun itsearviointi.
- 2/2002 Kirsi Sirola: TUTOROINTIPILOTTI 1. 2. väliraportti
- 3/2002 Viveka Höijer-Brear: "RAHA, RAKKAUS JA ROHKEUS". Selvitys Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden näkemyksistä kansainvälisen liikkuvuuden esteistä.
- 4/2002 Päivi Jaatinen: MUOTOKUVA 2002. Kevään 2002 yhteishaun kautta Satakunnan ammattikorkeakoulun valintakokeisiin osallistuneille hakijoille toteutettu kysely.
- 5/2002 Hanna Hyttinen: Perhe- ja yhteisölähtöinen toimintatapa Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan kehittämissuhteissa vuosina 2000-2001.
- 6/2002 Annukka Tapani: SUURI OPISKELIJAKYSELY 2002.
- 7/2002 Satu Vaininen ja Ilmari Rostila: VERSO II -PROJEKTI. Hyvinvointineuvola ammattilaisten silmin. Raportti lääkäreiden, psykologien, sosiaalityöntekijöiden ja terveydenhoitajien ryhmäkeskusteluista.
- 1/2003 Tuula Ruusunen ja Tuula Rouhiainen-Valo: PEDAALI-PROJEKTI. Kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä ja sosiaalipedagogisen työtöteen soveltamisesta peruskoulussa ja ammatillisessa oppilaitoksessa.
- 2/2003 Anne Sankari: MUOTOKUVA 2003. Kevään 2003 yhteishaun kautta Satakunnan ammattikorkeakoulun valintakokeisiin osallistuneet hakijat.
- 3/2003 Anne Sankari: AIKUISHAKIJAN MUOTOKUVA 2003: Kesällä 2003 Satakunnan ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuksen valintakokeisiin osallistuneet.
- 4/2003 Elina Liimatainen-Yläne ja Kirsi Sirola: SYLI-PROJEKTI. Loppuraportti. Porin alueella lapsiperheiden kanssa työskentelevien asiantuntijoiden (terveydenhoitajien, perheneuvolan työntekijöiden ja Mannerheimin lastensuojeluliiton työntekijöiden) oman työn kehittämishanke lasten ja lapsiperheiden huolien tunnistamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
- 1/2004 Kari A. Sirkka ja Merja Nikkonen: The UN Principles of Older Persons In European Elderly Care Environments. Community Analysis on Elderly Care Environments in Four European Countries.
- 2/2004 Anne Sankari (toim.): SAMKIN JATKOTUTKINTOKOKEILU 2002–2004.

- 3/2004 Kari Juntunen, Airi Meriläinen ja Mika Määttä: AMMATTIKORKEAKOULUJEN T&K-TOIMINNAN KEHITYS JA HAASTEET. Seurantatutkimus 2001–2003.
- 4/2004 Hanna Hyttinen, Salla Seppänen, Eija Hautala, Kari A. Sirkka, Merja Nikkonen & Anja Lammio: EXPECTATIONS AND VISIONS OF ELDERLY CARE AMONG PEOPLE AGED 50–59 YEARS. The Report of Transnational Survey in Finland, the Netherlands, Poland and Hungary & The Country Report of Finland.
- 5/2004 Anne Sankari: AIKUISHAKIJAN MUOTOKUVA 2004. Kesällä 2004 Satakunnan ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuksen valintakokeisiin osallistuneet.
- 1/2005 Päivi Jaatinen: KOULUTUSJATKUMO ON – MISSÄ ON OSAAMISJATKUMO? Kielten opetuksen kehittämisprojekti. Seurantatutkimuksen 2. osaraportti: Syksyn 2004 lähtötasotestit.
- 2/2005 Joakim Lönnroth: AMMATTIKORKEAKOULUJEN TUTKIMUS- JA KEHITYSTOIMINNAN ORGANISOINTI.
- 3/2005 Osaamiskunto I -projektin ohjausryhmä: TYÖTTÖMÄT TYÖLLISTYMÄÄN, TYÖLLISET KOULUTUKSEEN JA KUNTOUTUKSEEN. Osaamiskunto I -projektin loppuraportti.
- 4/2005 ENTRECARE – HYVINVOINTIALAN YRITTÄJYYDEN KASVUPROJEKTI PILOTTINA SATAKUNTA JA ETELÄ-POHJANMAA. ESR-projektin loppuraportti ja raporttien tiivistelmät.
- 5/2005 RUOTSIN JA ISO-BRITANNIAN HOITO- JA HOIVAPALVELUJEN RAKENNETTA SEKÄ HOIVAYRITTÄJYYTTÄ KOSKEVA BENCHMARKINGTUTKIMUS. Entrecare – Hyvinvointialan yrittäjyyden kasvuprojekti pilotti Satakunta ja Etelä-Pohjanmaa.
- 6/2005 Kari A. Sirkka: KYNNYSTEN YLITYKSIÄ MONIAMMATILLISEN PERHETYÖN ARJESSA. Jaksetaan vanhempana –projektin ulkoisen arvioinnin raportti.
- 7/2005 Anne Sankari: MUOTOKUVA 2005. Kevään 2005 yhteishaun kautta Satakunnan ammattikorkeakoulun valintakokeisiin osallistuneet hakijat.
- 8/2005 Anne Sankari (toim.): SAMKIN JATKOTUTKINTOKOKEILU 2002–2005. Kokoava raportti.
- 9/2005 Päivi Jaatinen: AMMATTIKORKEAKOULUOPIKELIJAN KIELITAITO – HARHAA VAI HALLINTAA? Kielten opetuksen kehittämisprojekti, Seurantatutkimuksen 3. osaraportti, Syksyn 2005 lähtötasotestit.
- 1/2006 Hanna Hyttinen: KANSAINVÄLINEN PROJEKTI VANHUSTYÖN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISEN VÄLINEENÄ. Selvitys neljästä vanhustyöhön liittyvästä projektista.
- 2/2006 Anne Sankari: SUURI OPISKELIJAKYSELY 2006.
- 3/2006 Salla Salén-Haapala: OPISKELIJAVALINNAN TOIMIVUUS. Sosiaali- ja terveysalalle hakeutuminen ja valikoituminen.
- 4/2006 Hanna Hyttinen ja Pirjo Tuomi: KARHUKUNTIEN PALVELUSETELI-PROJEKTI. Loppuraportti.

- 1/2007 Soili Aavanan ja Sirpa Urpilainen: VERISUONIPERÄISEN SÄÄRIHAAVAPOTILAAN HOITOKÄYTÄNNÖT. Porin kaupungin terveyskeskuksessa.
- 2/2007 Projektiryhmä: Sauli Ahvenjärvi (raportin laatija), Heimo Lähdemäki, Esa Mäkinen, Antti Soini ja Kirsi Uola: MERITEKNOLOGIAN TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISHANKE. Tarvekartoituksen loppuraportti.
- 3/2007 Ritva Annala: YRITTÄJYYS SOSIAALI- JA TERVEYSALAN KOULUTUKSESSA. Katsaus Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yrittäjyysosaamiseen.
- 4/2007 Heidi Varpelaide: SATAKUNTALAISTEN PK-YRITYSTEN KOTISIVUT MARKKINOINTIViestinnässä.
- 5/2007 Liisa Juhantalo: TAIDE HOITAA.
- 1/2008 Sari Lohikoski. KORKEA-ASTEEN TUTKINNON SUORITTANEIDEN KOULUTUSTARPEET SATAKUNNASSA. SENNA. Elinikäisen oppimisen ennakoitihankkeen koulutustarvekartoituksen raportti.
- 2/2008 Sari Lohikoski. AVOIMEN AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJA. Profiiliselvitys 2006–2007.
- 3/2008 Jaana Simula (toim.): ONGELMAPERUSTAINEN OPPIMINEN RAUMALAISEEN MALLIIN.
- 4/2008 Päivi Laihonen (toim.) LAPSIPERHEIDEN VARHAINEN TUKEMINEN JA MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ PERHEPALVELUISSA. Lapsiperheiden peruspalvelut ja psykososiaalinen tuki (LAPSOS) -hanke.
- 5/2008 Päivi Jaatinen & Mia Juuso: AMMATTIKORKEAKOULUOPISKELIJAN KIELITAITO – KUILU KASVAA, KUKA RAKENTAISI SILLAN? Kielten opetuksen kehittämisprojekti, Seurantatutkimuksen 4. osaraportti, Syksyn 2007 lähtötasotestit.
- 6/2008 Mia Juuso & Anne Sankari: SUURI OPISKELIJAKYSELY 2008.
- 1/2010 Hanna Hyttinen & Sari Teeri (toim.): SENIORIPALVELUJEN KEHITTÄMISEN HYVÄT KÄYTÄNNÖT.
- 2/2010 Anne Sankari: ”ILOISTEN OPISKELIJOIDEN KESKUS”. SAMKin suuri opiskelijakysely 2010.

Raporttien tilaukset ja ilmaiseksi ladattavat PDF-tiedosto: www.samk.fi/julkaisut

